

MASTERPLAN EREMBODEGEM

Voor de kleine genoegens in een metropolitaan dorp
10 juni 2020

List Architecture-Urbanisme | LOLA Landscape architects | SWECO

LIST

Opdrachtgever:	Stad Aalst
Contactpersoon:	Noël de Wolf
Door:	LOLA landscape architects List Architecture-Urbanisme SWECO
Contactpersoon:	Teun Schuwer
Datum:	10 juni 2020
Fotografie kaft en pagina's 4; 10; 12; 20; 27; 31; 46; 54; 70; 100	Kim Bouvy
Overige fotografie:	List/LOLA

Inhoudsopgave

Het Masterplan Erembodegem is opgebouwd uit drie onderdelen, die qua abstractieniveau afpellen van abstract naar concreet. Het startpunt is een visie op Erembodegem. Deze visie wordt vertaald in een ambitie voor 2040. Vanuit deze ambities worden vervolgens een aantal overkoepelende projecten voorgesteld om de ambitie te bereiken. Van deze projecten zijn er een aantal die als concrete projecten op korte termijn worden uitgevoerd.

① Introductie 5

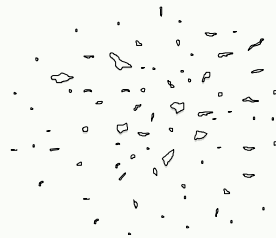
- ① Inleiding
- ② Infomarkten
- ③ Erembodegem in 12 beelden

② Visie 13

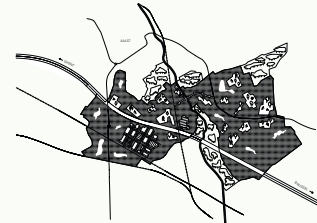
① Kleine genoegens van het leven 13

② Sparta vs. Athene 15

③ Metropolitaan Dorp 17

③ Amibitie 2040 21

- ① Op de fiets door het dorp 28
- ② Wandelen en spelen in de buurtvelden 32
- ③ Dorps wonen in het stedelijk gebied 36
- ④ Onmoeten langs de Dender 40
- ⑤ Werken en winkelen in eigen plaats 44

④ Projecten 49

- ① Het station als mobiliteitshub 50
- ② Fietsnetwerk 56
- ③ Buurtvelden en buurtpaden 60
- ④ Wonen 66
- ⑤ Erembodegem centrum 72
- ⑥ Ontmoetingsplekken langs de Dender 82
- ⑦ Top 10 projecten 102

© Introductie

Afbakening van het gebied dat onderwerp is van dit Masterplan

Erembodegem op de Ferrariskaart (1771-1778)

1 Inleiding

Erebodegem heeft zich in de afgelopen decennia op organische wijze ontwikkeld van een hecht dorp naar een middelgroot woon- en werkgebied, dat onderdeel is geworden van een groter stedelijk veld, met alle gemakken en problemen die daarbij horen. Aan deze groei is minimale sturing gegeven. Het is nu tijd om deze autonome ontwikkeling meer in goede banen te leiden, zodat er meer kan worden geïnvesteerd in kwaliteit, de stedelijke problemen niet verder vergroten en de kansen die er liggen benut worden. Met dit doel voor ogen is dit masterplan opgesteld.

Het Masterplan is tot stand gekomen in een proces waarin veel mogelijke ontwikkelrichtingen zijn getekend en bediscussieerd. De zoektocht naar draagvlak heeft geleid tot het voorliggende document. Het participatietraject heeft hierin een belangrijke rol gespeeld: door de ideeën te testen tijdens infomarkten (in 2017 en maart 2018) verkregen we inzicht in de pijnpunten en ambities van de Eredebodegemaar. De overzichtskaart op de pagina's hierna toont de belangrijkste conclusies verkregen uit de informatiemarkt van maart 2018. In nauwe samenwerking met de stedelijke diensten is de feedback van de infomarkten verwerkt.

Het document is opgebouwd uit drie delen: Visie, Ambitie en Projecten. In de visie worden de belangrijkste kwaliteit beschreven die als sturend principe zullen gaan gelden voor de toekomstige ontwikkeling van Eredebodegem. Op basis van deze visie zijn vijf ambities voor 2040 geformuleerd. Dit zijn ruimtelijke ideaalbeelden, die niet zomaar in één keer kunnen worden uitgevoerd, maar waar in meerdere projecten aan gewerkt moet worden, over een langere tijd. Vervolgens zijn 6 projecten uitgewerkt, die op specifieke plekken invulling geven aan de ambities voor de lange termijn. Dit zijn de projecten waar men prioriteit aan zou moeten geven.

② Infomarkten

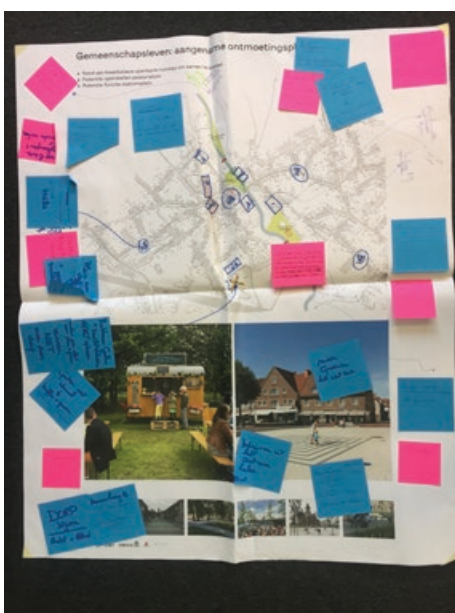
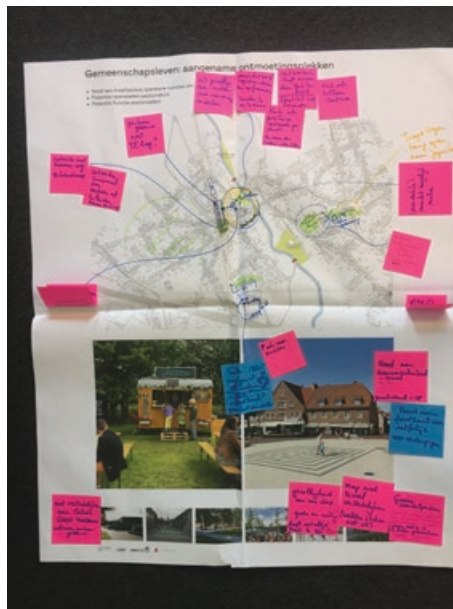
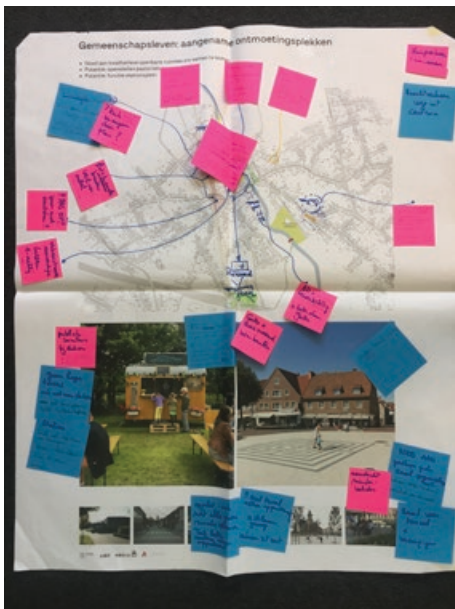
Tijdens de infomarkten konden bewoners aangeven waar zij de potenties en zorgpunten zien in hun dorp. Hierbij werd ingegaan op een viertal thema's: groengebieden, mobiliteit, buurtvelden en specifiek op de pastorietuin.

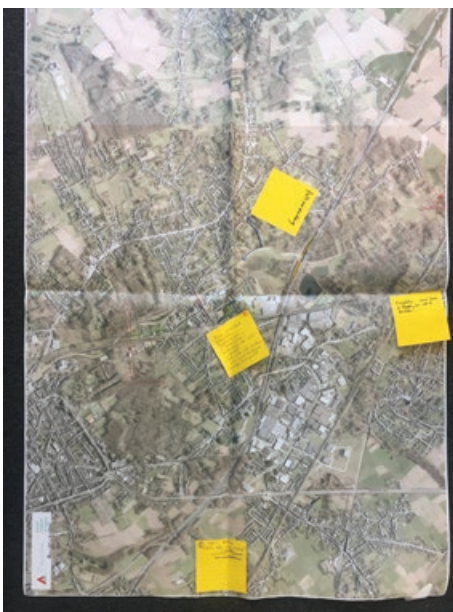
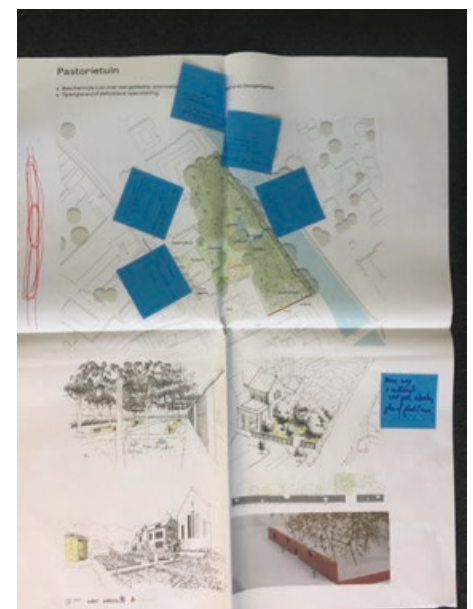
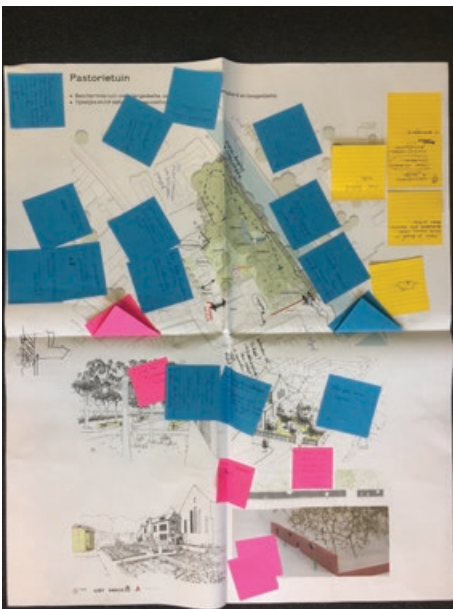
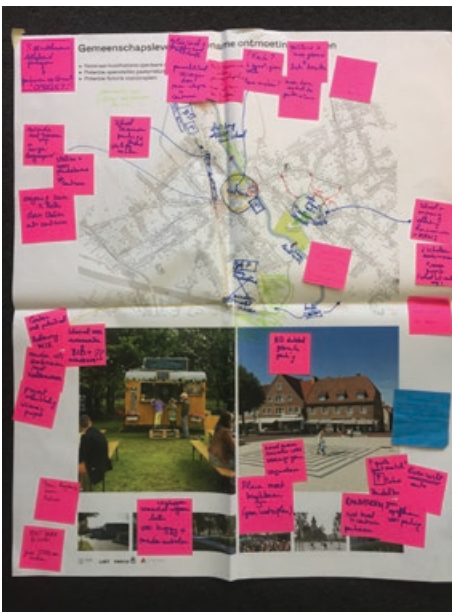
Dit leverde verschillende aanknopingspunten op voor het ontwerpend onderzoek en er lagen bovendien direct een aantal concrete ideeën van bewoners die meegenomen zijn in het masterplan. Voorbeelden hiervan zijn het ontwikkelen van betere fietsinfrastructuur, maar ook het creëren van meer toegankelijk en kwalitatief groen in het centrum en de wijken.

Ook ten aanzien van het aanpakken van sluipverkeer en het creëren van randparkeerplaatsen kwamen

veel opmerkingen voorbij. Het masterplan is geen mobiliteitsstudie en voorziet dus niet in een integrale aanpak van beide zaken. Wel worden op onderdelen en deelgebieden (inrichtings)voorstellen gedaan gerelateerd aan andere thema's.

Alle input verkregen op de infomarkten is door ons geanalyseerd. In deze analyse zijn de meest benoemde en meest in het oog springende problemen en suggesties gedestilleerd en uitgewerkt in een conclusiekaart. Deze kaart staat op de pagina hierna afgebeeld. De conclusies vormden een belangrijk startpunt voor het uiteindelijke masterplan.

gezelligheid van een dorp,
niet te groots

groen moet beter te benutten zijn

betere+veilige afzetpunten scholen

randparking: niet te veel
parkeren in centrum

meer+veilige fietspaden

sluipverkeer aanpakken

fietstunnel veiliger en netter

pastorie beter benut

voetgangerstunnel

trage verbinding

Conclusiekaart infomarkten

bad dender ook voor
minder validen

fietsbrug

opwaarderen cen-
trum (rondom kerk)

vrachtverkeer weg uit centrum

herontwikkelen kerk
als ontmoetingsplek

rotonde

ere voorzieningen bij station

scholen combineren
+ groen en spelen

centrumgebied: niet
te veel verstedelijken

parkeerplaats buiten
werkuren openstellen

nieuwe moderne duurzame scholen

trage verbinding

scholen combineren
+ groen en spelen

te veel vrachtverkeer

P

evenementen/feest zaal

park maken (vb. heuvelpark)

natuur ontsluiten

cultuurcluster (vb. Utopia)

brug maken op deze plek

③ Erembodegem in 12 beelden

Wie naar Erembodegem reist zal zien dat het dorp vele gezichten kent: van het bedrijvige intercity station tot de rust van de natuur in het Denderdal. De landelijke buurtvelden en de stedelijke verkeersstromen over de Hogeweg en steenwegen. Een gefragmenteerd

dorpscentrum en een verborgen groene parel achter de kerk. Het zijn enkele zaken die de potentie en problematiek van Erembodegem weerspiegelen. Een dag in Erembodegem is een dag met een breed spectrum aan scènes: van ruraal tot urbaan.

Urbaan

Het intercity station kent goede verbindingen

Drukke aan de school in het centrum

Stedelijke Dender: Brug over de Hogeweg

Kerkelijk erfgoed aan de Kapellekensbaan

*Verspreide bebouwing
Foto-analyse Erembodegem*

Industrieel erfgoed aan de Kapellekensbaan

Agrarisch buurtveld

Groene Gerstjens

Achtere tuinen in het Binnenveld

Wellemeersen vanuit de trein

Dender met Erembodegems karakteristieke schoorstenen

Spelen bij Denderdal

A photograph of a garden scene. In the foreground, there is a large, round, orange pumpkin resting on the ground. To its left is a silver metal folding chair. Behind the chair and pumpkin are several tall, thin, vertical plants, possibly sunflowers, with some green leaves and some brown, dried-out tops. The background shows a black metal fence and some trees under a clear sky. The overall lighting is soft, suggesting late afternoon or early morning.

① Visie

Wat opvalt als je naar de kaart van Erembodegem kijkt is het gefragmenteerde stedelijk weefsel, waaring natuur, landbouw en bebouwing elkaar afwisselen en sterk met elkaar verweven zijn. Deze opbouw van Erembodegem en haar centrale ligging, tussen Brussel en Gent, zorgen voor bijzondere potenties.

Erembodegem is een dorp met stedelijke trekjes. Dit is voor iedereen voelbaar, maar momenteel vooral als pijn. Hoe kan Erembodegem van haar zwakte haar kracht maken?

1 Kleine genoegens van 't leven

Erembodegem heeft zowel stedelijke als landelijke kwaliteiten van leven. Wonen in Erembodegem betekent dat je bent verbonden met het metropolitane leven van Brussel, Gent en Aalst maar ook kunt genieten van de andere kant: natuur, schone lucht en een landelijke omgeving. De centrale kwaliteit van Erembodegem valt voor ons het best samen te vatten als de 'kleine genoegens van het leven'. Dit zijn zijn de alledaagse natuurervaringen voor mensen die zelf onderdeel uitmaken van een stedelijke cultuur.

'Werken of schrijven naast een raam omgeven met klimplanten', 'het zonlicht zien uitwaaiëren over de vloer', 'de tijd voelen verstrijken terwijl je de zon ziet opkomen door het bos', hardlopen langs de rivier bij zonsopkomst', 'ontbijten tegenover de open velden': Dit zijn allemaal fragmenten die een stedelijk onderwerp zien tegen de vluchtige perfectie van natuurlijke fenomenen. Al deze momenten werken als Haiku's: ultra korte bemerkingen van het heden, elementen van 'echt' leven die betekenis geven op een grotere tijdschaal. Haiku's beschrijven nooit algemene fenomenen, maar alleen kleine gebeurtenissen in hun relatie met natuurlijke fenomenen zoals het weer, licht of geluid.

Erembodegem is met zijn natuurlijke kwaliteiten en mobiliteitsnetwerken een eindeloze bron voor dit soort mini-momenten die veel meer zijn dan eenvoudige anekdotes.

Wij geloven dat we in Erembodegem deze momenten zouden moeten vieren, stimuleren en verrijken. De momenten van ontmoeting tussen treinen en schapen, tussen het ochtendnieuws op je smartphone en de opkomende zon, tussen het stilvallen van een automotor en het geluid van water.

In economisch opzicht is het in kleine, zorgvuldige stappen voortbouwen op de belangrijkste kwaliteiten van Erembodegem beter dan rigoureuze nieuwe kwaliteiten proberen te introduceren. Het richten op de kwaliteit van dagelijkse routines en contact met de natuur is een investering in het geluk en de gezondheid van de inwoners van Erembodegem. Dit is een belangrijke vorm van duurzaamheid.

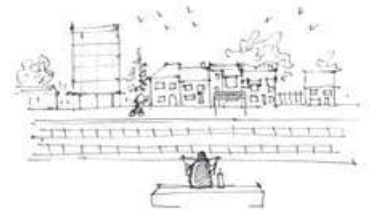
Oog voor het kleine betekent niet dat we onze ogen sluiten voor de grote opgaven. De verbrusseling, het vele sluipverkeer, het gebrek aan een duidelijk centrum en het onder druk staande winkelbestand, de behoefte aan verduurzaming: dit zijn allemaal belangrijke opgaves die in dit masterplan worden aangepakt, maar wel vanuit een duidelijke visie op wat de kwaliteiten van Erembodegem zijn.

Zicht op de horizon en het
tussenliggend groen vanaf
uw bureau

Hinkelen tussen de wilgen
op 't stationsplein

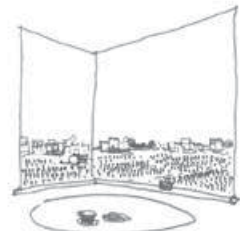
Genieten van de atmosfeer
van 't dorpsstation

Het tegenkomen van volk en
bezigheden onderweg naar huis.

Dineren langs de oevers van
de Dender

Pistolets eten met zicht op
weidse velden

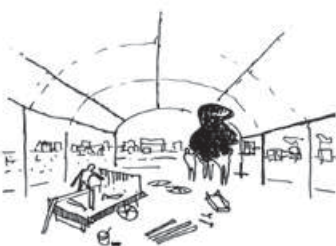
Ratelende populieren
tijdens het sporten

Vers water van de kraan in
gans de vallei

Wegzinken in de Dender
weelde bij een brugpassage

Praalwagens ineensteken
met kameraden

Lopen tussen de
schapenvelden

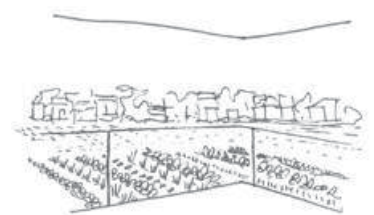
Hand in hand door de
dorpssteeg

Frisse bosgeur op
restaurant

In Kostuum langs de Dender
naar het werk fietsem

Uw groententuin zien
groeien en bloeien

② Sparta versus Athene

Het Erembodegem ten westen van de Dender kent een heel andere dynamiek dan ten oosten van de Dender. Het westelijk deel van het dorp is de laatste veertig jaar onder invloed van snelweg en spoor sterk ontwikkeld, terwijl het gebied ten oosten van de Dender tamelijk langzaam en organisch is ontwikkeld: alhoewel er veel woningen bij zijn gekomen, is het wegenpatroon vergelijkbaar met twee eeuwen geleden. Maar aan beide zijden is het dorp sterk gericht op mobiliteit.

In zijn boek 'After the City', zet Lars Lerup twee stedelijke modellen tegenover elkaar: dat van Athene en Sparta. Een stad van steen tegenover een stad van beweging. Terwijl onze geschiedenis vooral Athene roemt om zijn monumenten en stedelijk leven, suggereert Lerup dat juist Sparta, dat van zichzelf weinig had om te tonen, heel leerzaam is voor hedendaagse stedelijke gebieden.

Sparta, gelegen onder de bomen van de vlakten van de Peloponnesos, leek weinig te hebben geïnvesteerd in bestendigheid, maar alles in territorium en actie. Thucydides merkte op dat Sparta een stad was van discontinuïteit, met een gebrek aan monumentaliteit en fysieke onderscheidenheid. Erembodegem deelt, met zijn spaarzame monumenten (zoals de kerk en de prachtige fabrieksschoorstenen) en losse stedelijke patroon veel van Sparta's karakteristieken. De Spartanen zouden de joggers in Erembodegem weten te waarderen, omdat ze fanatieke aanhangers van fitness waren.

Door Erembodegem te benaderen vanuit verspreiding in plaats van concentratie en vanuit mobiliteit in plaats van stilstand, is het makkelijker om de rijkdom, schoonheid en belangrijke potentie van Erembodegem te zien.

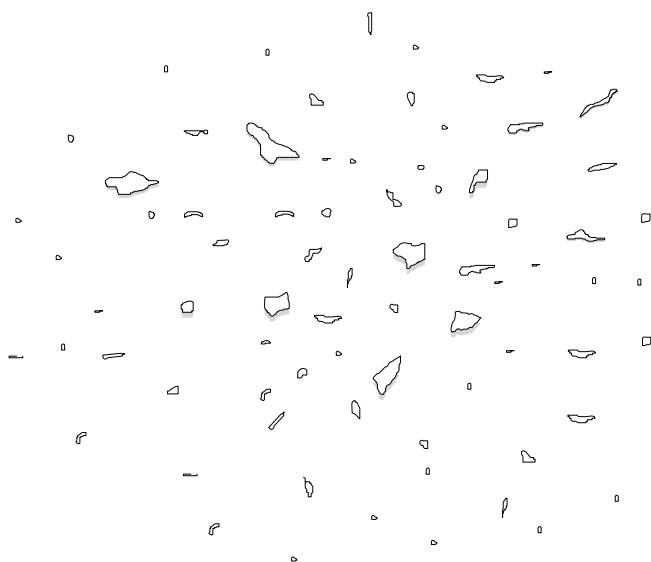
Ook al hebben de meerdere infrastructurale lijnen die door Erembodegem lopen diepe littekens en discontinuïteit opgeleverd, zijn ze ook de voortbrenger van mobiliteit en toegankelijkheid, in het bijzonder als ze goed zijn opgenomen in het stedelijk weefsel.

Terwijl veel Vlaamse steden en stedelijke gebieden in een vergelijkbare situatie verkeren (een groene verspreide stad, versneden door infrastructuur) hebben maar enkele een landschap dat zo rijk is als de Dendervallei en een treinstation dat midden in het geografische centrum van de plaats ligt. Ook zijn er maar weinig plaatsen die zulk een intense metropolitane omgeving op 25 minuten afstand hebben liggen.

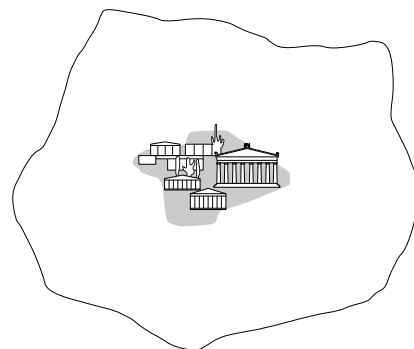
We geloven dat mobiliteit en natuurlijk landschap twee belangrijke kwaliteiten van Erembodegem zijn.

Net zoals in Sparta zouden deze twee kwaliteiten in Erembodegem op verschillende plekken kunnen leiden tot hedendaagse woonmilieus door eindeloos te variëren op de relatie tussen mobiliteit en natuur.

Het 'Spartaanse model' is ook het uitgangspunt voor de ontwikkeling van een duurzame stad. De uitdaging is om schoner vervoer te promoten (fiets- en treinvervoer, elektrische auto's) en schonere stadsingrediënten (beter geïsoleerde woningen, meer energieopwekking, meer onverharde oppervlakten, meer bomen) en een efficiënter stedelijke metabolisme (zoals een gescheiden watersysteem). Wat bijzonder is aan het Spartaanse model is dat ze door haar spreiding van bebouwing als vanzelfsprekend een oplossing biedt voor hedendaagse problemen zoals het stedelijk hitte eiland effect en de buffering van regenwater: immers de afwisseling tussen verharde en onverharde oppervlakten is van nature aanwezig. Daarmee heeft Erembodegem noodzakelijke kwaliteiten die steden met het Athene model (nog) niet hebben.

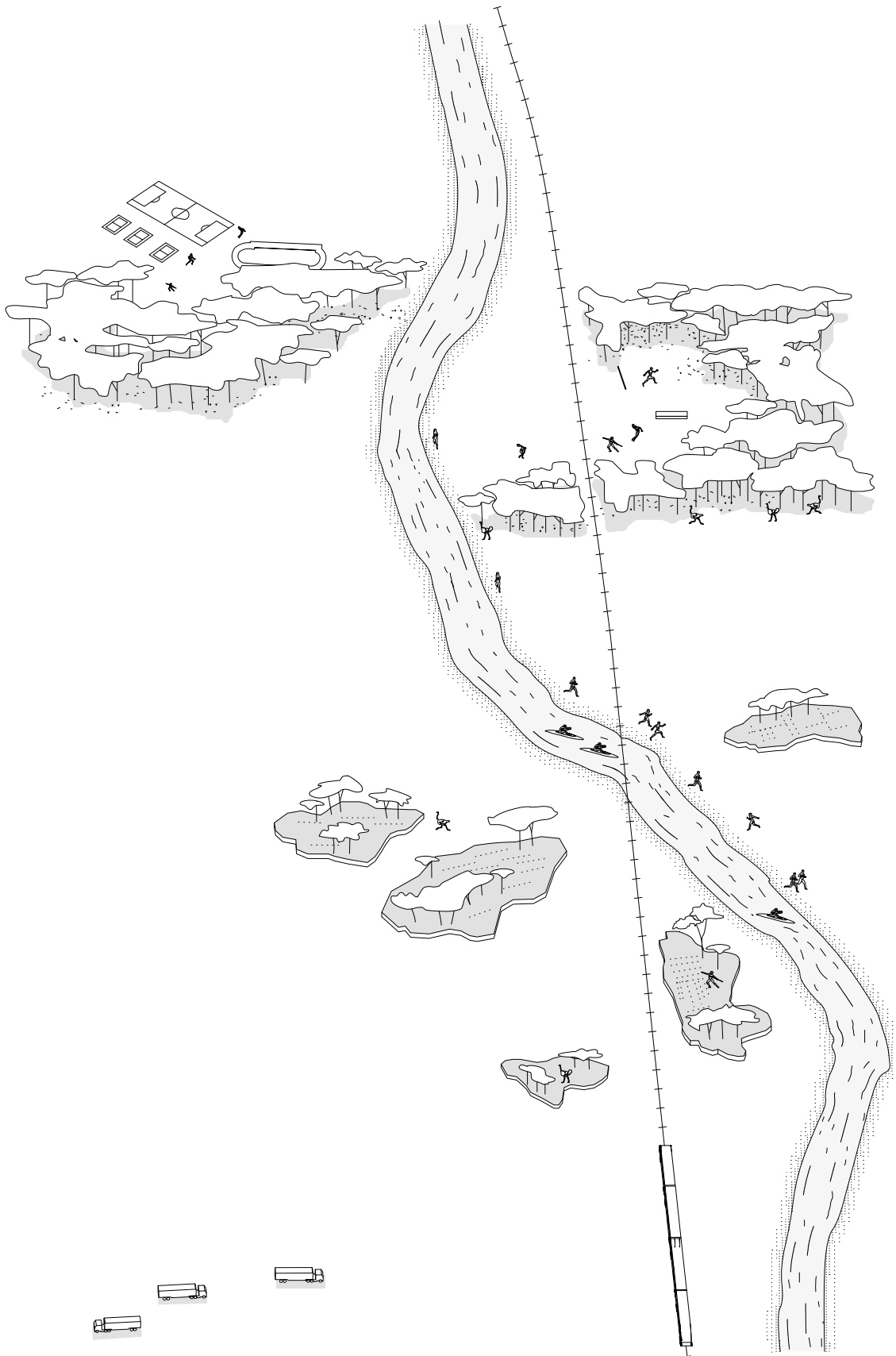

Sparta

Athene

Schematische weergave stedelijke modellen

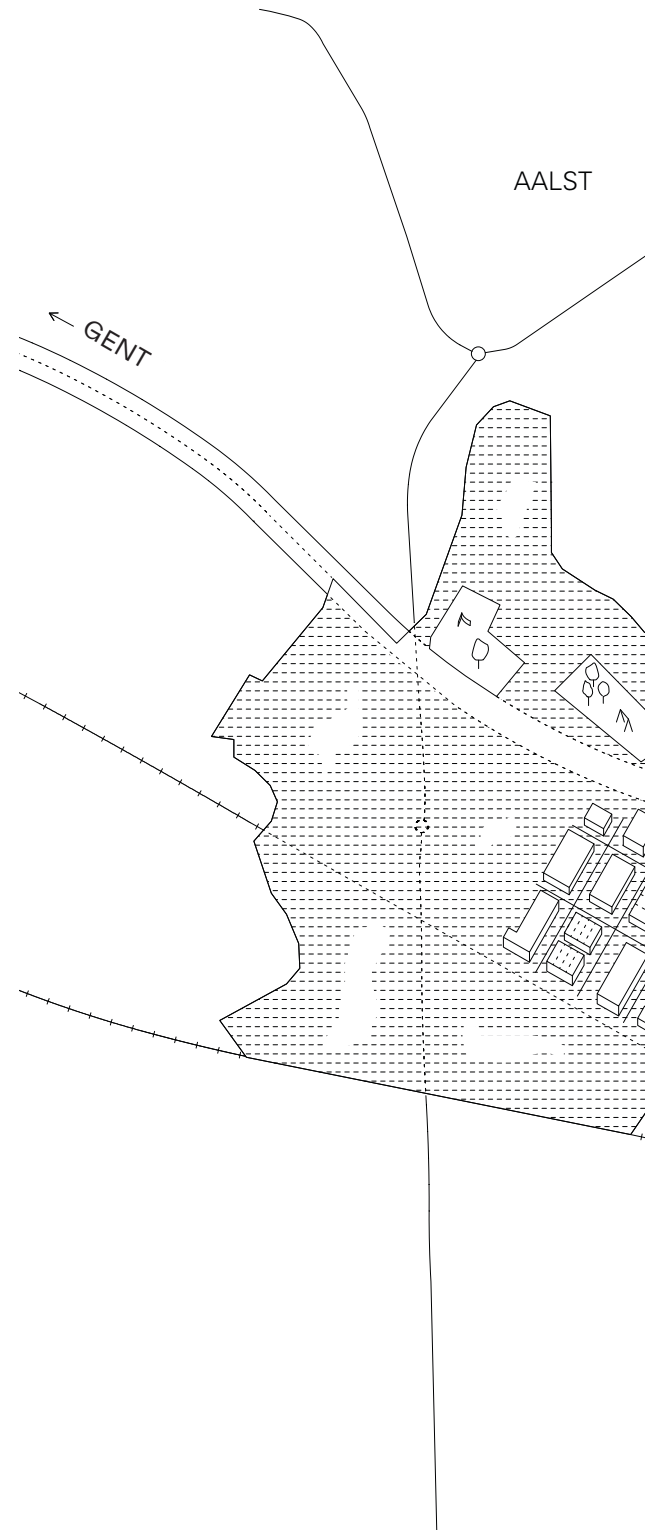

3 Metropolitaaan dorp

Uit de informmarkten komt een gemengd beeld van Erembodegem naar voren. Waar sommigen het dorp zien als dorp, zien anderen aanleiding om Erembodegem te beschouwen als stad. Buiten de wijze van leven en beleven van de kleine genoegens van deze dualiteit geldt ook in functioneel opzicht dat Erembodegem deze tweestrijd zou moeten omzetten in een twee-eenheid: het metropolitane dorp van de toekomst.

In onze visie zou Erembodegem haar dorpse karakter en charmes moeten behouden en versterken, terwijl er ook ruimte zou moeten zijn voor een voorzieningen niveau en een duurzaam infrastructureel netwerk dat past bij een verstedelijkt gebied als Erembodegem.

De bestaande infrastructuur kan worden ontrafeld. We zien hierbij een meer gelijkwaardige rolverdeling tussen de auto en fiets. Het station dient als pool versterkt te worden en de multimodaliteit dient beter te worden benut. Parallel zien we mogelijkheden voor de ontwikkeling van een dorps netwerk van buurtpaden.

② Ambitie 2040

Het metropolitane dorp heeft behoefte aan enkele krachtige ambities die het dorp klaar maken voor de toekomst. Ambities die de kleine genoegens vastleggen in concrete acties en die tegelijkertijd ruimte bieden voor een stedelijk centrum en de duurzame ontwikkeling van bijvoorbeeld de buurtvelden.

🕒 Vijf ambities voor Erembodegem

Op basis van de visie komen we tot vijf ambities voor Erembodegem:

1. Op de fiets door het dorp
2. Wandelen en spelen in de buurtvelden
3. Dorps wonen in het stedelijk gebied
4. Ontmoeten langs de Dender
5. Werken en winkelen in eigen plaats

De ambities richten zich op de ontwikkeling van een systeem waarbij wonen, werken en ontspannen in Erembodegem zijn gekoppeld aan een duurzaam infrastructureel netwerk. Hierbij is ruimte voor nieuwbouw en nieuwe recreatieve functies.

Een belangrijk onderdeel van de ambities is daarnaast het creëren van een kwalitatief speelweefsel, verbonden door kindvriendelijke routes. Momenteel ontbreekt het hier aan.

FASE 1: Ontwikkelen duurzaam netwerk

Wandelen en spelen in buurtvelden

Een pijnpunt dat continu op de achtergrond sluimert is het mobiliteitsprobleem. Dit wordt veroorzaakt doordat huidige infrastructuur vooral gericht is op autoverkeer. Ook alle voorzieningen, het wonen en de lokale economie zijn sterk afhankelijk van dit netwerk. De openbare ruimte leidt hier sterk onder. Feitelijk is het oplossen van het mobiliteitsprobleem en het verkeerssluw maken van het centrum de sleutel tot het waarmaken van de vijf ambities en daarmee verweven doorheen deze ambities. Om de gordiaanse mobiliteitsknoop te ontwarren zal er echter eerst een volwaardig alternatief moeten worden ontwikkeld.

Dit Masterplan is bovendien geen mobiliteitsplan en heeft ook niet de intentie om met een totaaloplossing te komen voor de mobiliteitsproblemen in Erembodegem. In dit masterplan zetten we eerder in op langzaamverkeer als oplossing om meer kwaliteit te kunnen brengen in onder meer het centrum. Dit is echter slechts een deel van de oplossing voor het mobiliteitsprobleem.

FASE 2: Koppelen van voorzieningen en economie

Werken in winkelen in eigen plaats

'19

Op de fiets door het dorp

Ontmoeten langs de Dender

Dorps wonen in het stedelijk gebied

Fasering Ambities

FASERING

We stellen daarom een fasering voor in de uitwerking van het masterplan. In fase 1 wordt een netwerk van wandel- en fietspaden ontwikkeld dat een alternatief kan bieden voor de auto. Hiervoor worden bestaande structuren heringericht.

Als dit netwerk er ligt kunnen in Fase 2 de lokale economie, het wonen en de voorzieningen van Erembodegem gekoppeld worden aan dit netwerk. Zo wordt het aantrekkelijk om dagelijkse activiteiten per fiets te doen.

Als finale stap in het uitrollen van het Masterplan Erembodegem zou er een herinrichting ter hoogte van de brug aan de Hogeweg kunnen komen door doorgaand verkeer aan te pakken, het sluipverkeer te verminderen en enkel bestemmingsverkeer toe te laten. Zo wordt doorgaand autoverkeer onmogelijk gemaakt en wordt het sluipverkeer door het hart van het dorp

sterk verminderd. Deze laatste fase kan het sluitstuk zijn in het verbeteren van het leefklimaat van het dorp. Momenteel verzucht het dorp onder het sluipverkeer, een vermindering van het aandeel sluipverkeer leidt tot een sterke vermindering van het autoverkeer. Dit geeft een belangrijke gevoelsmatige kwaliteitsimpuls aan de publieke ruimte voor de wandelaar en fietser.

In de praktijk is het goed mogelijk dat verschillende fases tegelijkertijd verlopen, maar hierbij is het altijd van belang dat de relatie tussen de fases in acht wordt genomen. Elke fase bouwt voort op de vorige. Bepaalde ontwikkelingen, zoals de ontmoetingsplekken langs de Dender, kunnen al op korte termijn gemaakt worden maar in dat geval zal in de realisatie van dit project de ontwikkeling van het fietsnetwerk en het netwerk van buurtpaden voor de specifieke locatie moeten worden meegenomen. In het hoofdstuk projecten wordt een top 10 projecten benoemd, voor vrijwel elk van deze projecten is de hiervoor genoemde relatie van belang.

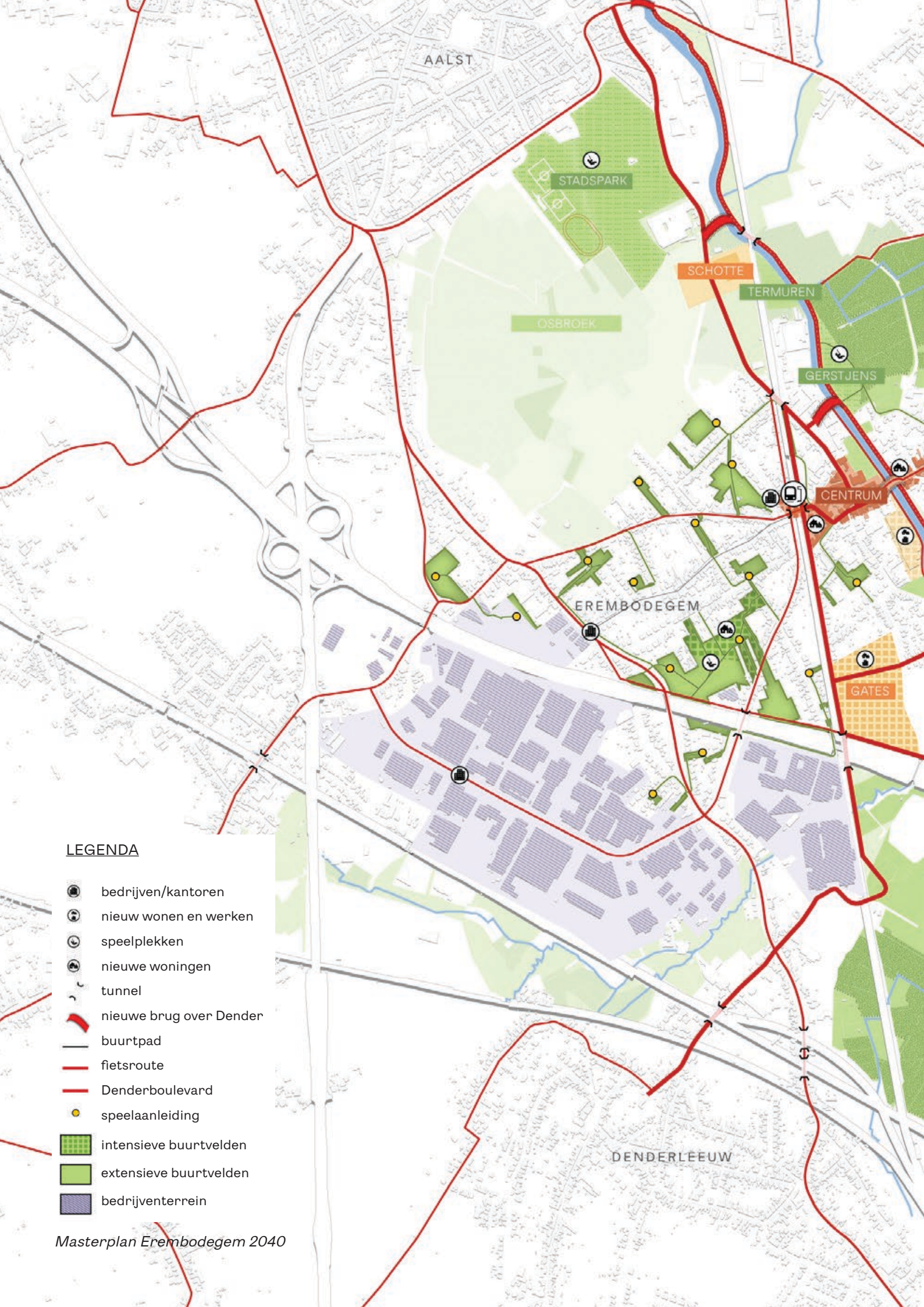
FASE 3: Omslag

Autoluw centrum

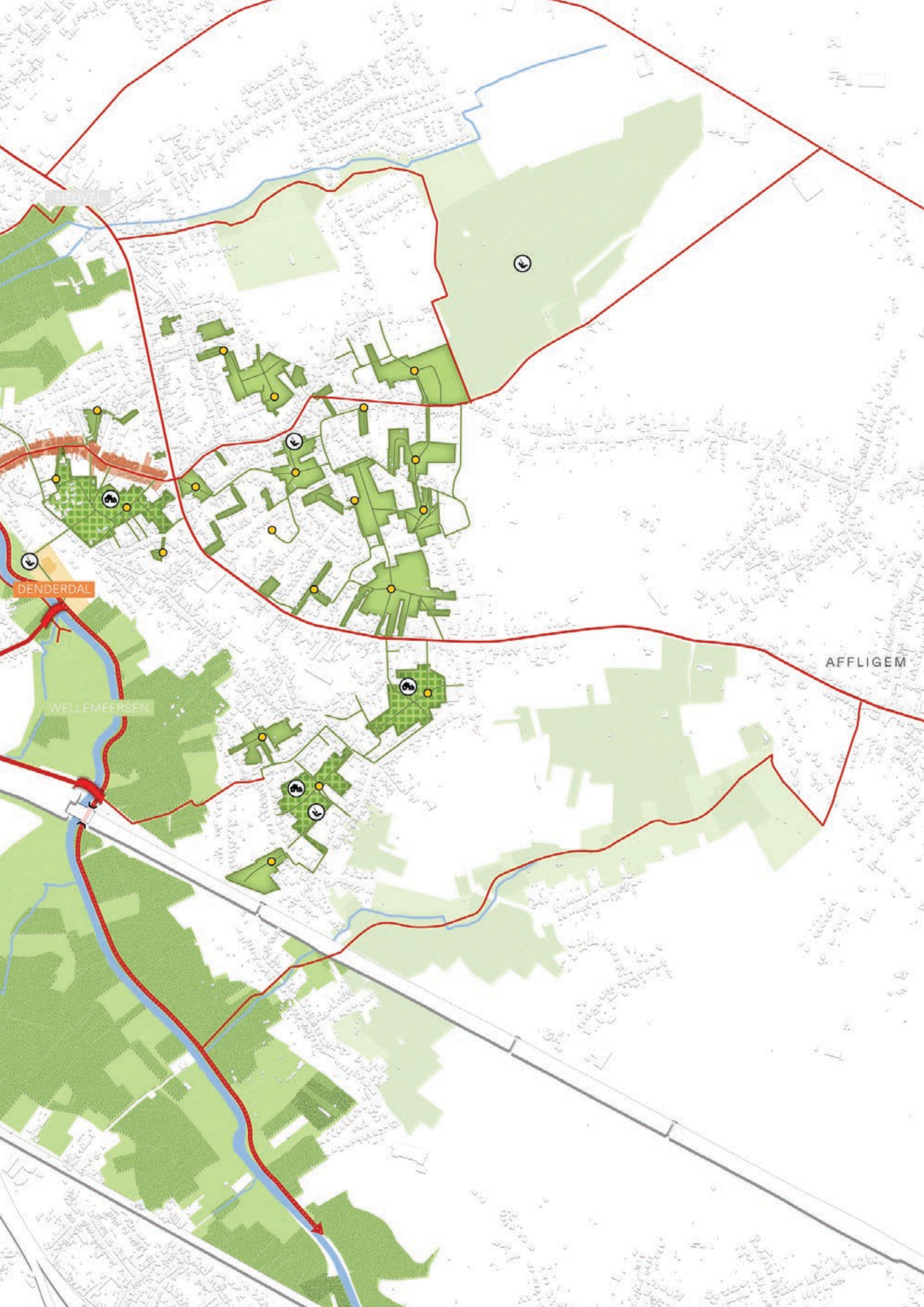
Erembodegem 2040

LEGENDA

- bedrijven/kantoren
- nieuw wonen en werken
- speelplekken
- nieuwe woningen
- tunnel
- nieuwe brug over Dender
- buurtpad
- fietsroute
- Denderboulevard
- speelaanleiding
- intensieve buurtvelden
- extensieve buurtvelden
- bedrijventerrein

HEUVEL

DENDERDAL

WELLEMEERSEN

AFFLIGEM

1 Op de fiets door het dorp

Vandaag de dag is het wegennetwerk van Erembodegem vol met auto's. Parkeerplaatsen, druk sluipverkeer, smalle voetpaden en onveilige fietsstroken domineren het straatbeeld. Hierdoor ontbreekt een gezellig dorpscentrum, kunnen met name kinderen niet veilig te voet of met de fiets naar school en sta je als automobilist altijd wel ergens stil in een file. Erembodegem lijkt te kampen met een stedelijke mobiliteit in een grotendeels dorpsse infrastructuur. Erembodegem heeft de juiste schaal om te streven naar een kwalitatief langzaamverkeernetwerk zodat de Erembodegemaar kan kiezen hoe zich best te verplaatsen. De schaal en infrastructuur van het dorp stroken niet met de dominante modaliteit.

De ambitie is om een omslag te maken van de auto naar de fiets en voetganger als voornaamste gebruikers van het netwerk. Om deze ambitie te bereiken moet het wegennetwerk worden getransformeerd tot een kwalitatief en compleet langzaamverkeernetwerk. Dit netwerk ontsluit alle wijken van Erembodegem en verbindt ze met de belangrijkste voorzieningen (scholen, centrum, bedrijven, ...)

Het voorgestelde fietsnetwerk is ontworpen op basis van veldwerk en kaartenstudie. Hierbij is zeer sterk gekeken naar welke verbindingen leiden tot een logisch netwerk. De in kaart gebrachte trage wegen en andere studies zijn hierbij bekeken, maar op bepaalde trajecten wijkt het netwerk hier van af. De keuzes zijn hierbij altijd gemaakt met het oog op een optimaal netwerk in 2040. Hiermee is het netwerk tot op zekere hoogte indicatief en een visie voor de toekomst, maar biedt op een aantal trajecten aanleiding voor hervormingen op de korte termijn.

Het netwerk is opgebouwd uit een vijftal dragende structuren: de basis wordt gevormd door "de ladder" met twee centrale noord-zuidverbindingen (Denderpad, Kappelekensbaan-Zwalmkouter) die gekruisd wordt door de oost-westverbindingen.

Parallel aan de Ladder worden de omgevingsverbindingen gemaakt, dit zijn voornamelijk de steenwegen die van noord naar zuid langs de randen van het dorp liggen.

Tot slot worden bedrijvigheid en station-centrum met elkaar verbonden via de commerciële as. Het recreatief netwerk sluit aan op deze nieuwe structuren. Tiesamen vormen deze structuren een sterk verwevend netwerk voor fietser en wandelaar.

Ten dienste van dit netwerk zullen op een aantal plaatsen bruggen en tunnels moeten worden voorzien om barrières (gevormd door snelweg, spoor en Dender) weg te nemen. Met name de Dender kan met een aantal bruggen veel beter worden overgestoken, maar ook het creëren van een aantal kwalitatieve onderdoorgangen onder spoor en ring zijn van groot belang voor het succesvol ontwikkelen van het netwerk. De locaties van de bruggen zijn gekozen op basis van hun ligging aan de Dender en de ontmoetingsplekken langs de Dender, maar ook vanwege hun functie als schakel in het grotere fietsnetwerk voor Erembodegem. De toegevoegde bruggen verbeteren de verbinding tussen de oost en westkant van het dorp.

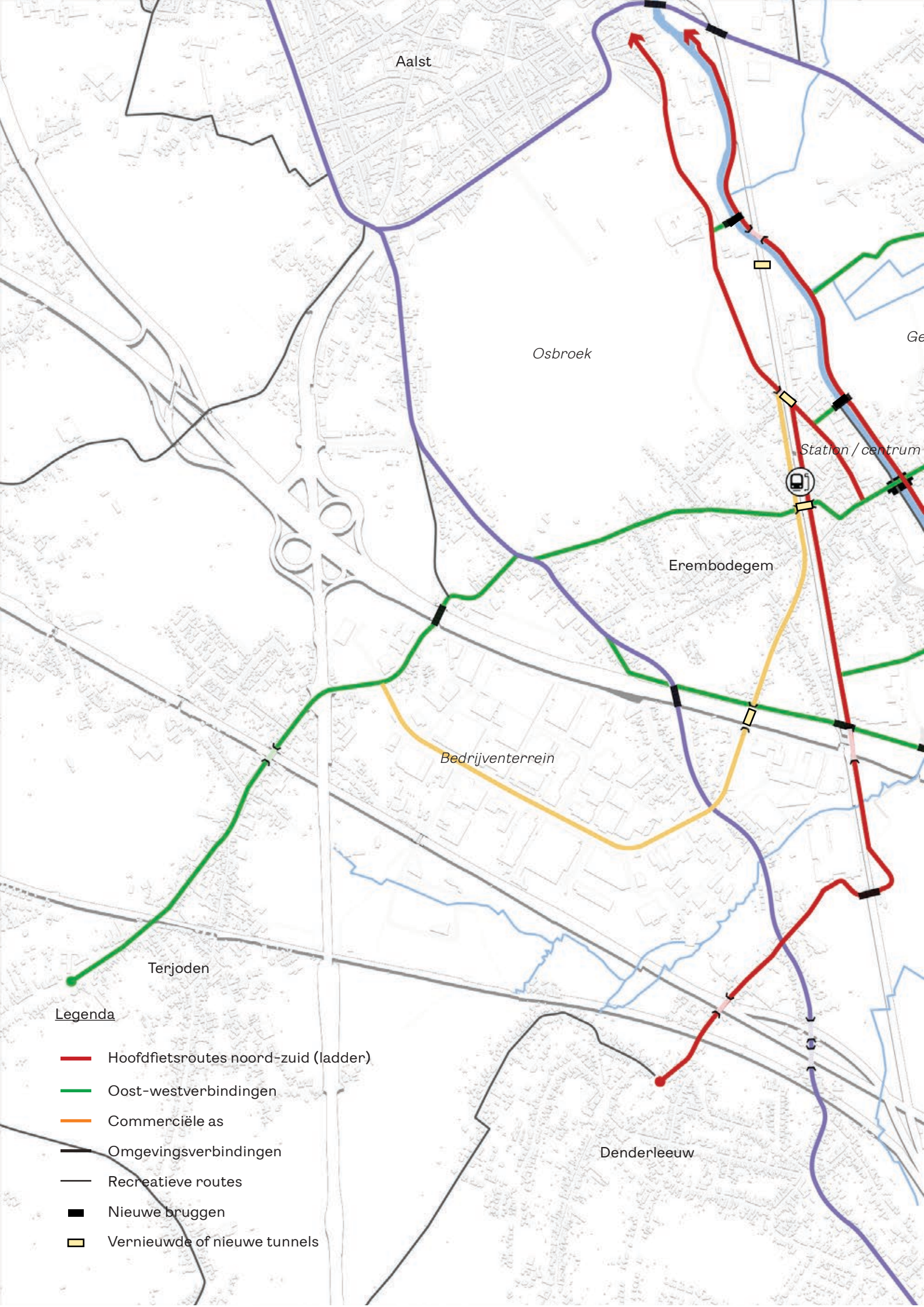
In fietsstraten is het wegprofiel geoptimaliseerd voor fietsers. Autoverkeer wordt afgeremd en gedestimuleerd. (links: fietsstraat Oss; rechts: fietsstraat slowlane Eindhoven)

Dagelijkse situatie tijdens de spits op de Hogeweg

Dagelijkse situatie buiten de spits op de Hogeweg bij de brug over de Dender

Aalst

Osbroek

Erembodegem

Terjoden

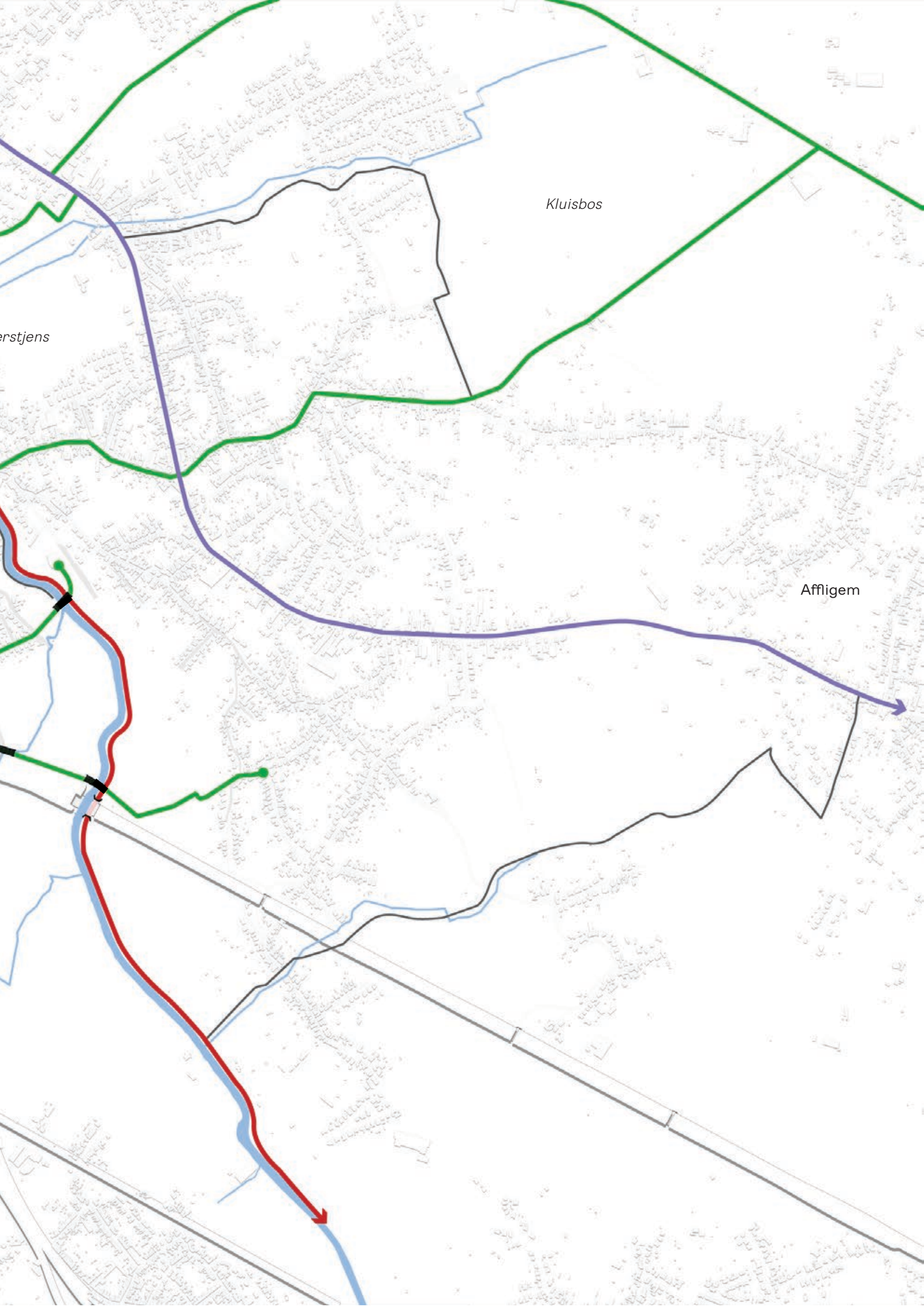
Bedrijventerrein

Denderleeuw

Station / centrum

Legenda

- Hoofdfietsroutes noord-zuid (ladder)
- Oost-westverbindingen
- Commerciële as
- Omgevingsverbindingen
- Recreatieve routes
- ▭ Nieuwe bruggen
- ▭ Vernieuwde of nieuwe tunnels

Kluisbos

Affligem

erstjens

② Wandelen en spelen in de buurtvelden

Erembodegem heeft nood aan nieuwe speelplekken terwijl het dorp wordt gekenmerkt door verscheidene buurtvelden, die verborgen groene parels vormen in Erembodegem. Vanaf de straten en wegen zijn deze ruimtes vaak onzichtbaar, sommigen zijn toegankelijk vanaf de straat, anderen niet. Naar functie en gebruik zijn de buurtvelden vandaag privaat of semi-publieke ruimtes.

Door hun omsloten karakter vormen deze buurtvelden de perfecte plaatsen voor het ontwikkelen van een speelweefsel, in combinatie met ontmoetingsplekken voor de buurt. Het zijn veilige speelplaatsen: ze zijn immers 'omringd' door woningen, waardoor kinderen niet zomaar de weg op kunnen rennen.

Bij de ontwikkeling van het speelweefsel maken we een onderscheid tussen jonge kinderen (tot 6jr) en oudere kinderen (7-16) omdat deze een andere 'actieradius' hebben, maar ook andere behoeftes. Jonge kinderen zijn vrijer in hun denken, voor hen voorzien we op vrijwel elk buurtveld een speelaanleiding waaromheen gespeeld kan worden.

De speelplekken in de buurtvelden vormen een verlengstuk van de achtertuin, waardoor ouderlijk toezicht gemakkelijker is. Voorbeelden

van speelaanleidingen zijn: een waterpomp (i.c.m. waterretentie), een omgevallen boom of een wilgenboog. Door een aanleiding te voorzien op elk buurtveld is er voor elk jong kind in Erembodegem een speelplek in de buurt.

Oudere kinderen vragen om meer gekaderde objecten, zoals een trapveldje of skatebaan. De speelplekken voor de oudere kinderen zijn gedeeltelijk gelinkt aan bestaande/geplande speelplekken, zoals de Gerstjens en de Denderdal.

Aanvullend op het speelweefsel is de ambitie om de buurtvelden met elkaar te verbinden via een weefsel van buurtpaden, veilige stoepen en oversteekpunten. Door de buurtvelden te ontsluiten ontstaan tal van ommetjes, kinderen kunnen veilig bij hun vriendjes gaan spelen en tijdens de dagelijkse wandeling met de hond ontmoet je op een informele manier andere buurtgenoten.

De buurtvelden zijn een unieke uiterst waardevolle kwaliteit, als groene speelruimte, maar ze spelen ook een belangrijke rol in de buffering en infiltratie van hemelwater en ze zorgen voor een afkoeling van het stedelijk weefsel. Deze kwaliteiten zouden zeker behouden en versterkt moeten worden bij verdere studie naar herinrichting van de buurtvelden.

Speelaanleidingen voor jonge kinderen

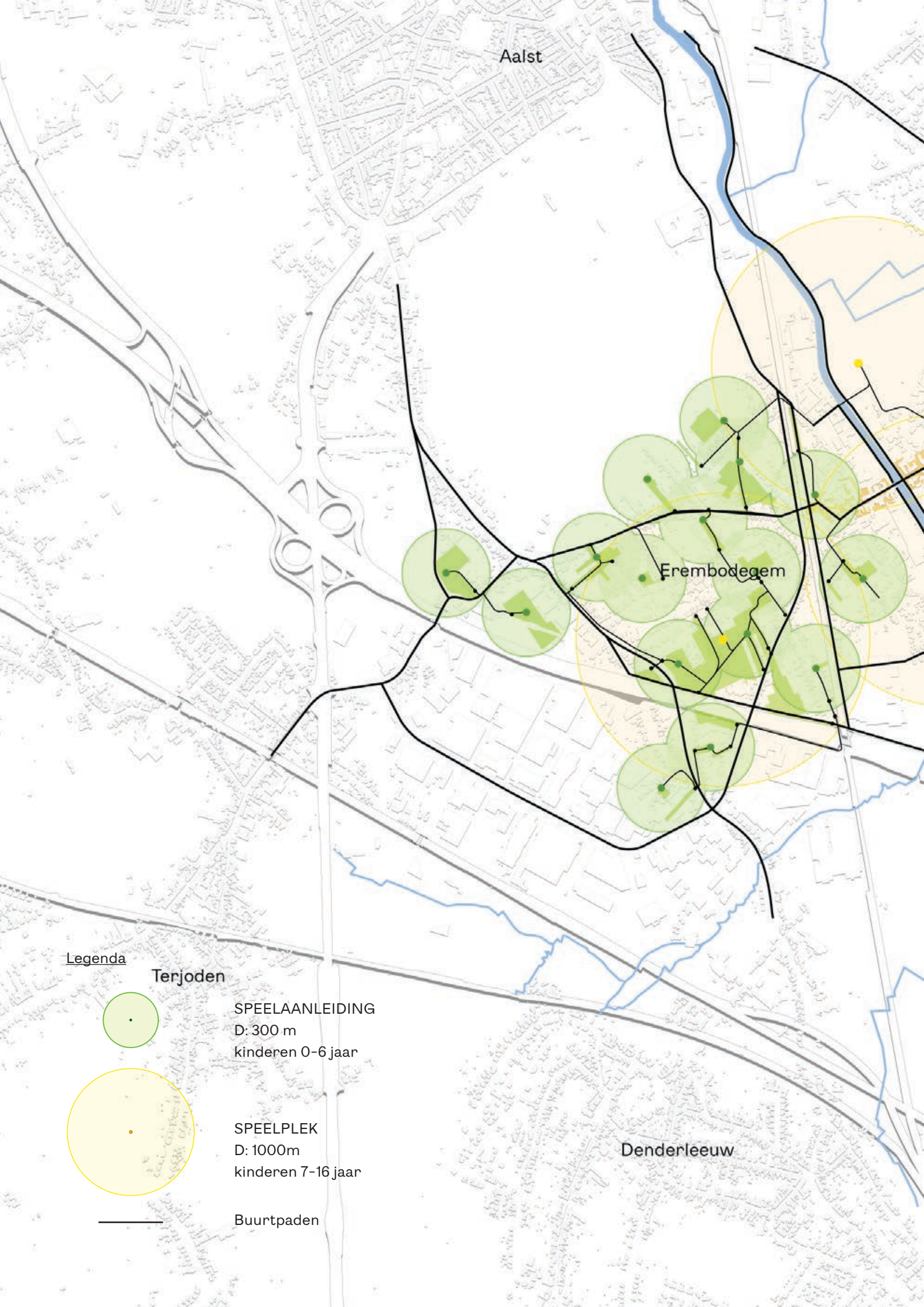
Speel/ontmoetingsplekken voor oudere kinderen

Buurtveld met moestuinen

Bestaand pad door de buurtvelden

Aalst

Erembodegem

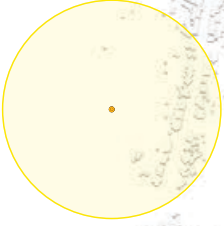
Denderleeuw

Legenda

Terjoden

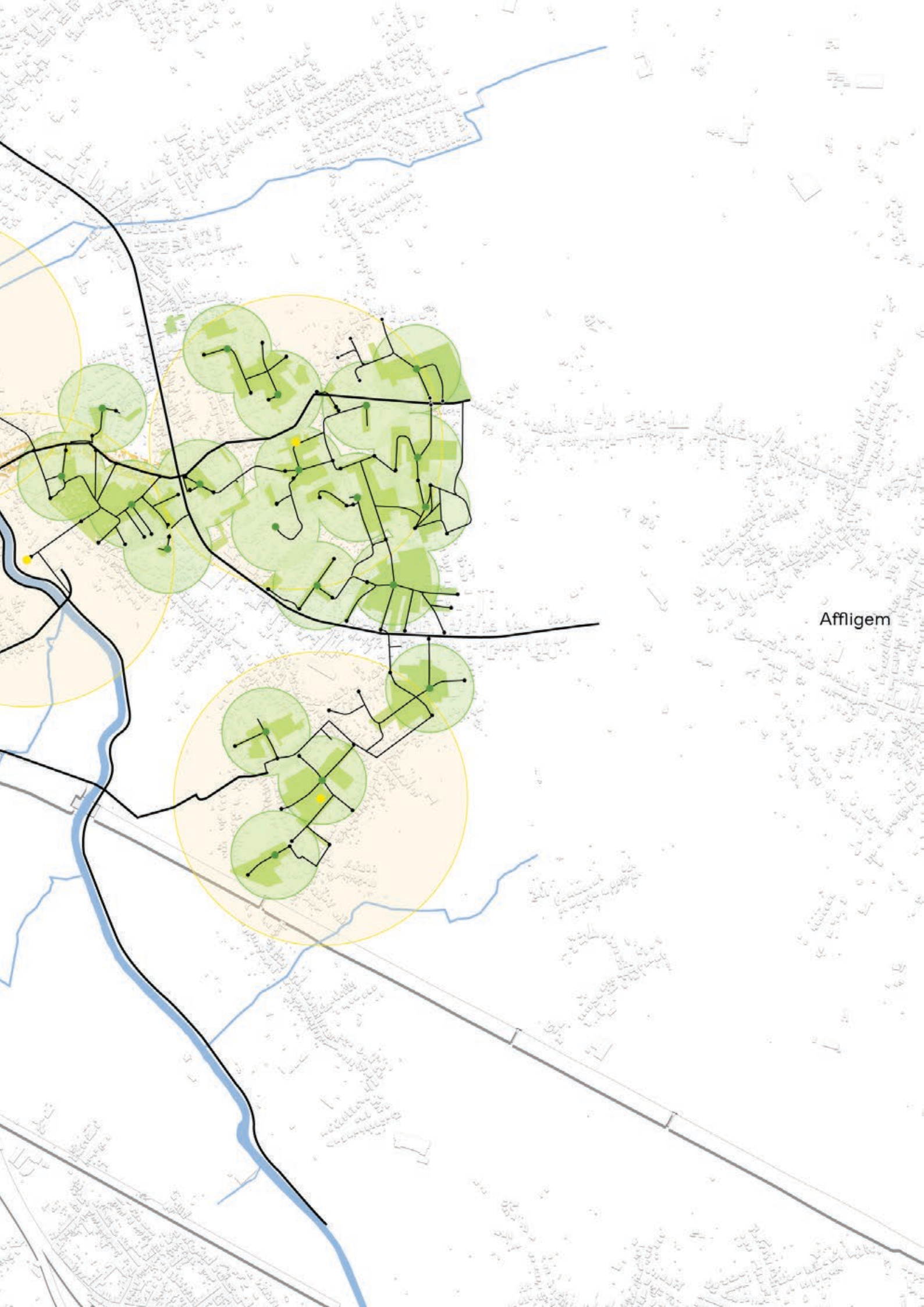

SPEELAANLEIDING
D: 300 m
kinderen 0-6 jaar

SPEELPLEK
D: 1000m
kinderen 7-16 jaar

— Buurtpaden

Affligem

3 Dorps wonen in het stedelijk gebied

Het is de nadrukkelijke ambitie om er voor te zorgen dat de Erembodegemnaar kan wonen en werken in de eigen woonplaats. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is een voldoende en divers aanbod van woningen.

Door ook in de nieuw te bouwen woningen de dualiteit van dorp en stad te verwerken ontstaan automatisch nieuwe typologieën. Er zijn een aantal locaties aangewezen die een zekere mate van verdichting kunnen verdragen. In het centrum van het dorp is er ruimte voor meer stedelijke woontypologieën, zoals lofts en duplex appartementen.

Op het voormalige Gatesterrein en op het terrein van Beckton Dickinson is op termijn ruimte voor

nieuwe vormen van wonen en werken. Hierbij kan nadrukkelijk worden gezocht naar combinaties van wonen en kleinschalige bedrijvigheid. Dit zal in het geval van Becton Dickinson altijd onderzocht worden in samenspraak met het bedrijf.

De grotere buurtvelden binnen het stedelijk weefsel kunnen herontwikkeld worden met meer landelijke woontypologieën. Bij de ontwikkeling kan direct het weefsel van paden en speelplekken worden versterkt. Mogelijk kunnen ook kleinschalige ontwikkelingen plaatsvinden in kleinere stedelijke buurtvelden, hiervoor zal echter een nadere, meer gedetailleerde studie gedaan moeten worden.

Potentiële locatie voor nieuwbouw in het centrum

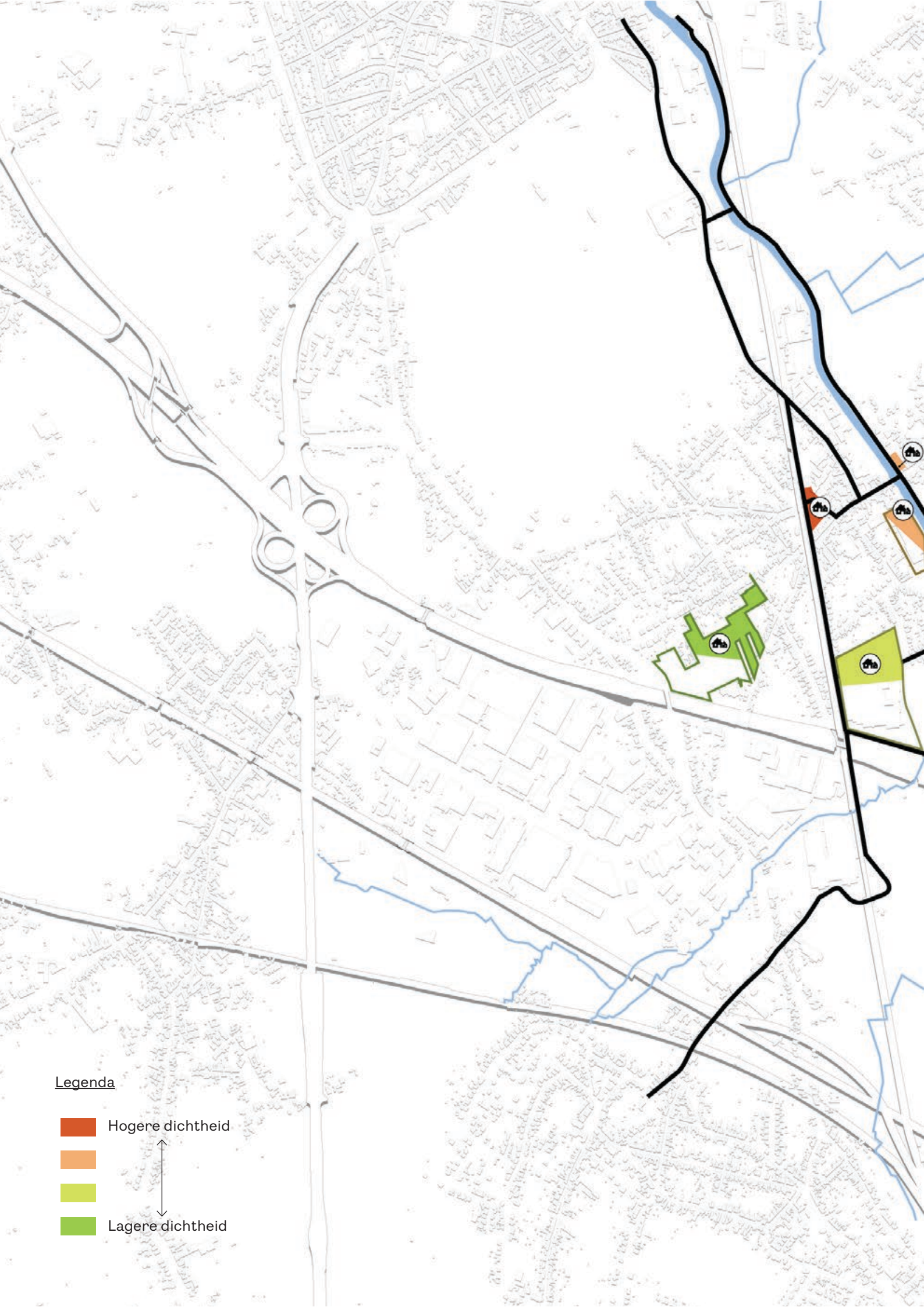
De (ontbrekende) stedelijke plint aan het stationsplein biedt mogelijk aanleiding voor nieuwbouw in het centrum

Kleinere buurtvelden worden zo veel mogelijk open gehouden. In een gedetailleerd onderzoek moet de uiteindelijke ontwikkelmogelijkheid voor elk buurtveld nader bepaald worden.

Buurtveld Welleweg is een van de buurtvelden waar een potentiële nieuwbouw plaats zou kunnen vinden.

Legenda

- Hogere dichtheid
 -
 -
 - Lagere dichtheid
- ↕

4 Ontmoeten langs de Dender

De Dendervallei is de ruggengraat van Erembodegem. Waar andere lineaire infrastructuren zoals de snelweg, het spoor en de Brusselsesteenweg het dorp in tweeën snijden, heeft de Dendervallei de potentie om een centraliteit te worden. Een centrale groene boulevard, geladen met collectieve herinneringen.

Om deze rol te kunnen vervullen zal de Dendervallei aan twee ogenschijnlijk tegenstrijdige ruimtelijke vraagstukken moeten beantwoorden: de vallei moet een 'natuurlijke' uitstraling hebben, maar moet tegelijkertijd plekken langs de Dender met elkaar verbinden.

De Dender is al eeuwen het decor van wonen, werken en ontspannen. Toch keert het stedelijk weefsel zich op veel plaatsen af van de Dender. Het is de ambitie om de Dender als de centrale ruimtelijke as van Erembodegem te herontwikkelen, door de aanleg van de Denderboulevard met daaraan gekoppeld de van noord naar zuid gelegen plaatsen van ontspanning en ontmoeting.

Een deel van deze plaatsen is momenteel al succesvol in gebruik als ontmoetingsplek, zoals de Gerstjens, terwijl andere plekken op (korte) termijn omgevormd kunnen worden tot bijzondere ontmoetingsplekken in Erembodegem. Voor beiden geldt dat het creëren van een voorkant naar de Dender essentieel is. Daarnaast is het van essentieel belang om bij elke ontmoetingsplek een connectie over de Dender te maken die fungeert als aantakking op de ladder van hooftroutes.

De belangrijkste ontmoetingsplekken zijn gekoppeld aan de ladder jaagpad-kapellekensbaan/zwalmkouter en zijn van noord naar zuid:

- Stadspark Aalst (bestaand)

- Sportcomplex Schotte (bestaand)

- Recreatiegebied Termurenlaan

Deze oude industriële site heeft door haar ligging aan de Dender de potentie voor een bijzondere waterspeelplaats, een strand en mogelijk een natuurkampeerplaats.

- De Gerstjens

Voorstel verder uitgewerkt in hoofdstuk concrete projecten.

- Centrum en Pastorietuin

Voorstel verder uitgewerkt in hoofdstuk concrete projecten.

- Sportgebied Denderdal

Er zijn reeds plannen in opmaak voor de sporthal en omgevingsaanleg. In het hoofdstuk concrete projecten gaan we verder in op hoe dit project de relatie zou moeten maken met de Dender en natuurgebied Wellemeersen.

- Gates terrein

De noordzijde van de site Gates biedt de potentie voor een publieke groene ruimte en daarnaast is er ruimte voor ontwikkeling van maatschappelijke en/of publieke functies aan de zuidzijde van de site

Het centrum is momenteel geen kwalitatieve ontmoetingsplek en kan een opwaardering gebruiken

Recreatiegebied Termurenlaan leent zich voor een dorpsstrand en/of een natuurspeelplaats (referentie: Tiengemeten NL)

Zicht vanaf Denderdal op het centrum van Erembodegem

De Gerstjens zijn een van de bekendste ontmoetingsplekken van Erembodegem, maar de bereikbaarheid van het natuurgebied laat te wensen over.

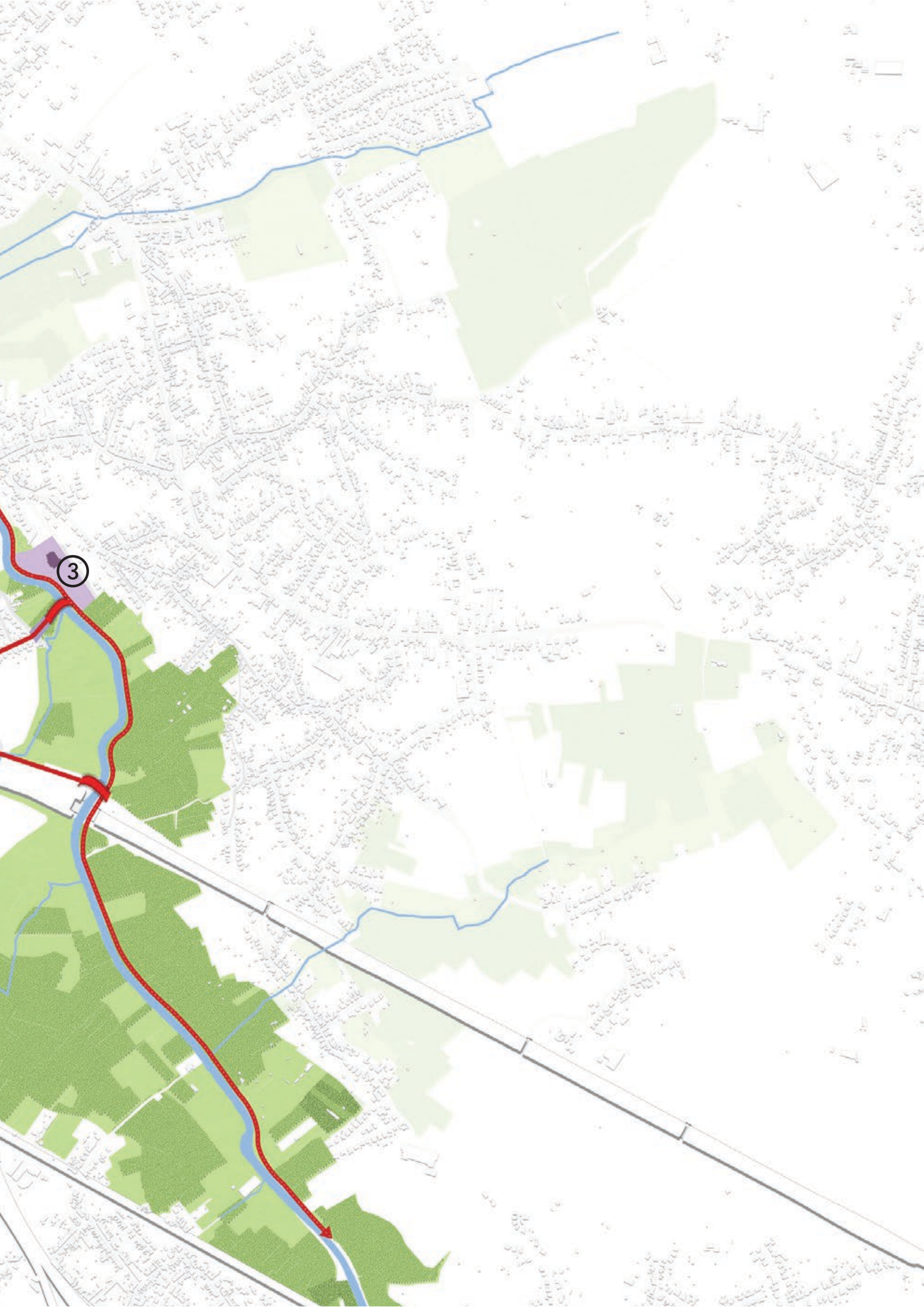

Legenda

- Ⓐ *Stadspark Aalst (bestaand)*
- Ⓑ *Sportcomplex Schotte (gerealiseerd)*
- Ⓒ *Recreatiegebied Termurenlaan (potenties voor recreatie in relatie met water)*
- Ⓓ *Du Parc*
- ① *Gerstjens boomgaard**
- ② *Centrum en pastorietauin**
- ③ *Sportgebied Denderdal**
- ④ *Gates terrein**

**project 1 t/m 4 zijn als concreet project opgenomen in dit masterplan*

De hoofdroutes volgen de Dendervallei, hierlangs zijn een zevental pleisterplaatsen aan te wijzen

3

5 Werken en winkelen in eigen plaats

Erembodegem kent een hoog niveau aan winkels en bedrijvigheid. Als gevolg hiervan zijn er veel mensen die wonen en werken in Erembodegem, maar er reizen dagelijks ook vele forenzen naar Erembodegem om te werken. Voor de handelaars (langs de Hogeweg en bij de kerk) in Erembodegem is het belangrijk dat ze gemakkelijk bereikbaar zijn voor cliënteel.

Momenteel is men voor reizen van en naar Erembodegem en binnen Erembodegem veelal aangewezen op de auto. Met de ontwikkeling van een duurzaam fietsroutenetwerk in Erembodegem ontstaat ook de mogelijkheid voor werknemers om per fiets of zelfs te voet naar hun werk te komen, vanaf hun huis of vanaf het station. Andersom worden ook het centrum en de winkels beter bereikbaar per fiets of te voet.

Het is de ambitie om handelaars, bedrijven en station op een optimale manier aan te laten sluiten op het fietsroutenetwerk, zodat de lokale economie optimaal profiteert. Door handel en bedrijven aan te wijzen als bestemmingen/knooppunten in het fietsroutenetwerk wordt het aantrekkelijk voor mensen om met de fiets de boodschappen te doen, te winkelen en van en naar het werk te gaan. Doordat men met de fiets de drukte op de Hogeweg kan vermijden of voorbij kan fietsen is voor veel mensen de route per fiets ook sneller.

Drie routes uit het fietsroutenetwerk verdienen specifieke aandacht als het gaat om het stimuleren van de lokale economie:

- de herinrichting van de Hogeweg en aansluiting op omliggende paden. Deze is zowel belangrijk voor het bereiken van de winkels langs de Hogeweg, maar ook voor de oost-westverbinding tussen het bedrijventerrein en het dorp
- de oost-westverbinding parallel aan de snelweg die de oostkant van het dorp verbindt met de Gates site en het bedrijventerrein aan de Korte Keppestraat.
- de forenzen- en lunchroute die het station/centrum verbinden met het bedrijventerrein aan de industrielaan. Deze route maakt het reizen per OV voor forenzen aantrekkelijker, waardoor het aantal autobewegingen van buitenaf richting het dorp wordt verminderd.

Daarnaast wordt het voor werknemers en werkgevers aantrekkelijker te lunchen en vergaderen in de horeca in het centrum van het dorp, wat de klandizie ten goede komt.

Een goede aansluiting van deze routes op het netwerk en met name op de twee steenwegen aan de randen van het dorp zijn essentieel om het systeem te laten functioneren.

Een belangrijk doel van het verbeteren van de verbinding tussen wonen, werken en winkelen per fiets is om te komen tot een autoluw centrum voor Erembodegem. Dit zou de ruimtelijke kwaliteit en leefkwaliteit in het centrum ten goede komen. Hierbij moet goed gekeken worden naar de mogelijkheid om parkeerplaatsen aan de rand van het centrum te concentreren en waar mogelijk te combineren. Daarnaast zou ook gestreefd moeten worden naar het uit het centrum halen van zwaar verkeer. De herbestemming van de site Gates is hierbij een eerste stap.

Erembodegem Centrum

Hogeweg

Aalst

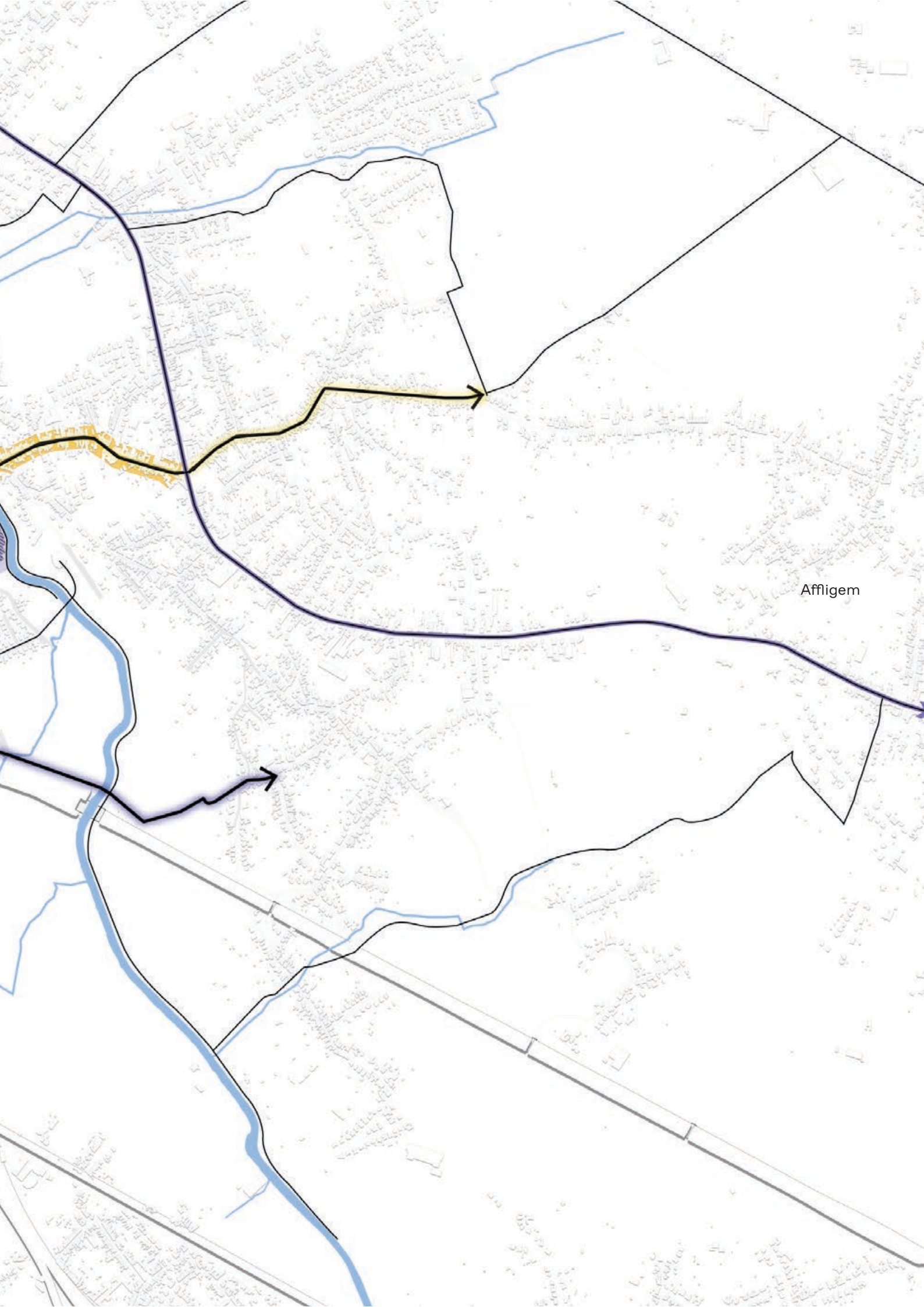
Erembodegem

Terjoden

Denderleeuw

Legenda

- Bedrijvigheid
- Handel & Horeca

Affligem

③ Projecten

De ambitie voor 2040 kan worden bereikt door het ontwerpen en uitvoeren van concrete projecten. Sommige van deze projecten kunnen al op korte termijn worden aangepakt, andere projecten zullen wat langer op zich laten wachten. In dit hoofdstuk doen we een eerste uitwerking voor een aantal essentiële projecten. De uitwerkingen en case-studies zoals opgenomen in dit hoofdstuk zijn slechts schetsmatige uitwerkingen die een denknrichting weergeven. Het zijn conceptmatige voorstellen die nog in de pre-schetsontwerpfase verkeren en zullen dus nog een heel traject moeten doorlopen alvorens ze uitgevoerd kunnen worden.

1 Het station als mobiliteitshub

Anders dan andere gemeenten langs het spoor, zoals Aalst of Denderleeuw, ligt het station van Erembodegem in het geografische centrum van het dorp. Vanwege deze ligging heeft het station de potentie om onderdeel te worden van het vernieuwde dorpshart en krijgt het een belangrijke functie als mobiliteitshub en toegangspoort tot de natuurlijke Dendervallei.

In de ambitie om Erembodegem om te vormen tot een gemeente waar mensen hun verplaatsingen maximaal per fiets of te voet kunnen doen is het cruciaal om het station te ontwikkelen tot een mobiliteitshub. Zo kan het gebruik van het (intercity)station worden gestimuleerd voor zowel inwoners als forenzen die Erembodegem dagelijks bezoeken om er te komen werken. Het herontwikkelen van de stationsomgeving is daarom het project met de hoogste prioriteit.

Momenteel is de stationsomgeving noch aantrekkelijk, noch prettig bereikbaar per fiets of te voet. Juist een stationsomgeving biedt aanleiding voor meer hoogstedelijke bebouwing en voorzieningen. In plaats van een verdichting van de hele stationsomgeving

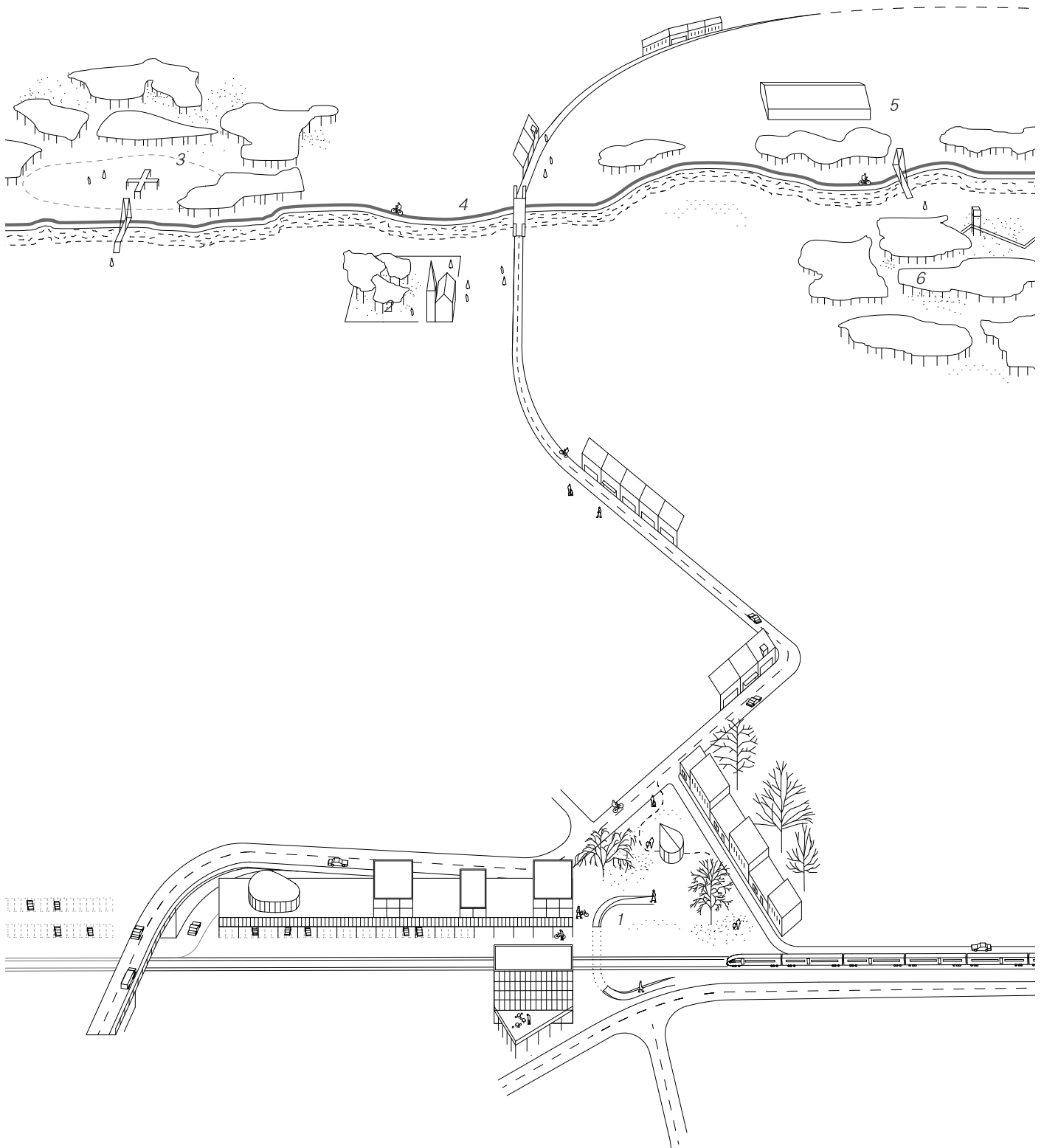
zetten we in op een puntgewijze interventie die aansluit op het omringend stedelijk weefsel en die er voor zorgt dat de betekenis van het station als centrale plek en hub versterkt wordt.

Buiten de waarde van het station voor inwoners en forenzen kan het station ook gezien worden als een belangrijke entreepoort voor bezoekers van het Denderdal en Wellemeersen. Hiermee kunnen nieuwe bezoekers worden getrokken die via het centrum van Erembodegem richting de Dender trekken. We zien de voorzijde van het station als een groene, parkachtige entree tot Erembodegem. Het station van Erembodegem wordt de toegangspoort bij uitstek voor de bezoekers via het openbaar vervoer.

Om de stationsomgeving te herontwikkelen zijn vier acties benoemd, deze vormen de basis voor herinrichting, het zijn de hoofdingrediënten.

Zicht op het stationsgebied

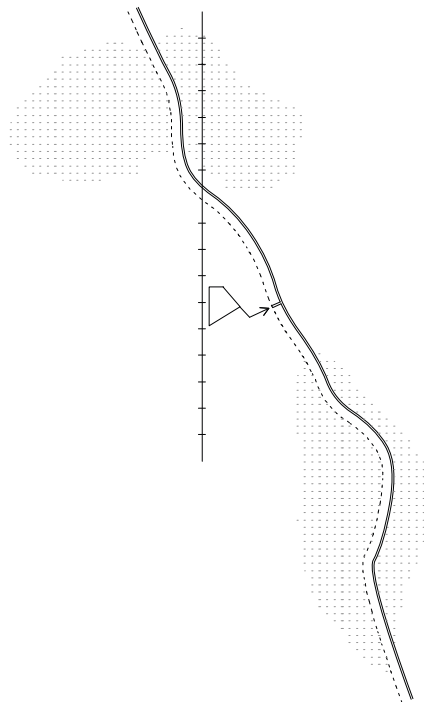
Het stationsplein als Toegangspoort voor de Dendervallei

1. Stationsplein - 2. Pastorietuin - 3. Gerstjens - 4. Dender boulevard - 5. Sporthal Denderdal - 6. Wellemeersen

NIEUW VOORSTEL 4 ACTIES

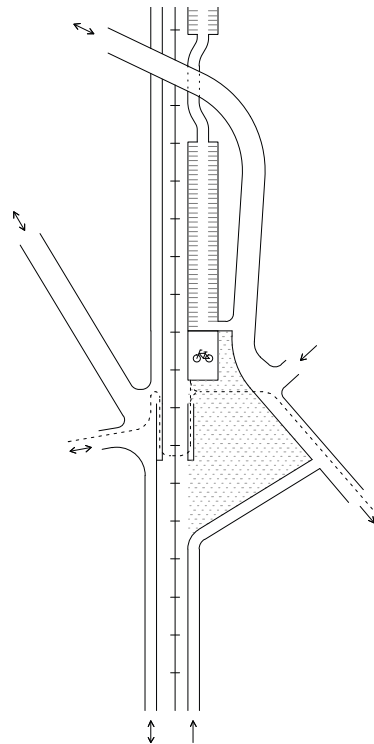
1. Toegangspoort voor Dendervallei

Het station van Erembodegem is met haar unieke status als intercity station een ware toegangspoort voor bezoekers van de Dendervallei. Dit zou ook terug moeten komen in de uitstraling van de stationsomgeving: Een groen park in plaats van een plein.

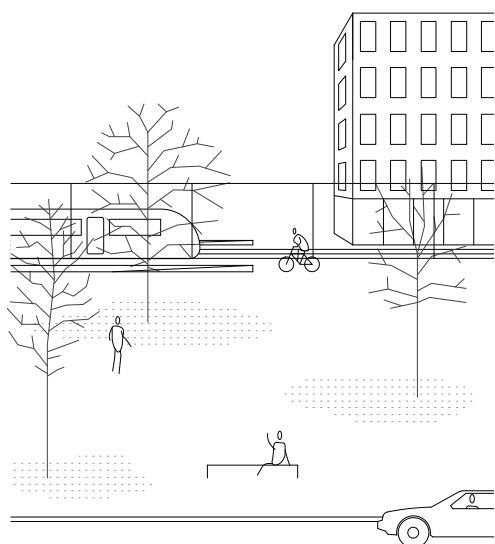
2. Mobiliteitshub

Het station biedt de potentie om uit te groeien tot een duurzame mobiliteitshub: forenzen kunnen gemakkelijk Erembodegem bereiken per trein en van daar per fiets of te voet verder naar hun werk, maar ook andersom biedt het station deze flexibiliteit voor de Erembodegemenaar.

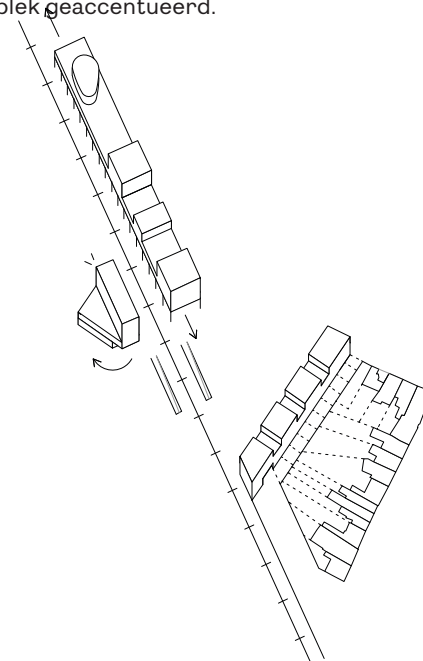
3. Multifunctioneel stationspark

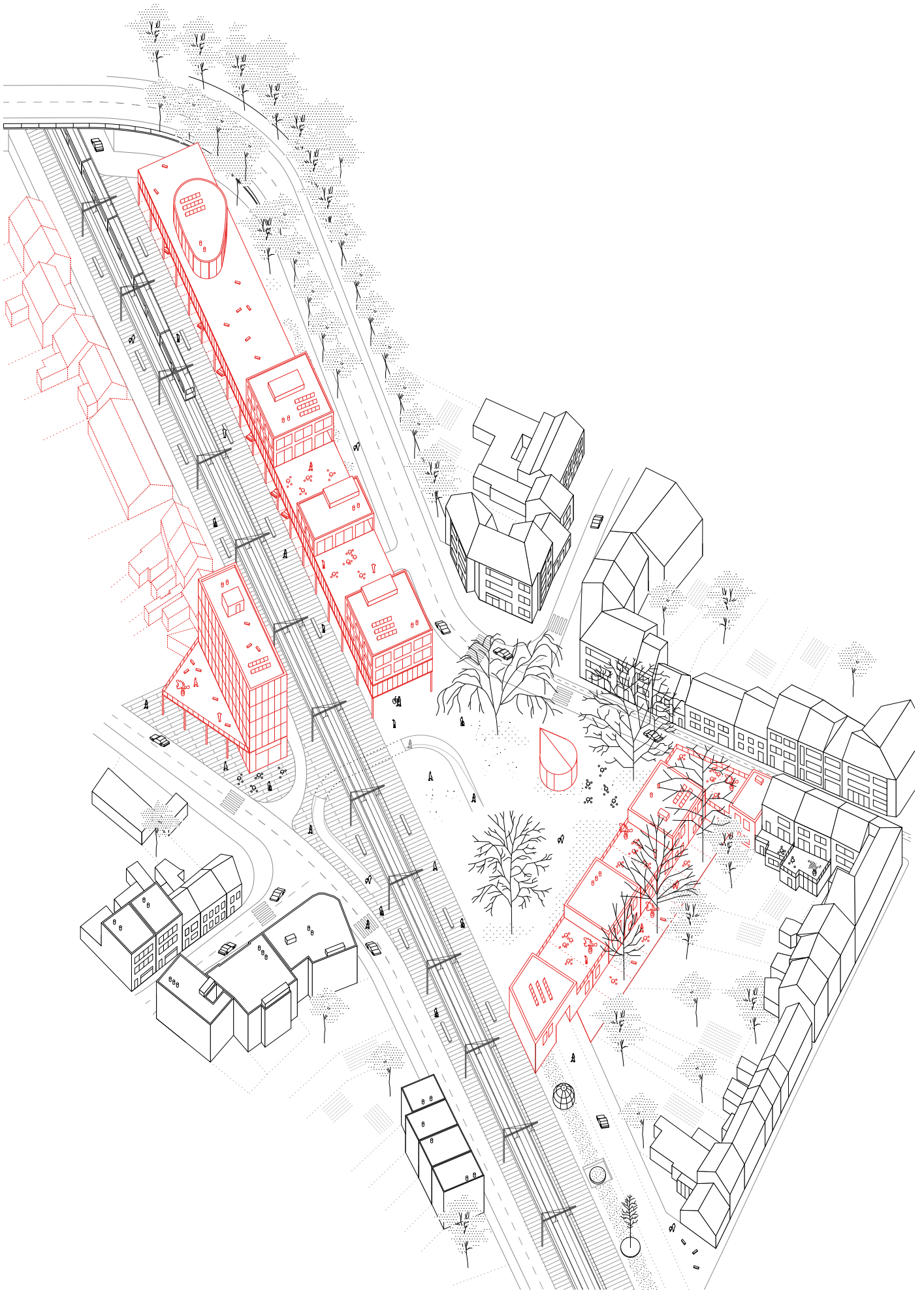
Erembodegem is een dorp. Dit wordt weerspiegeld door te kiezen voor een stationspark met landelijke uitstraling in plaats van een stationsplein. Het stationspark biedt ruimte voor verschillende functies en versterkt het karakter als toegangspoort tot de Dendervallei

4. Gebouwen gerelateerd aan de context

Tegelijkertijd is het stationsgebied de plek in het stedelijk weefsel waar nieuwe gebouwen ontwikkeld kunnen worden die zicht oriënteren op het stationspark en station. Hierdoor worden de ruimtes afgekaderd en wordt het centrale karakter van de plek geaccentueerd.

Axonometrische weergave van het voorstel

NIEUW VOORSTEL STATIONSPARK

De nieuwe publieke ruimte voor het station van Erembodegem speelt een belangrijke rol in de dynamiek van het centrum. Samen met het station vormt deze ruimte een mobiliteitshub en tegelijkertijd actief onderdeel van het centrum en toegangspoort tot de Dendervallei.

Om te articuleren dat de Dendervallei eigenlijk al aan het station begint kiezen we er voor om een stationspark te creëren in plaats van een stationsplein. Vanaf het station krijgt de reiziger zo het gevoel dat hij direct in een groene, landelijke ruimte is. Om dit mogelijk te maken wordt de bestaande rotonde weggehaald waardoor er ruimte ontstaat voor de ontwikkeling van een groen stationspark. De herinrichting van het plein biedt ook ruimte voor andere verkeersoplossingen, die nader dienen te worden vormgegeven.

Verder worden een aantal programmatische elementen toegevoegd, waaronder kantoren, woningen en een klein paviljoen dat als fietspunt en informatiepunt voor de Dendervallei kan dienen.

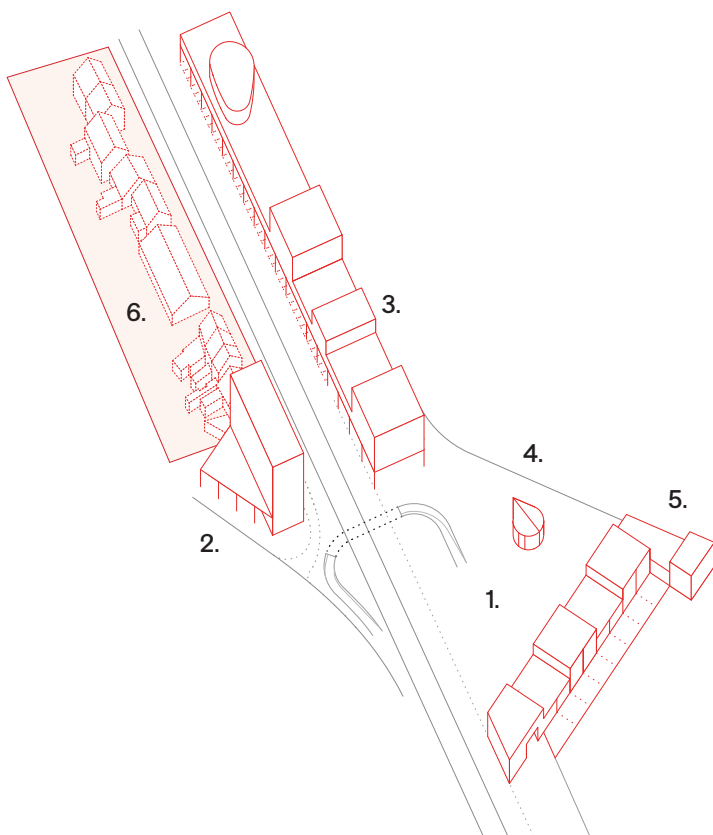
Belangrijk in de herontwikkeling van het stationsplein is het bestaande bomenbestand. Buiten de waarde die de bomen vertegenwoordigen, zorgen ze er ook voor dat het park direct een volwassen uitstraling heeft.

Nytorget, Stockholm, Sweden - Square: 5 250 m² (Green: 2 700 m²)

MVRDV, Porterlodges for the National Park De Hoge Veluwe, The Netherlands, 1995

· Programma oppervlakken:

1. Plein: 5 000 m²

- Groen: 3 120 m² (62 %)

- Verhard: 1 880 m² (38 %)

2. Kantoren / Wonen: 1 500 m²

- Begane grond: café

3. Parking + Kantoren / Wonen

- Fietsenstalling: 570 m² (220 p)

- Parkeerplaats: 1 560 m² (80 p)

4. Paviljoen: 75 m²

- Info-punt

- Fietsverhuur

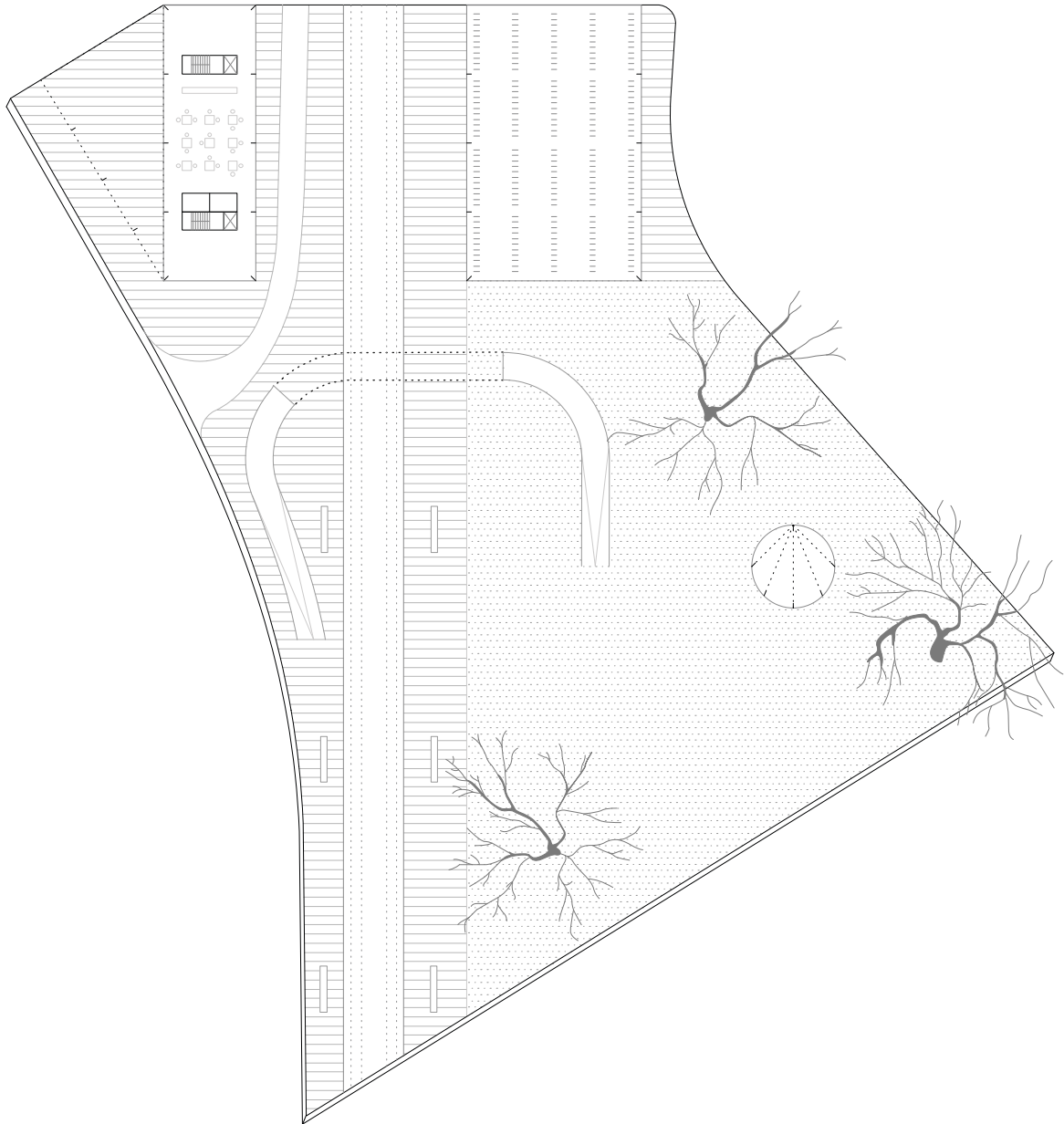
- Nieuws

5. Woningen gebouw: 1 721 m²

- Woningen: 1 321 m²

- Commerces of kleine werkruimtes: 400 m²

6. Onderzoekzone toekomstige stedelijke vernieuwing

Plan van het stationsplein

② Fietsnetwerk

Aansluitend/gelijktijdig op de herontwikkeling van de stationsomgeving wordt het fietsroutenetwerk aangelegd. Hiervoor zal op verschillende plaatsen een ingrijpende verandering moeten worden gedaan in de straatprofielen, terwijl op andere plekken met simpele ingrepen een hoogwaardige en veilige fiets en wandelroute gecreëerd kan worden.

Voor het ontwikkelen van het fietsnetwerk zijn vier acties benoemd. De acties zijn er op gericht om een netwerk van aaneengesloten fiets- en wandelvriendelijke straten en kruisingen te creëren. Onderdeel hiervan is ook de in de ambities genoemde ladder, met noord-zuid assen en oost-west verbindingen. Ook de benoemde verbindingen met centrum en bedrijventerrein en de assen langs de steenwegen zijn een belangrijk onderdeel van dit netwerk.

De ervaringen opgedaan tijdens verschillende excursiemomenten waarbij zowel de studie bureaus als de stedelijke diensten aanwezig waren hebben hierbij een belangrijke input gevormd. Het is opvallend hoe weinig goede fietsroutes Erembodegem vandaag kent en op hoeveel plaatsen de fietser ondergeschikt is aan de grote stromen (sluip)verkeer van automobilisten.

Door het aanpassen van straat- en wegprofielen krijgt de fietser een meer dominante rol in het straatbeeld en ontstaat een veiliger profiel. De aangepaste straten samen vormen het nieuwe netwerk, waarbij ook goed gekeken zal moeten worden hoe straten op elkaar aansluiten. Dit betekent mogelijk dat ook kruisingen aangepakt moeten worden.

Daarnaast zullen ook de barrières van spoor en Dender op een aantal plaatsen moeten worden doorbroken, waarbij de bestaande tunnels onder het spoor worden opgewaardeerd en er nieuwe (voet- en fiets) bruggen over de Dender komen die aansluiten op het fietsnetwerk. Zo kan het netwerk zich vanuit de twee noord-zuid assen en het centrum vertakken tot in de wijken waar aansluiting wordt gezocht op de steenwegen.

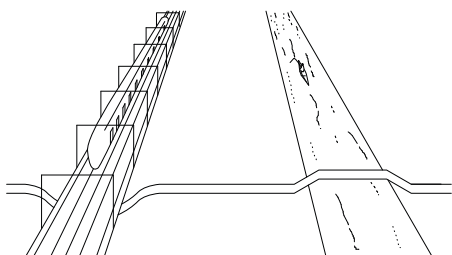

Het fietspad langs de Dender

NIEUW VOORSTEL 4 ACTIES

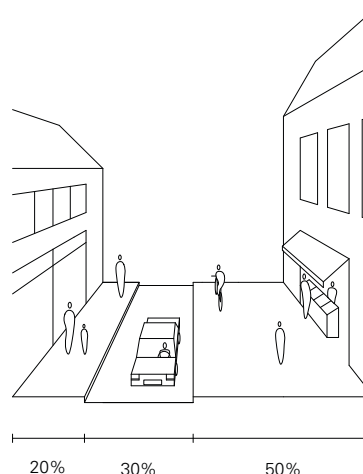
1. Doorbreken barrières

Dender en spoor vormen vandaag de dag barrières voor fietsverkeer. Er zijn slechts enkele locaties om een van beiden te kruisen, deze sluiten niet op elkaar aan en zijn nauwelijks ingericht op fietsverkeer. Onderdeel van het fietsnetwerk vormen daarom ook enkele bruggen over de Dender, alsmede de opwaardering van de twee voetgangerstunnels onder het spoor door tot tunnels die beter toegankelijk zijn voor fietsers.

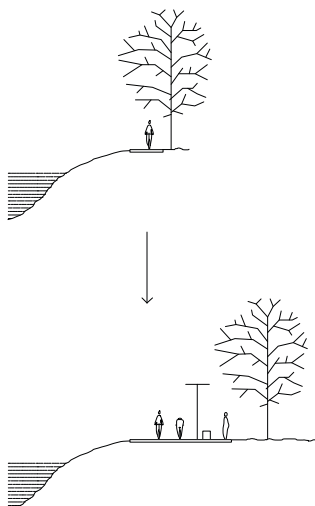
2. Aanpassen straatprofielen:

Naast het doorbreken van de barrières moeten de grootste aanpassingen gedaan worden aan de straatprofielen. Fietser en wandelaars hebben in veel straten op dit moment minimaal de ruimte en er is vaak veel sluipverkeer. Om dit te verbeteren stellen we een vijftal herinrichtingsprincipes voor. Deze worden op de pagina hierna verder uiteengezet.

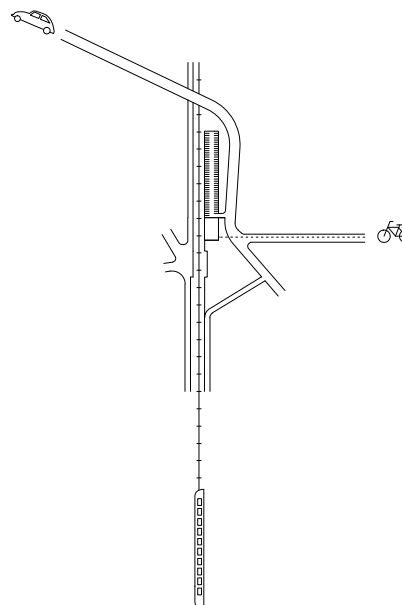
3. Opwaarderen Denderpad tot hoofdas

Het jaagpad langs de Dender is de belangrijkste noord-zuid as, waarover zowel recreatief verkeer langs de Dender als utilitair verkeer op weg naar werk of school passeert. Het is de as waarlangs gesport wordt en waarlangs men kan struinen. Dit is momenteel niet terug te zien in de breedte en materialisering van het pad. Als symbool voor het nieuwe Erembodegem verdient het jaagpad een opwaardering tot Denderboulevard.

4. Aantakken op station als mobiliteitshub

Het fietsnetwerk gaat een veilige verbinding vormen tussen de wijken van Erembodegem en het station. Daarom is een goede aantakking op de stationsomgeving van groot belang. Zo wordt gebruik van fiets en openbaar vervoer gestimuleerd.

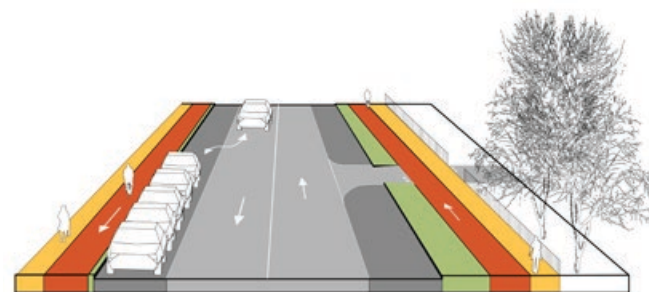
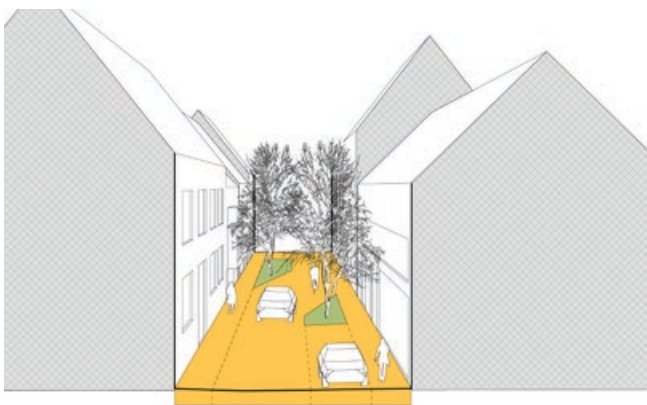

— Denderpad
Solitaire brede boulevard voor wandelen en fietsen, belangrijkste noord-zuid as

•••• Fietstraat
Door omvormen van de iets drukkeren straten naar fietsstraten krijgt de fietser een meer prominente plek op de weg. Het wegprofiel wordt versmald en de stoepen verbreed, zodat de snelheid wordt afgeremd.

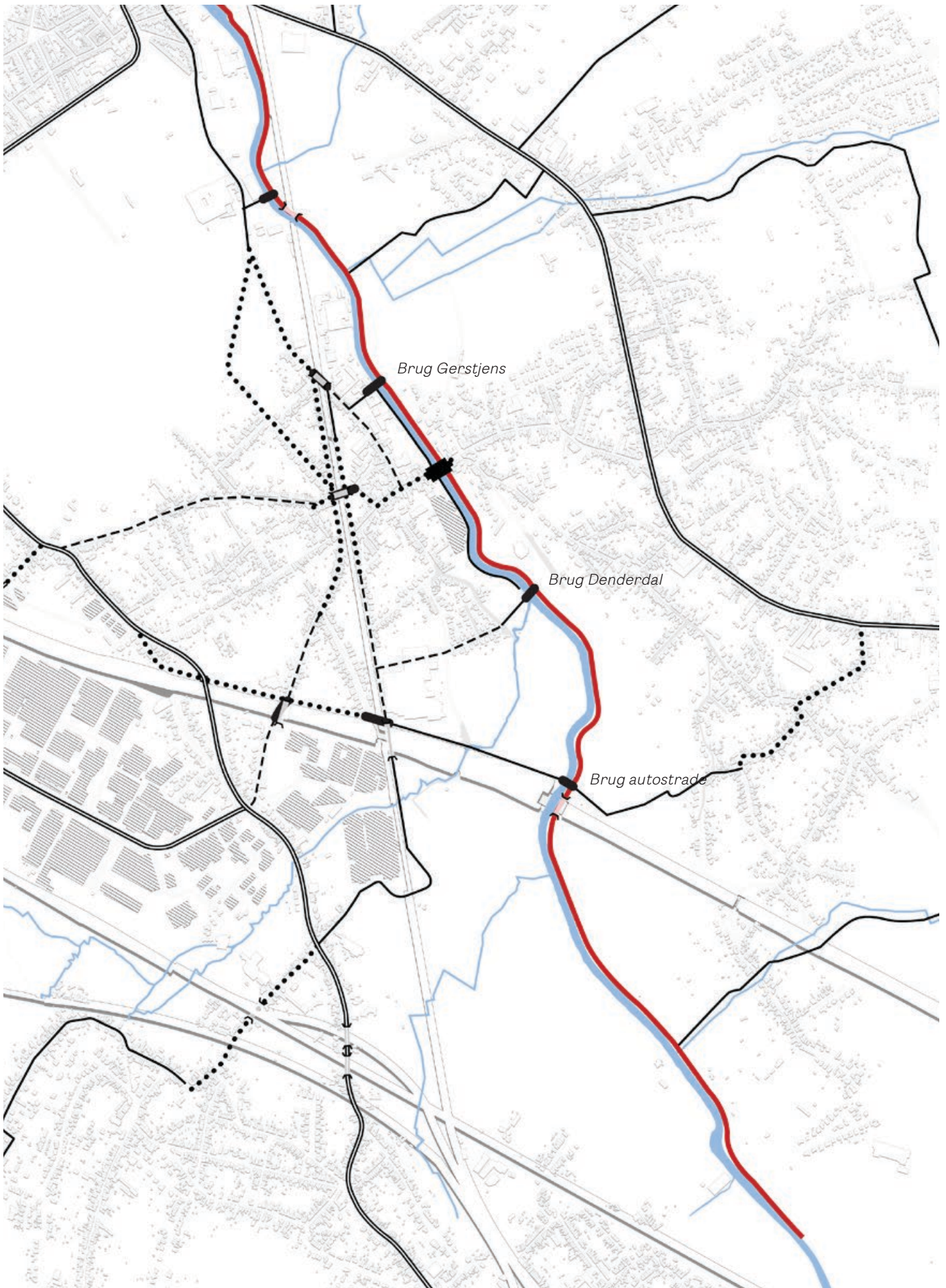
— Solitair pad
In het buitengebied worden op sommige plaatsen solitaire fietspaden aangelegd als recreatieve verbinding

- - Woonerf
Rustigere woonstraten worden omgevormd tot woonerf, waarbij de snelheid omlaag gaat en de fietser en voetganger de dominante gebruiker worden.

== Steenwegen
Langs de steenwegen worden de fietsstroken opgewaardeerd tot losse fietspaden. Door de afstand tot de weg wordt de infrastructuur voor de fietser veel veiliger. Waar mogelijk wordt ook een groene berm toegevoegd.

Principe uitwerking nieuwe straatprofielen

Locatie nieuwe straatprofielen

3 Buurtvelden en buurtpaden

Het inrichten van de buurtvelden en buurtpaden vergt een vrij ingrijpende en gedetailleerde operatie, gezien de soms complexe eigendomssituaties. Het in dit masterplan voorgestelde netwerk van paden is tot stand gekomen na veldwerk en op basis van bekende aanwezige paden. Het netwerk vertoont overeenkomsten met de in kaart gebrachte trage wegen maar wijkt hier op punten ook vanaf. Het netwerk is ontworpen met het oog op een integraal netwerk in 2040. Het vaststellen van exacte locaties voor speel- en ontmoetingsplekken, alsmede het tracé van de buurtpaden moet in meer detail en per buurtveld bekeken worden. In dit Masterplan doen we hiervoor een conceptueel voorstel. Een gedetailleerde studie is nodig om over ieder buurtveld een gegronde uitspraak te kunnen doen. Hierbij zal ook de huidige bestemming van de velden een rol spelen.

Op Masterplan niveau worden voor de verschillende buurtvelden twee hoofdfuncties onderscheiden: intensief programma met wonen of extensief programma. Belangrijk uitgangspunt is dat de openheid en het landelijke, Igroene karakter van de buurtvelden altijd gehandhaafd dient te blijven.

In dit Masterplan zijn de twee hoofdfuncties toegekend aan buurtvelden op basis van hun formaat en ligging: grote stedelijke buurtvelden kunnen geïntensiveerd

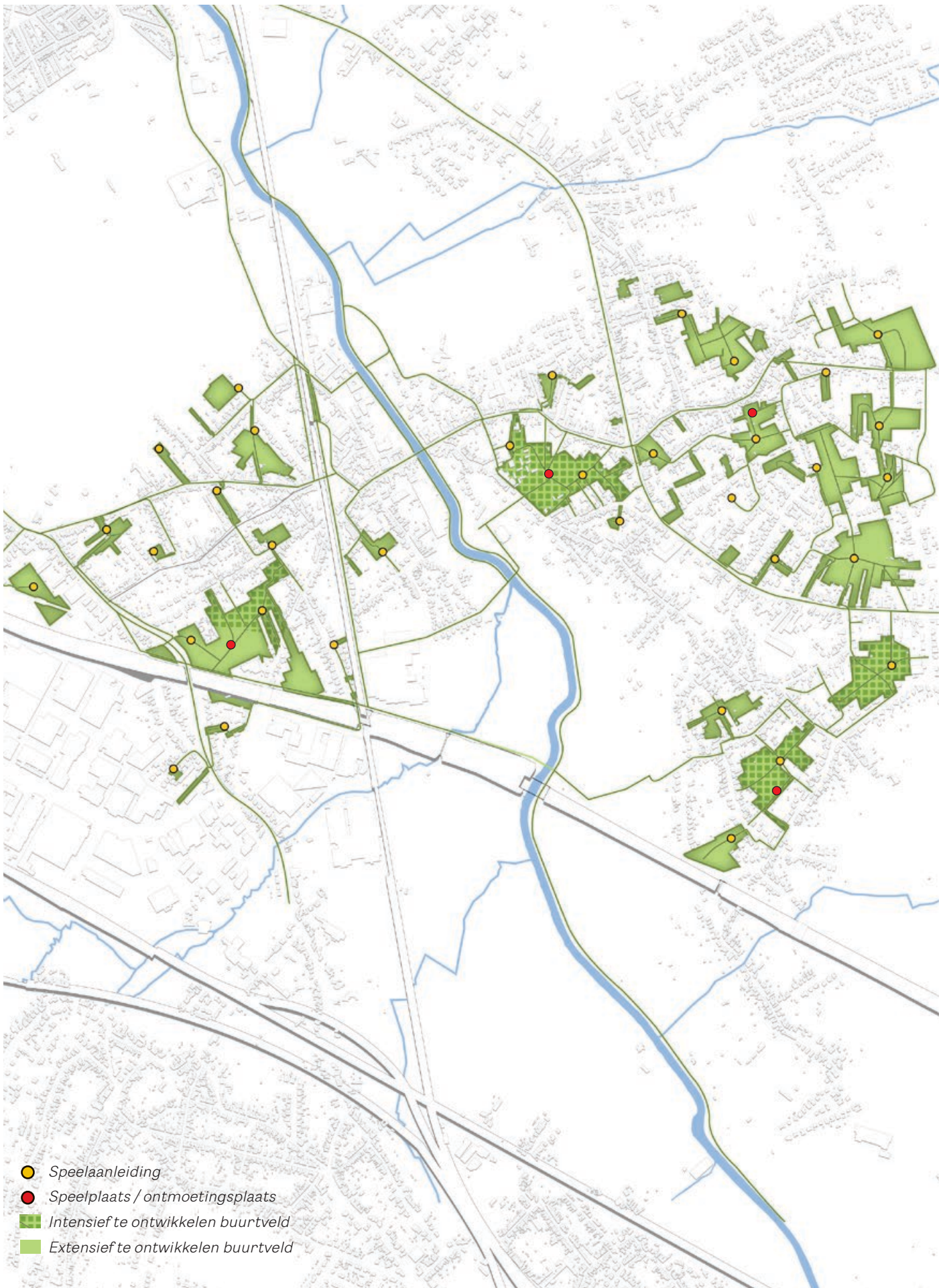
worden. Kleinere buurtvelden blijven extensief en groen. Met name voor deze laatste categorie geldt dat in een nadere, meer gedetailleerde studie de ontwikkelpotenties per buurtveld pas bepaald kunnen worden.

Voor de buurtvelden met extensief programma stellen we voor om middels puntgerichte ingrepen een aantal markante kruisingen, entrees en ontmoetingsplekken te creëren die het buurtveld activeren. Voor de buurtvelden met een intensief programma geldt dat er een verdichtingsopgave ligt, waardoor het ontwerp hier meer aandacht verdient.

Het bepalen van de hoofdfunctie per buurtveld is een van de vier acties die ondernomen moeten worden. Binnen het masterplan zijn de eerste twee acties op hoofdlijnen uitgewerkt, daarnaast zijn de entrees en speel- en ontmoetingsplekken ook op hoofdlijnen bepaald. Voor de beide hoofdfuncties is een buurtveld als case-study uitgewerkt, waarvan de uitwerking van het buurtveld bij Basisschool L.P. Boon aan bod komt onder project Wonen, op pagina 71. Beide case-study's zijn richtinggevend voor de ontwikkeling van de andere buurtvelden.

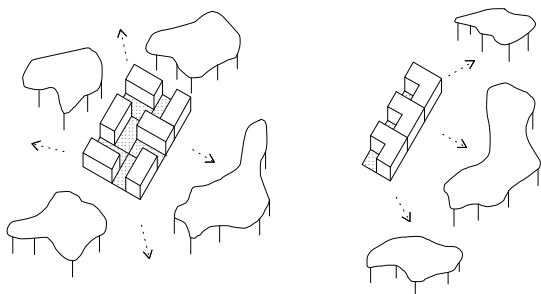
Collage van een mogelijke inrichting van een buurtveld

NIEUW VOORSTEL 4 ACTIES

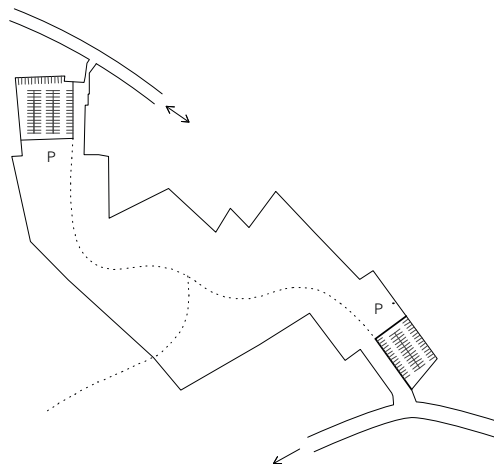
1. Bepalen hoofdfunctie

In dit masterplan wordt een eerste aanzet gedaan voor de toekomstige hoofdfunctie van de buurtvelden. Sommige buurtvelden lenen zich voor intensivering van de woonfunctie, terwijl anderen agrarisch blijven. Het hangt van de hoofdfunctie af hoe het buurtveld wordt heringericht. Belangrijke uitgangspunten bij het bepalen van de hoofdfunctie zijn ook waterbuffering en behoud van openheid en groen karakter.

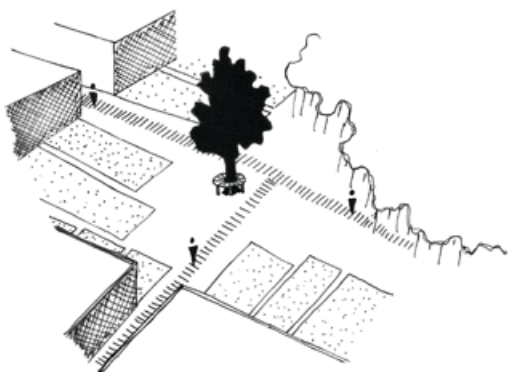
2. Ontwikkelen systeem van buurtpaden

Elk buurtveld (intensief en extensief) wordt aangesloten op het netwerk van buurtpaden. Tussen de velden door, of door het park komen smalle paden die aangesloten worden op straten en veilige stoepen. Het Masterplan geeft een aanzet hiertoe die grotendeels overlapt met het trage wegen plan, maar ook een aantal alternatieve suggesties doet.

3. Inrichten speel/ontmoetingsplekken

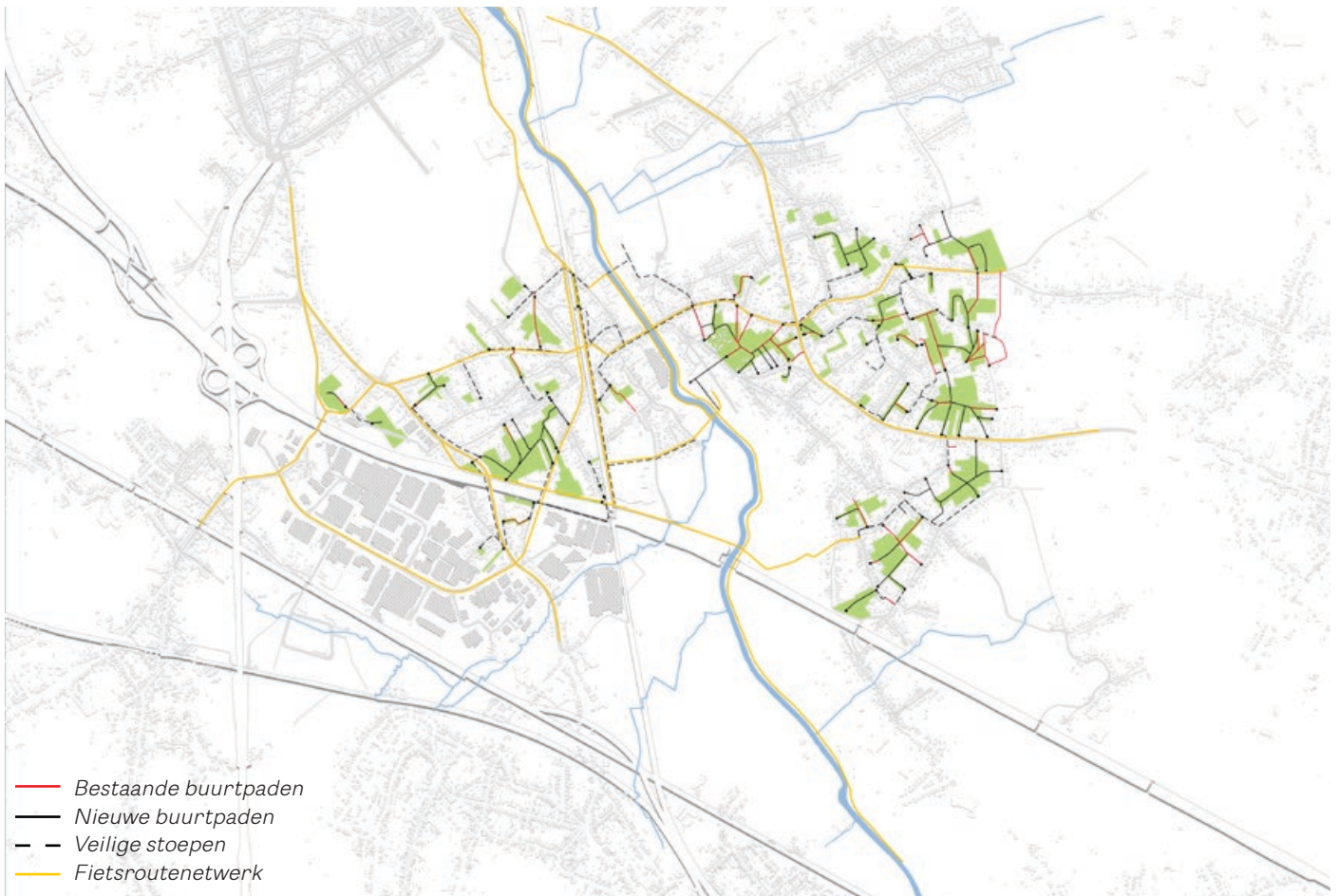
Gekoppeld aan de buurtpaden worden speel en ontmoetingsplekken ontwikkeld, waar men de burens ontmoet en kan spelen met de buurtkinderen. Deze zijn veilig en prettig ontsloten door het netwerk van paden.

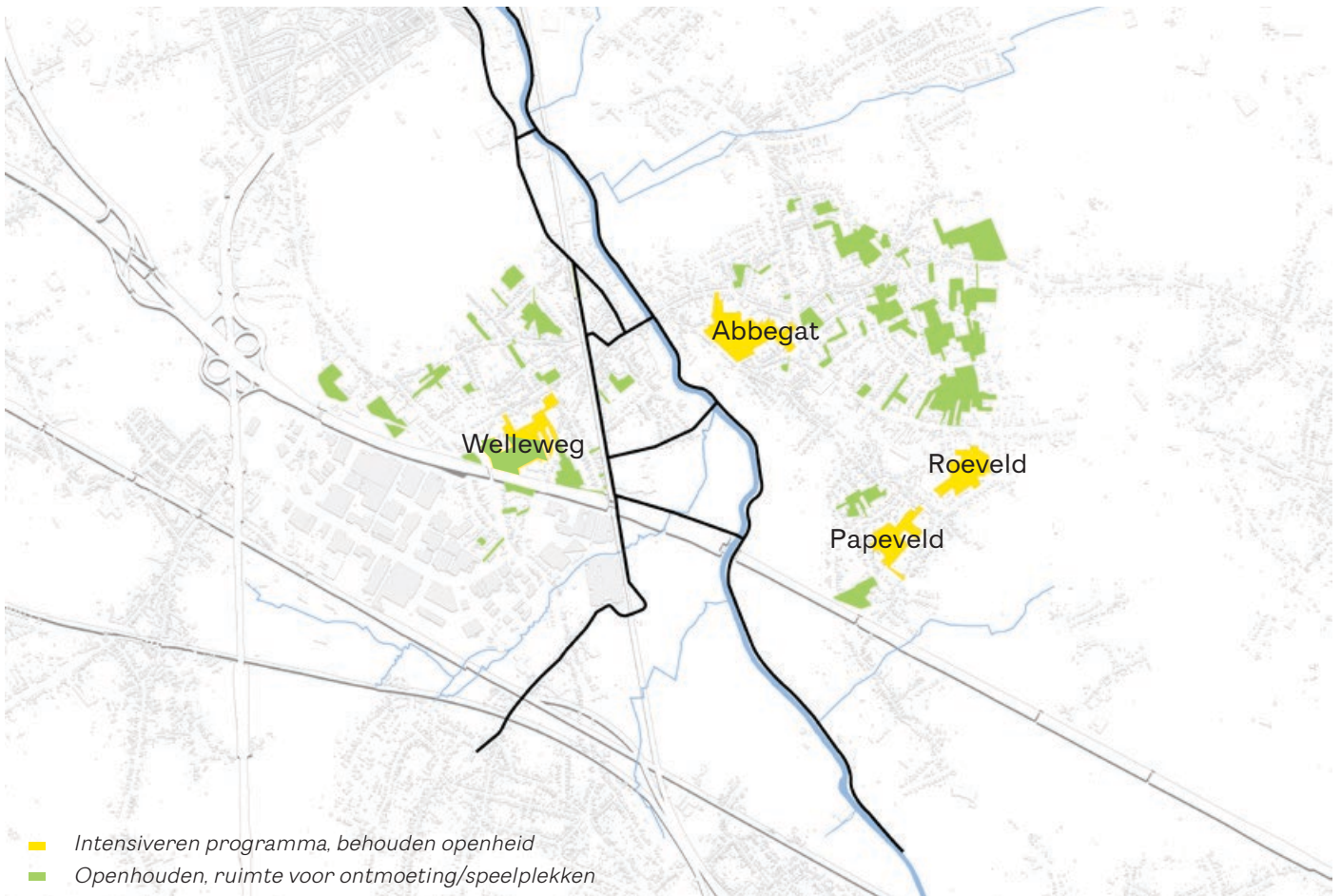
4. Ontwikkelen entrees (identiteit buurtvelden)

Vanaf de straten moeten de entrees zichtbaar zijn. Bovendien zijn dit de plekken waar de buurt zich kan profileren. De entrees markeren de toegang tot de semi-private wereld van de buurtvelden.

Systeem van buurtvelden (nader te detailleren op niveau van het buurtveld)

Ontwikkeling buurtvelden: Grote buurtvelden met een centrale ligging in het stedelijk gebied zijn aangewezen voor een intensivering van het programma. In kleinere buurtvelden en buurtvelden in het buitengebied wordt de open ruimte gewaarborgd en versterkt.

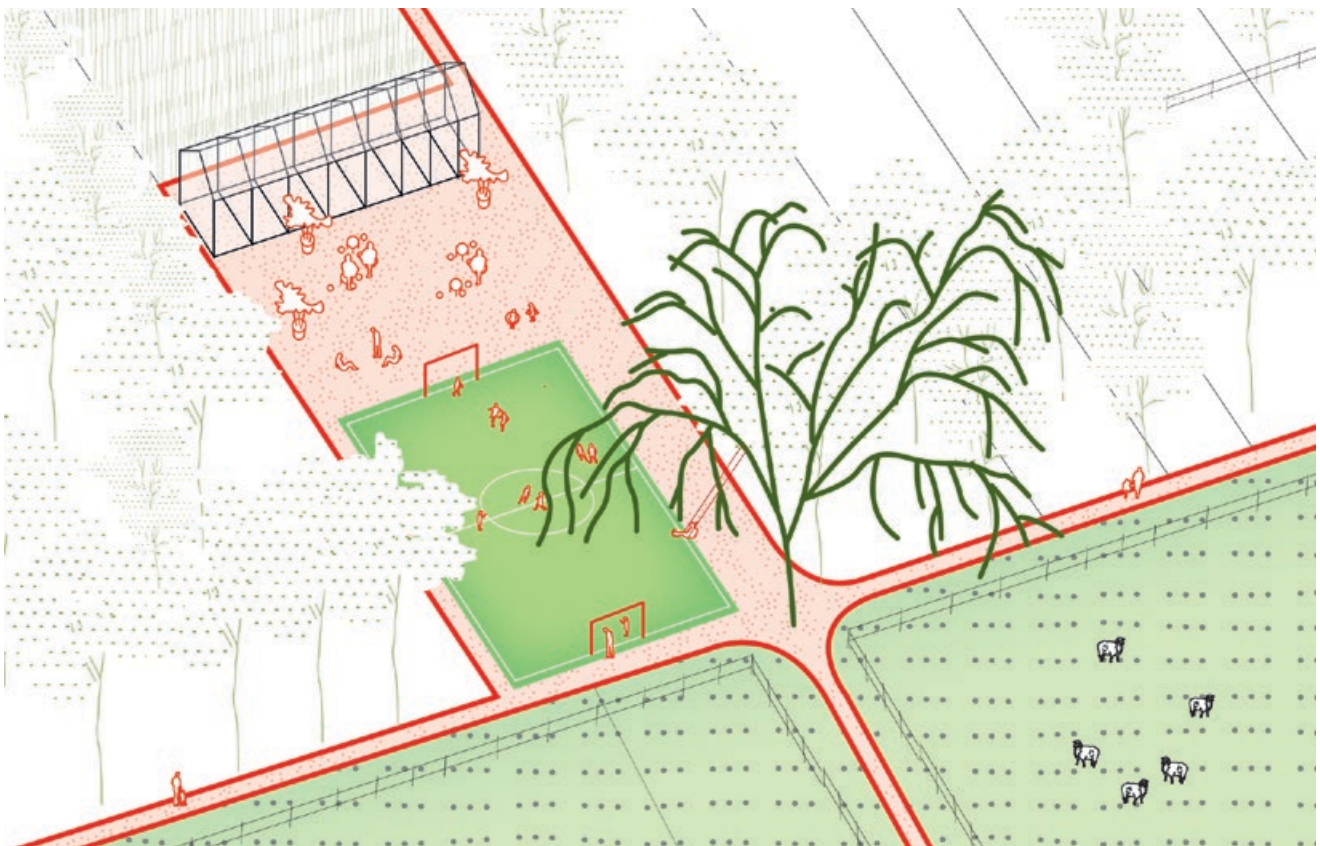
UITWERKING: ONTMOETINGSPLEKKEN IN BUURTVELD

Er zijn twee soorten ontmoetingsplekken bedacht voor de buurvelden: kruispunten met speelaanleidingen en centrale buurtontmoetingsplekken. Voor beiden geldt dat ze niet het volledige buurveld in beslag nemen, maar de kracht zit er juist in dat bestaande of nieuwe functies perfect georganiseerd kunnen blijven rondom de ontmoetingsplekken. Zeker wanneer de huidige functie gericht is op landbouw vormt deze functie ook een meerwaarde als decor voor de ontmoetingsplek.

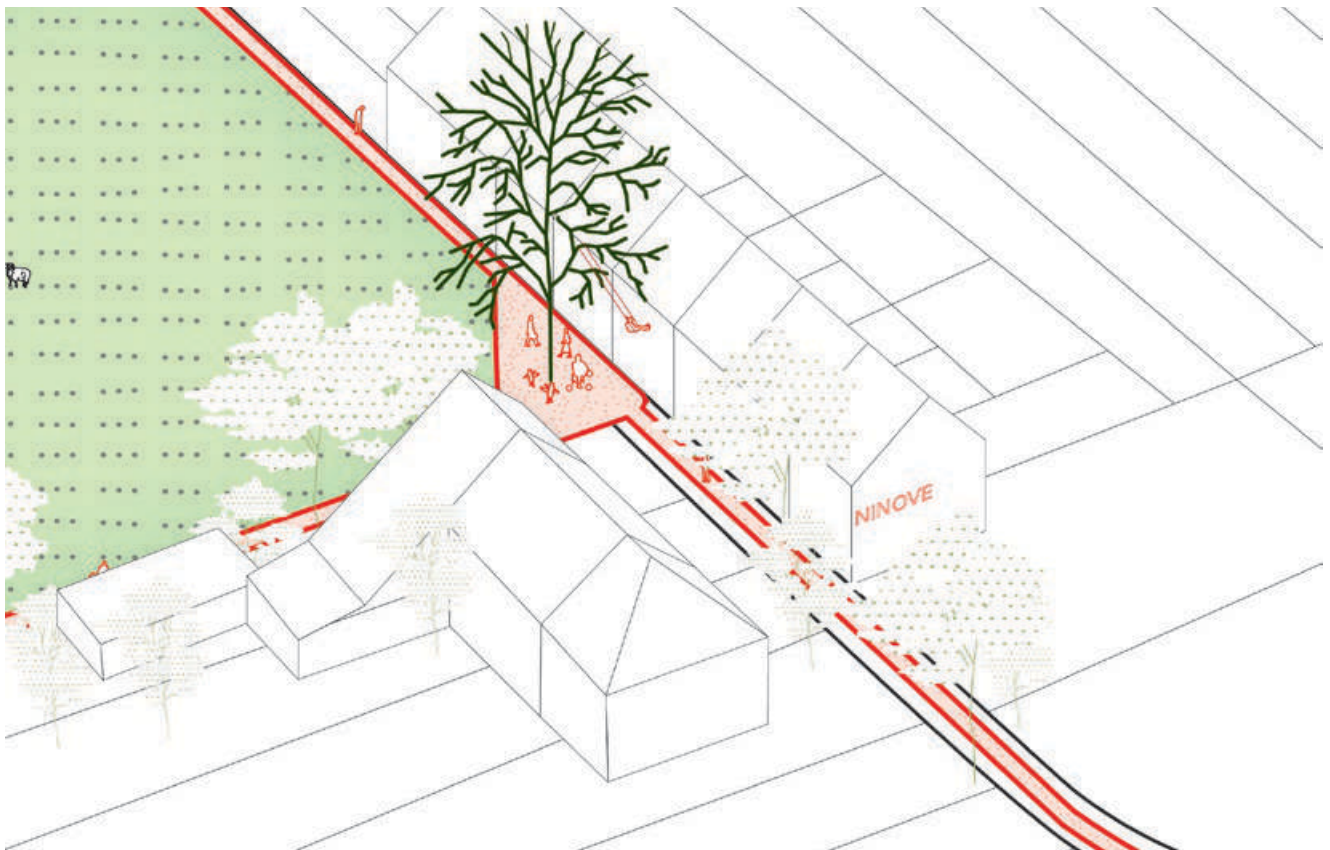
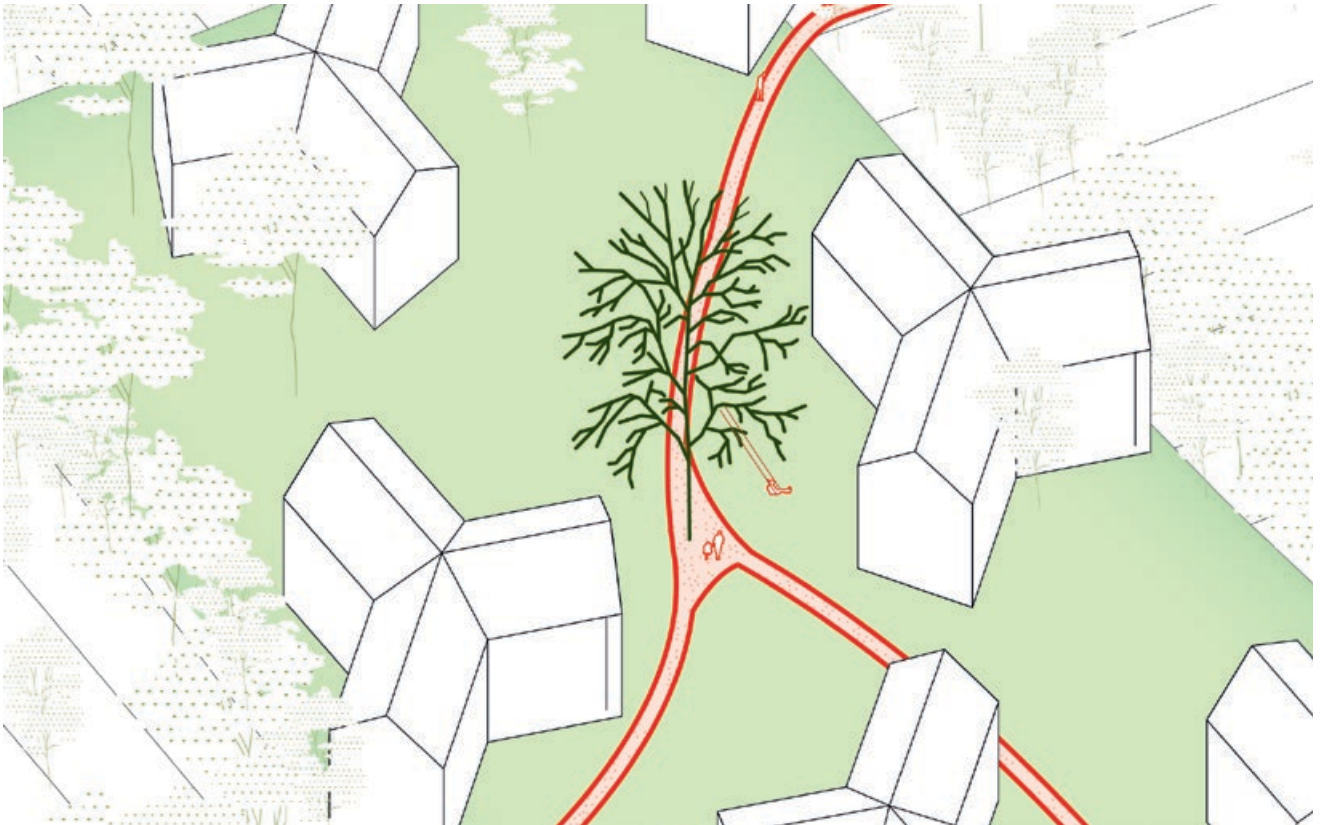
De speelaanleidingen liggen op markante kruispunten die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Dit zorgt voor een goede sociale controle en accentueert het publieke karakter van het buurveld. Op deze kruispunten worden markante bomen aangeplant, die tegelijkertijd de speelaanleiding vormen, bijvoorbeeld als klimboom. Dit zijn de plekken waar men dagelijks langsloopt met de hond en een kort praatje maakt met de buren.

De buurtontmoetingsplek krijgt een meer centrale locatie in het buurveld. Aan deze plek kan bijvoorbeeld ook een buurtkas worden gekoppeld. Op deze plekken komen mensen uit meerdere buurvelden samen voor wijkactiviteiten, of om een hobby uit te oefenen.

Het ontwikkelen van de buurtpaden met entrees, een aantal markante kruispunten en een centrale buurtontmoetingsplek zorgen er voor dat het buurveld geactiveerd wordt, terwijl het tegelijkertijd haar agrarische functie kan behouden of herontwikkeld kan worden tot een publiek park met extensieve woonfunctie.

*centrale buurtontmoetingsplek
(ontmoeten+formele speelfunctie)*

markante kruispunten
(ontmoeten+speelaanleiding)

4 Wonen

In de uitwerking van de ambitie voor wonen is sterk gekeken naar hoe nieuwbouw aansluit bij het al bestaande stedelijk weefsel. Het ontwikkelen van nieuwe typologieën van wonen kan er toe bij dragen dat er voor elke Erembodegemnaar een woning naar wens is.

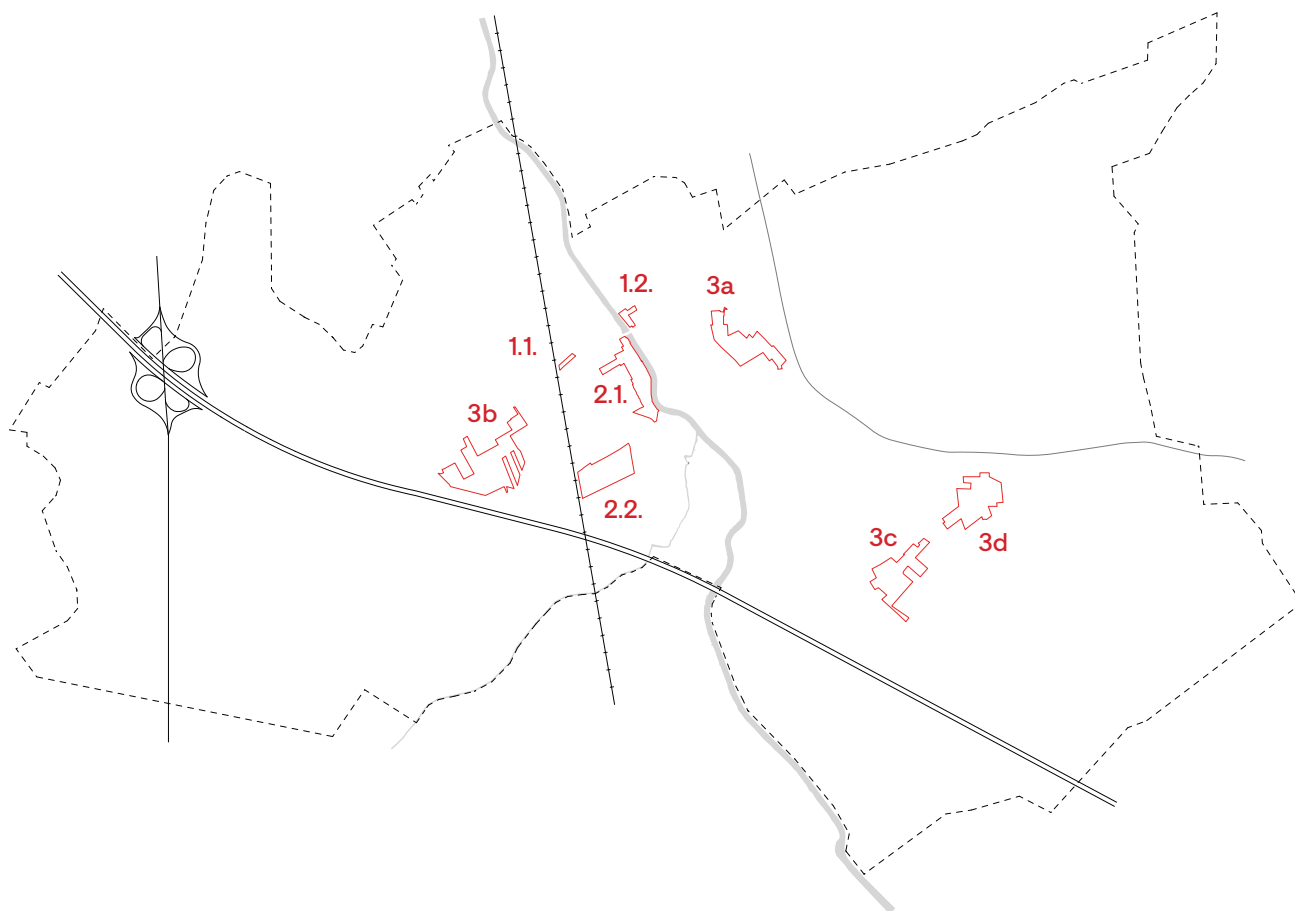
De te bouwen dichtheden zijn hier op afgestemd: meer hoogstedelijke woontypologieën gaan gepaard met een hogere dichtheid van woningen, terwijl meer landelijke woonvormen vragen om een lagere dichtheid om het karakter van landelijk wonen te kunnen garanderen. Bovendien sluiten deze dichtheden ook aan bij de locatie in het stedelijk weefsel van Erembodegem. Zo passen bijvoorbeeld in het centrum hogere dichtheden, terwijl de buurtvelden vragen om een specifieke aanpak waarbij de openheid en het groene karakter gewaarborgd of zelfs versterkt zouden kunnen worden. De voorgestelde dichtheden zullen verder op hun haalbaarheid moeten worden gecheckt door een mobiliteitsonderzoek.

Dit heeft geleid tot drie types woongebieden die de volledige breedte bestrijken van stedelijk wonen tot meer landelijke dorps wonen:

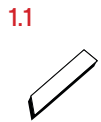
- stedelijk wonen in het centrum
- wonen en werken op oude industriële sites
- landelijk wonen in de buurtvelden

Voor elk type hebben we een serie potentiële ontwikkellocaties geïdentificeerd. Gebieden die vallen binnen het bebouwbare gebied en die ook vallen binnen de grenzen van het dorp.

Voor elk type is er voor minimaal één locatie een uitwerking gemaakt in case-study formaat om te onderzoeken welke typologieën gewenst zijn. Belangrijk aandachtspunt is hoe nieuwe structuren, paden en straten aansluiting vinden op de bestaande ruimtelijke structuren. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de ontwikkeling van het fietsnetwerk en netwerk van buurtpaden.

Zones voor verdichting: 1. Centrum - 2. Industriële sites - 3. Buurtvelden

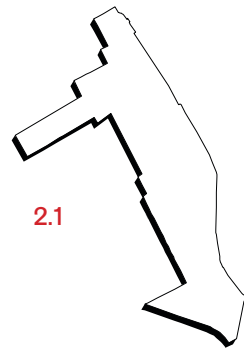
1.1

0,3 ha
60 h/ha

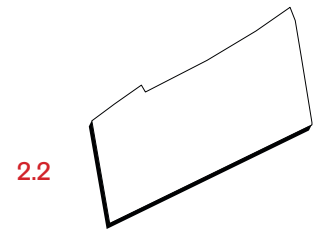
1.2

0,4 ha
60 h/ha

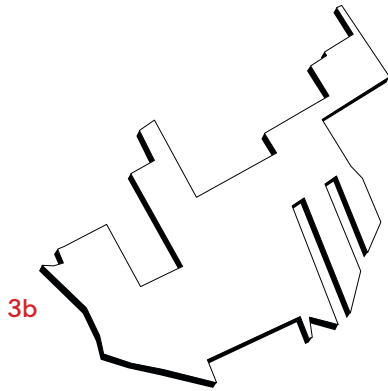
2.1

2,7 ha
60 h/ha

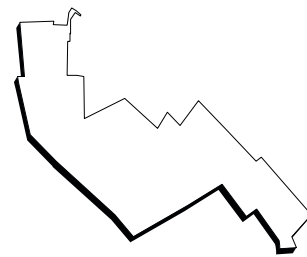
2.2

2,9 ha
40 h/ha

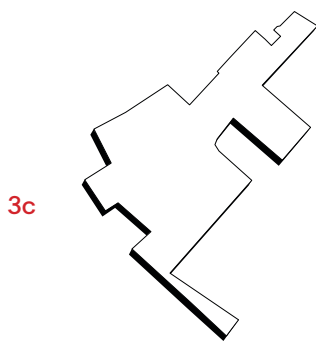
3b

5,4 ha
1/3 openbare ruimte
4,4 ha - housing: 25 h/ha

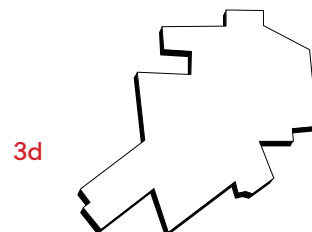
3a

3,1 ha
1/3 openbare ruimte
2,1ha - housing: 25 h/ha

3c

3,2 ha
1/3 openbare ruimte
2,2 ha - housing: 25 h/ha

3d

3,4 ha
1/3 openbare ruimte
2,4 ha - housing: 25 h/ha

DRIE TYPES WOONGEBIEDEN

Binnen de hierboven beschreven types hebben we een zestal case studies aangewezen:

1. Stedelijk wonen in het centrum

1. Het station

Het bestaande huizenblok aan de Vredestraat wordt afgewerkt met een bouwblok aan de achterkant van de percelen. Hierdoor ontstaat een facade die het stationsplein afbakent. Het gebouw wordt ingevuld met semi-collectieve woningen, met een kwalitatieve buitenruimte die grenst aan de achterzijde van de percelen van de Vredestraat. In deze buitenruimte is er plaats voor de oudste bomen die vandaag de dag op Kamiel Walgraeveplein staan.

Aan het station is bovendien ruimte voor meer hoogstedelijke typologieën, deze staan beschreven in het hoofdstuk 3.1 Het station als mobiliteitshub.

2. Hogeweg-Brug:

Hier voorzien we een doorlopende facade richting de Dender, als tegenwicht aan het centrum aan de overzijde. Het gebouw wordt ingevuld met semi-collectieve woningen en een publiek/commercieel programma op de begane grond. Dit programma kan een functionele relatie hebben met de Denderboulevard en tegelijk. Aan de achterzijde van het gebouw ligt semi-publieke buitenruimte.

2. Wonen en werken op oude industriële sites

1. Becton Dickinson:

Bij een mogelijke toekomstige herontwikkeling van Becton Dickinson voorzien we mogelijkheden voor semi-collectieve woningen en kleinschalige bedrijvigheid. In eerste instantie zullen hiervoor bestaande bedrijfsgebouwen van Becton Dickinson worden omgevormd. Dit zal gefaseerd gebeuren: zodra het bedrijf besluit een deel van haar activiteiten te verhuizen kunnen delen van het terrein worden herontwikkeld.

2. Gates:

Het voorstel voor de herontwikkeling van Gates is om op het noordelijke gedeelte van het terrein een collectieve woontypologie te ontwikkelen met een combinatie van wonen en werken. De gebouwen staan verspreid in een publiek park, dat gekoppeld is aan het

nieuwe fietsnetwerk en netwerk van buurtpaden. Door deze compositie doorbreken we de bestaande harde begrenzing tussen dorp en industrie en ontstaan er ruimtelijke aanknopingspunten voor de ontwikkeling van het zuidelijke deel als maatschappelijke functie.

3. Landelijk wonen in de buurtvelden

De bebouwing in de buurtvelden is een specifieke opgave, omdat hier met grote nauwkeurigheid gezocht moet worden naar een bouwvorm die het landelijke karakter respecteert en er voor zorgt dat er kwalitatieve openbare ruimtes ontstaan. De buurtvelden worden nadrukkelijk niet ontsloten middels klassieke straten, maar met parkeerplaatsen aan de randen. De velden zijn zoveel mogelijk vrij van auto's.

Voor het buurtveld nabij L.P. Boonschool zijn twee bouwconcepten uitgewerkt:

- Clusters van private woningen met eigen tuin, die verspreid door het buurtveld geplaatst worden.
- Collectieve woonvormen als vrijstaande gebouwen in de groene ruimte.

Voor beide opties geldt dat de publieke groene ruimte toegankelijk is gemaakt door het netwerk van buurtpaden. De ruimtes worden opgeladen met speelaanleidingen en ontmoetingsplekken voor de buurt. Actieve plinten zorgen voor sociale controle.

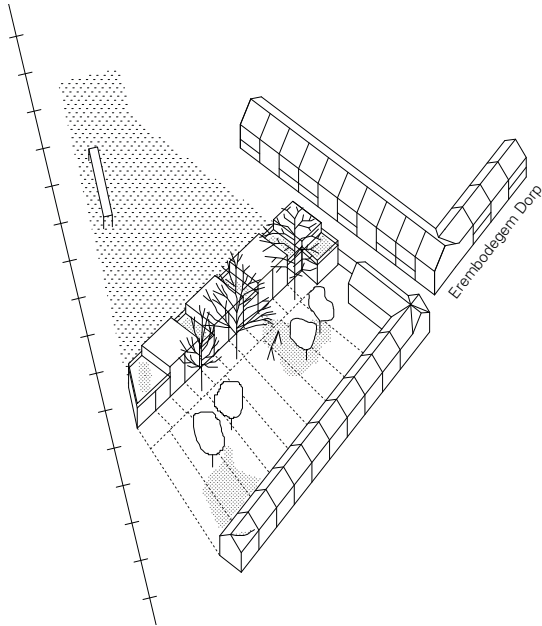
Op basis van deze twee conceptstudies zijn we tot een zestal ontwerpprincipes gekomen die als uitgangspunt dienen voor de verdere verdichtingsstudie voor de buurtvelden:

1. Streefdoel 1/3 van het oppervlak openbare groenruimte.
2. De norm is 25 woningen/ha op het volledige oppervlak
3. Bij voorkeur geclusterde woontypologieën.
4. Zorg voor een doorwaadbare publieke ruimte met buurtpaden, speelaanleidingen en ontmoetingsplekken.
5. De plint van gebouwen aan de parkzijde wordt als een voorkant ontwikkeld, met voordeuren zodat de publieke ruimte wordt geactiveerd.
6. Parkeren wordt geclusterd voorzien aan de randen van het buurtveld.

1. STEDELIJK WONEN IN HET CENTRUM

1.1. STATION

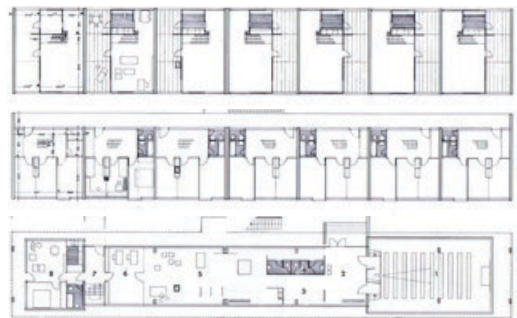
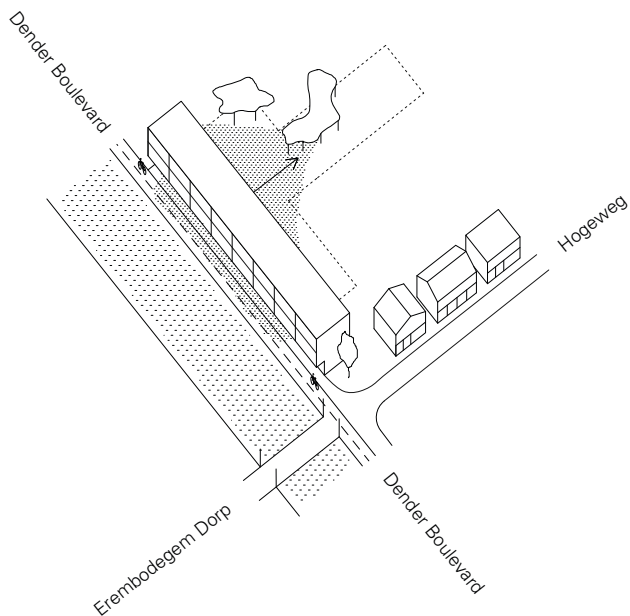
- Stationspark
- Typologie: semi-collectief* ; Dichtheid: 60h/ha

NEUTELINGS RIEDIJK ARCHITECTS, Hollainhof Housing, Ghent, 1998

1.2. HOGEWEG-BRUG

- Kruisning Hogeweg en Dender boulevard
- Typologie: semi-collectief* ; Dichtheid: 60h/ha

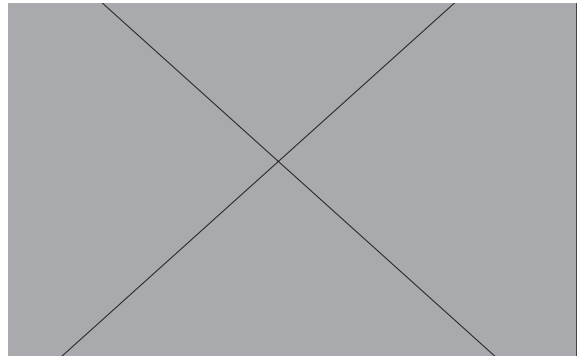
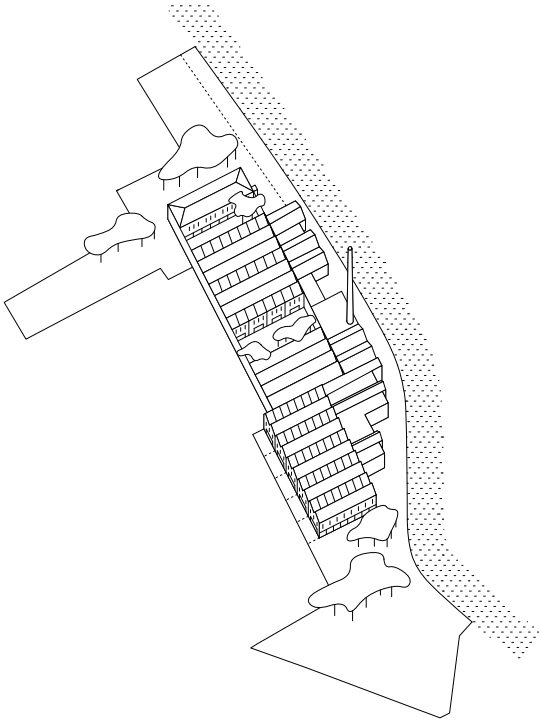
PAUL BAUMGARTEN, Eternithaus, Berlin, 1957

*Semi-collectief: een woonvorm waarbij individuele woningen gecombineerd worden met collectieve ruimtes, zoals bijvoorbeeld een gezamenlijke binnentuin

2. WONEN EN WERKEN OP OUDE INDUSTRIËLE SITES

2.1. BECKTON DICKINSON

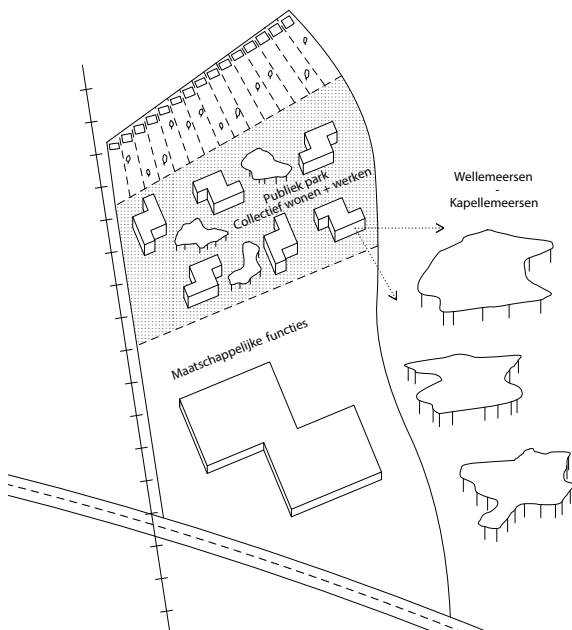
- Wonen en werken aan de Dender
- Typologie: semi-collectief* ; Dichtheid 60h/ha

GARCÉS DE SETA BONET, Transformation of an ancient distillery into housing and working spaces, Poblenou, Barcelona, 2009

2.2. GATES

- Wonen en werken nabij natuur en hoofdontsluiting
- Typologie: collectief ; Dichtheid: 50h/ha

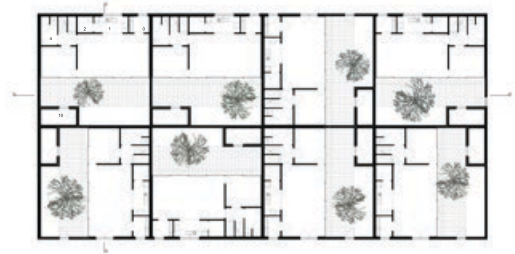
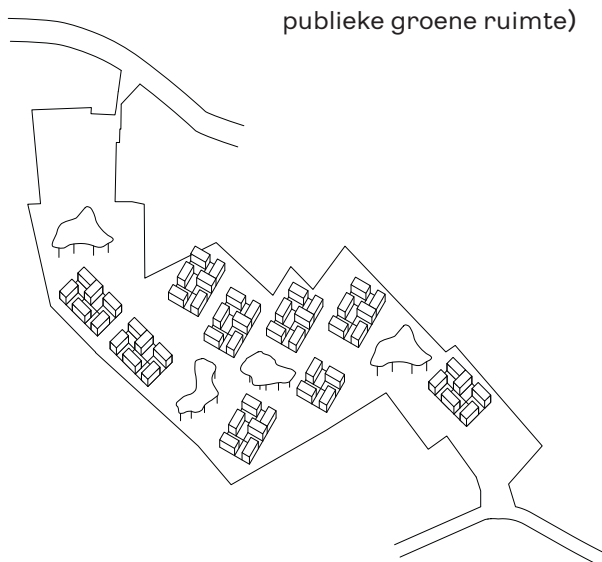

GIGON GUYER, Pre-babel housing, Geneva, 2008

3. LANDELIJK WONEN IN DE BUURTVELDEN

CONCEPT 1

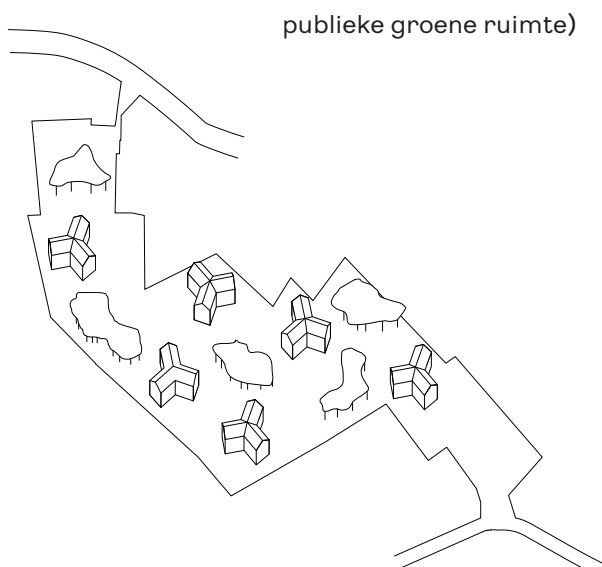
- Publiek park, private tuinen
- Typologie: individueel geclusterd;
- Dichtheid: 25h/ha (minimaal 1/3 oppervlak

LUST, Heuvelhof, Kessel-Lo, 2004

CONCEPT 2

- Vrijstaande gebouwen in het park
- Typologie: collectief;
- Dichtheid: 25h/ha (minimaal 1/3 oppervlag

LACROIX CHESSEX, Residential housing building, St Sulpice, Switzerland, 2016

**Semi-collectief: een woonvorm waarbij individuele woningen gecombineerd worden met collectieve ruimtes, zoals bijvoorbeeld een gezamenlijke binnentuin*

5 Erembodegem Centrum

Het centrum van Erembodegem heeft alle ingrediënten om een centrale ontmoetingsplek in het dorp te zijn: ligging tussen station en Denderdal; horeca en winkels; school en kerk. Op dit moment is het centrum echter een onsamenhangend geheel van versnipperde functies.

Hier speelt het masterplan op in door vier acties die gezamenlijk leiden tot een hoogwaardige en prettige publieke ruimte in het centrum met daaraan gekoppelde publieke functies. De kerk met pastorie, pastorietauin en de omliggende publieke ruimte worden gezien als het centrale punt van het dorp. Zowel ruimtelijk als functioneel wordt deze locatie opgeladen.

De huidige parochiezaal kan samen met de kerk (na het doorlopen van een traject van medegebruik of herbestemming met respect voor alle betrokken partijen) een centrale plaats krijgen in de gemeenschapsbeleving.

Op langere termijn kunnen academie en bibliotheek hier misschien een plek krijgen. Op kortere termijn kunnen de activiteiten van academie en bibliotheek alvast geconcentreerd worden in één gebouw op de huidige site, met optimaal gebruik van de beschikbare

vierkante meters, zodat de rest van deze site snel kan herontwikkeld worden tot bijkomende centrum parkeerplaats.

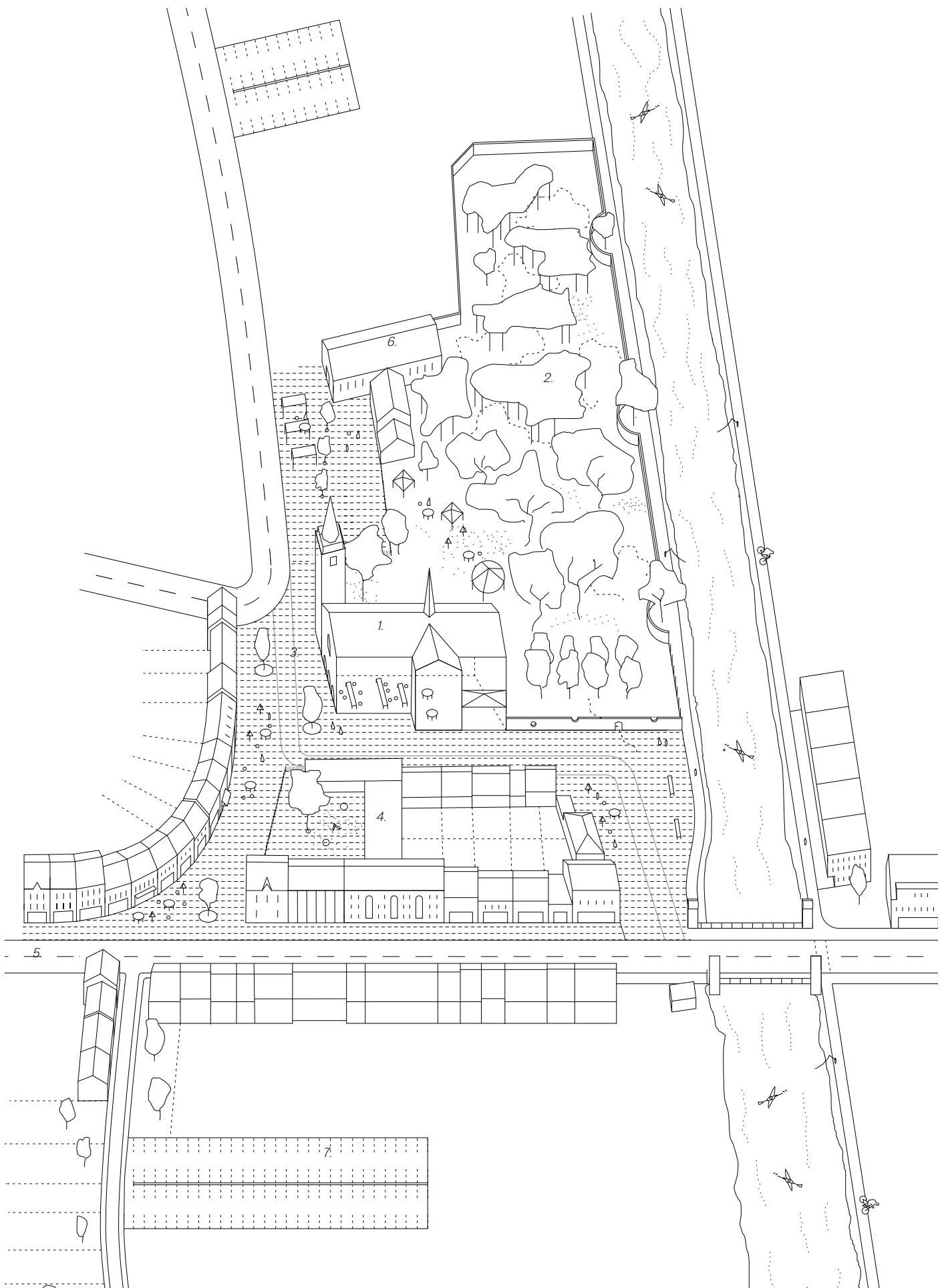
Elke oplossing zal ook rekening houden met de veiligheid en het welzijn van de meer dan driehonderd kinderen die daar elke schooldag aanwezig zijn. Ook die kinderen en hun ouders zijn meestal inwoners van Erembodegem. Het speelplein is niet groot genoeg voor de huidige bezetting van de school.

De pastorietauin vormt het groene dorpspark van Erembodegem, door de entrees van het park te verbeteren wordt de tuin betrokken bij de publieke ruimte. Bij de openstelling van de pastorietauin dient onderzocht of deze groene oase ook voor de school als groene speelplaats kan dienstig zijn tijdens de schooluren. De openstelling van de tuin kan aldus een winwin zijn voor zowel dorp als school.

Een nieuw plan voor de mobiliteit en het parkeren creëren de mogelijkheid de zone rondom de kerk opnieuw in te richten tot een prettige doorwaadbare ruimte voor wandelaar en fietser.

Het centrale gedeelte van Erembodegem met de kerk, school en horeca

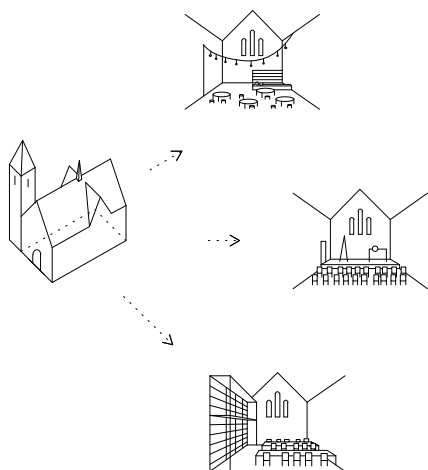

Belangrijke plekken: 1. Kerk met polyvalente zaal - 2. Pastorietuin - 3. Kerkplein - 4. Gemeentelijke Basisschool - 5. Hoofdstraat - 6. Parochiezaal met Academie en Bibliotheek - 7. Parking Becton Dickinson

NIEUW VOORSTEL 4 ACTIES

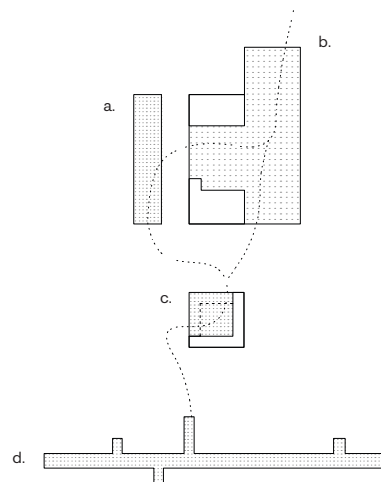
1. Publiek programma voor de kerk

De kerk en parochiezaal vormen het centrum van Erembodegem, door deze twee gebouwen te voorzien van een breed publiek programma, met bibliotheek, academie en dergelijke worden het ook twee centrale gebouwen waaromheen het centrum zich kan ontwikkelen.

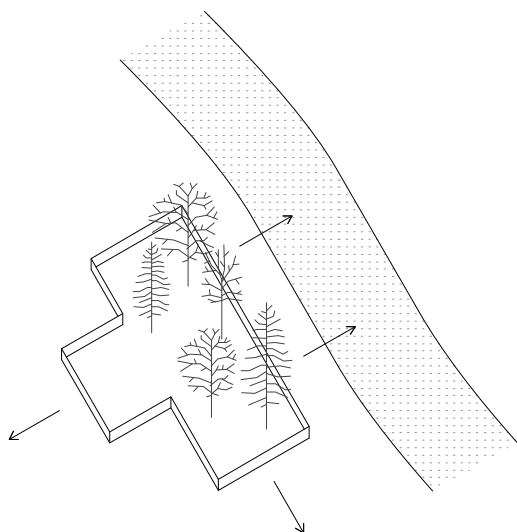
2. Permeabel + autoluw

Door het deel langs de kerk en de kaai autoluw te maken kan het gebied rondom de kerk worden herontwikkeld tot een permeabel voetgangersgebied. Onderdeel hiervan is ook het openstellen en visueel betrekken van het schooplein. Dit verhoogt de verblijfskwaliteit van het gebied.

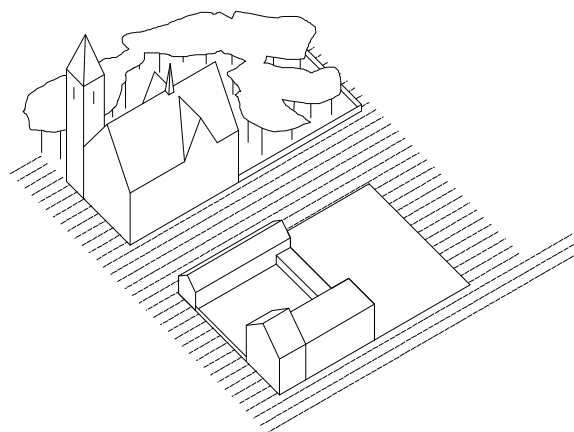
3. Publiek toegankelijke Pastorietuin

De pastorietuin achter de kerk en pastorie wordt opengesteld voor publiek en onderdeel van het permeabele centrumgebied. De tuin gaat functioneren als het dorpspark van Erembodegem.

4. Eenduidige kwalitatieve materialisatie

Met het autoluw maken van het centrum zou ook de materialisering van het centrum een kwaliteitsimpuls kunnen krijgen. Door een eenduidige materialisering te introduceren met een duidelijke centrum-uitstraling wordt de sfeer en verblijfskwaliteit verhoogd.

Ontwerpvoorstel voor het centrum

NIEUW VOORSTEL PROGRAMMA

1. Kerk met polyvalente zaal / 2. Parochiezaal met academie en bibliotheek

De kerk en het parochiezaal zijn karakteristieke gebouwen in het centrum van het dorp. Deze gebouwen worden herontwikkeld tot multifunctionele publieke gebouwen. Er is nog steeds ruimte voor de kerk, maar daarnaast zouden ook de bibliotheek en de acadmie er hun plek kunnen vinden

Referentie: de kerk als multifunctioneel gebouw
(absalon, Kopenhagen)

3. Autoluw Kerkplein

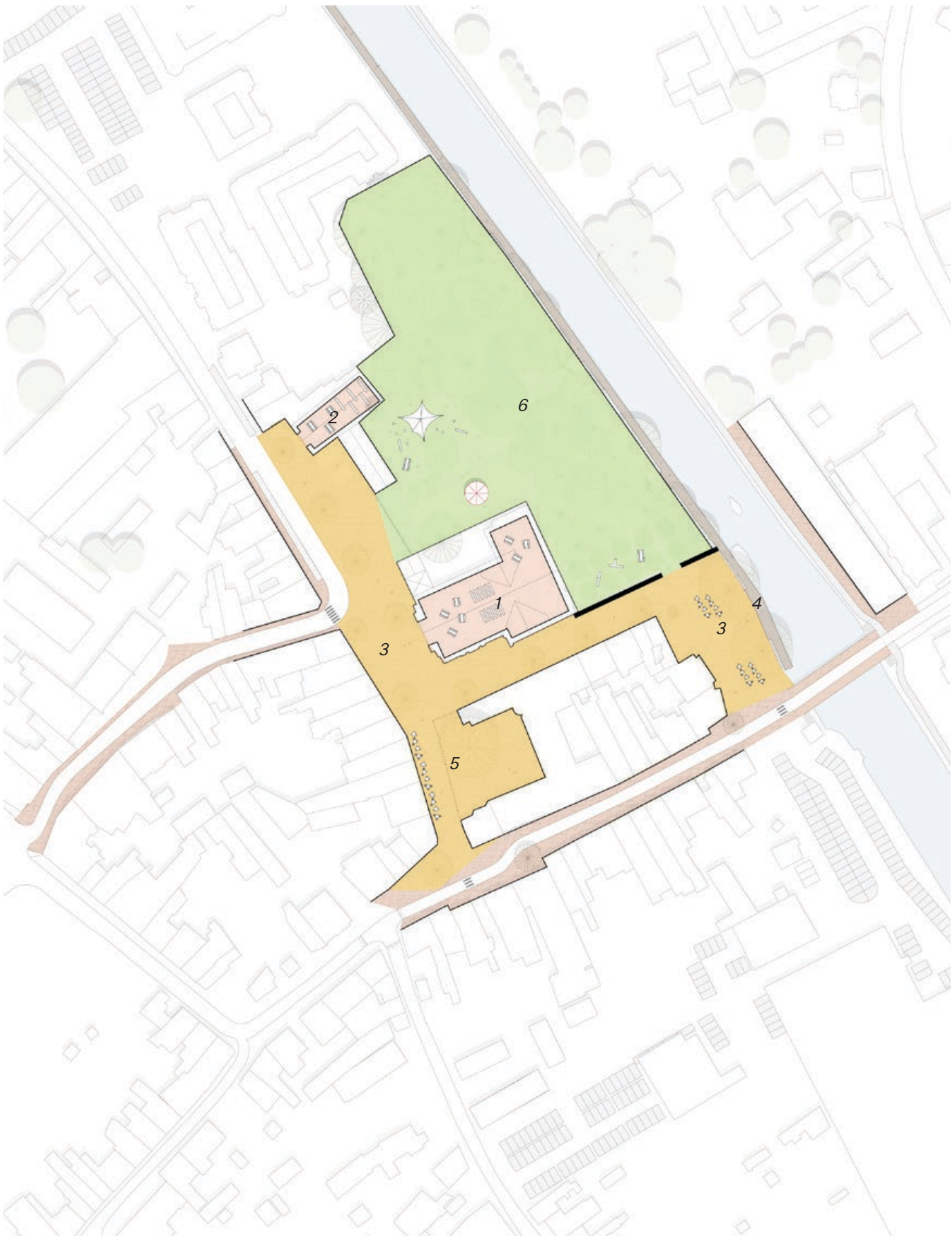
Voor en rondom de kerk wordt een autoluw plein ontwikkeld, met een kwalitatieve eenduidige verharding. Deze ruimte wordt het centrale plein van het dorp, waar het prettig verblijven is en waar activiteiten georganiseerd worden.

Referentie: Sint Urbanus Kirchplatz, Gelsenkirchen (DE)

Referentie: Sint Plechelmusplein, Oldenzaal (NL)

Programma in het centrum

4. Vlonder aan de Dender

Vanaf de brug aan de Hogeweg verbindt een vlonder het centrum met de Dender. Deze vlonder zorgt er voor dat het dorp Erembodegem opnieuw contact maakt met het water. De afstand wordt verkleind en bovendien ontstaat een mooie en logische looproute richting de Gerstjens.

Banks of Saone (BASE Landscape Architecture)

5. Het schoolplein als publieke speelplek

Het schoolplein krijgt een meer open karakter. Buiten schooluren wordt het een publieke speelplek. Hierdoor krijgt het centrum visueel meer lucht, maar wordt het voor mensen ook aantrekkelijker om te vertoeven in het centrum, met zicht op de spelende kinderen.

Guitrancourt Town Centre (Espace Libre)

- fiets
- - voetganger

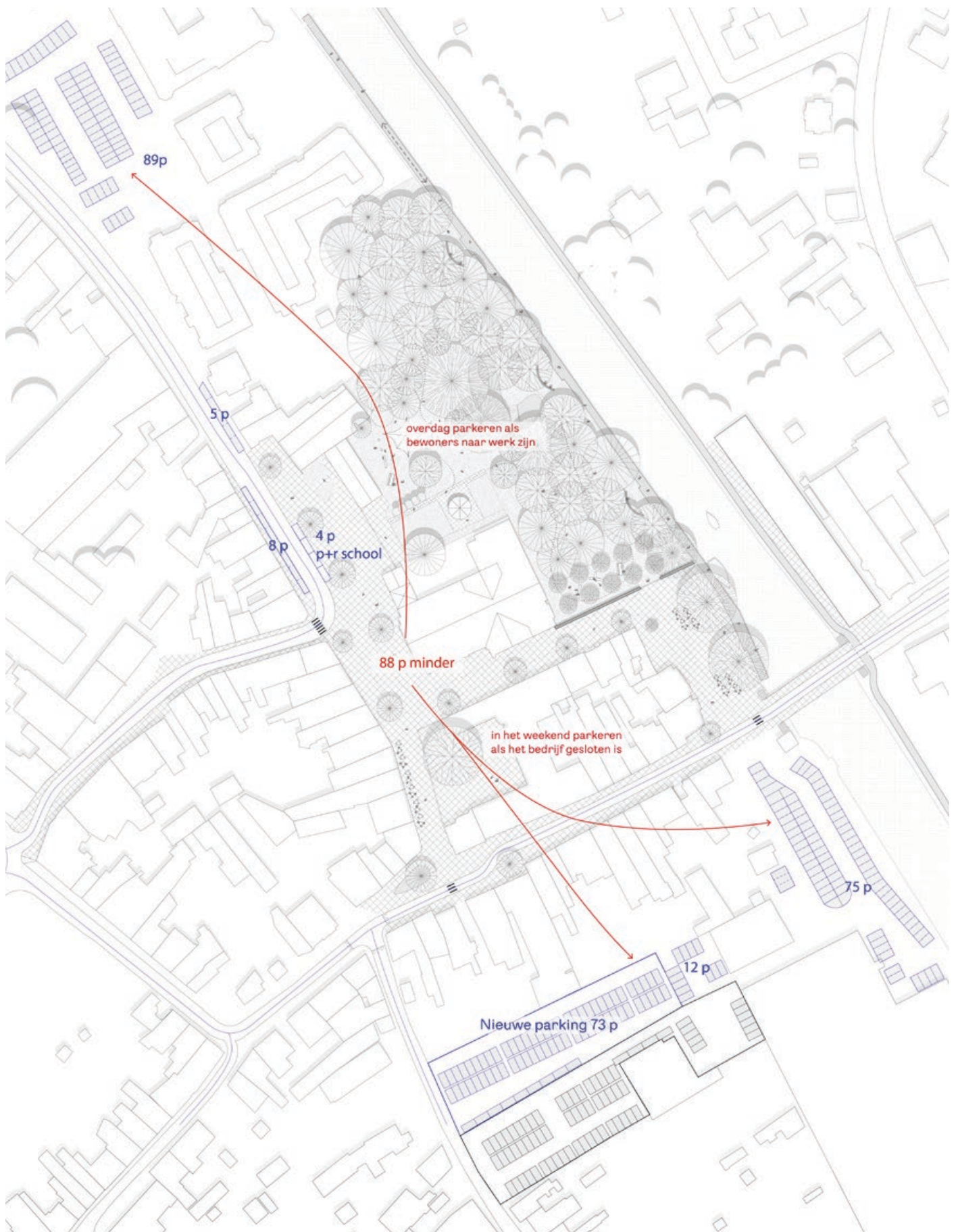
Mobiliteitsplan fietsers en voetgangers

NIEUW VOORSTEL MOBILITEIT EN PARKEREN

Om het autoluwe centrum mogelijk te maken zijn veranderingen in de mobiliteit en het parkeren nodig. Op de middellange termijn wordt Erembodegem-Dorp vrijgemaakt van parkeren en omgevormd tot een fietsstraat in twee richtingen. De Kaai wordt autoluw gemaakt en krijgt een hoogwaardige herinrichting. Dit kan pas gebeuren zodra de intensiteit van het autoverkeer op de Hogeweg verminderd is. Dit kan door het sluipverkeer aan te pakken en in te zetten op de ontwikkeling van het fietsroutenetwerk.

Omdat parkeren voor de handelaars van levensbelang is, worden bestaande plaatsen geherlokaliseerd en wordt nagedacht over slim dubbelgebruik. Hierbij wordt gedacht aan het gebruik van de parkeerplaats van Beckton Dickinson wanneer deze leegstaat in de weekenden.

Mobiliteitsplan autoverkeer parkeren

CASE STUDY PASTORIETUIN

De pastorietaun wordt omgevormd tot een openbaar park. Dit gebeurt door het creëren van toegangspoorten richting de Kaai en tussen kerk en Pastorie.

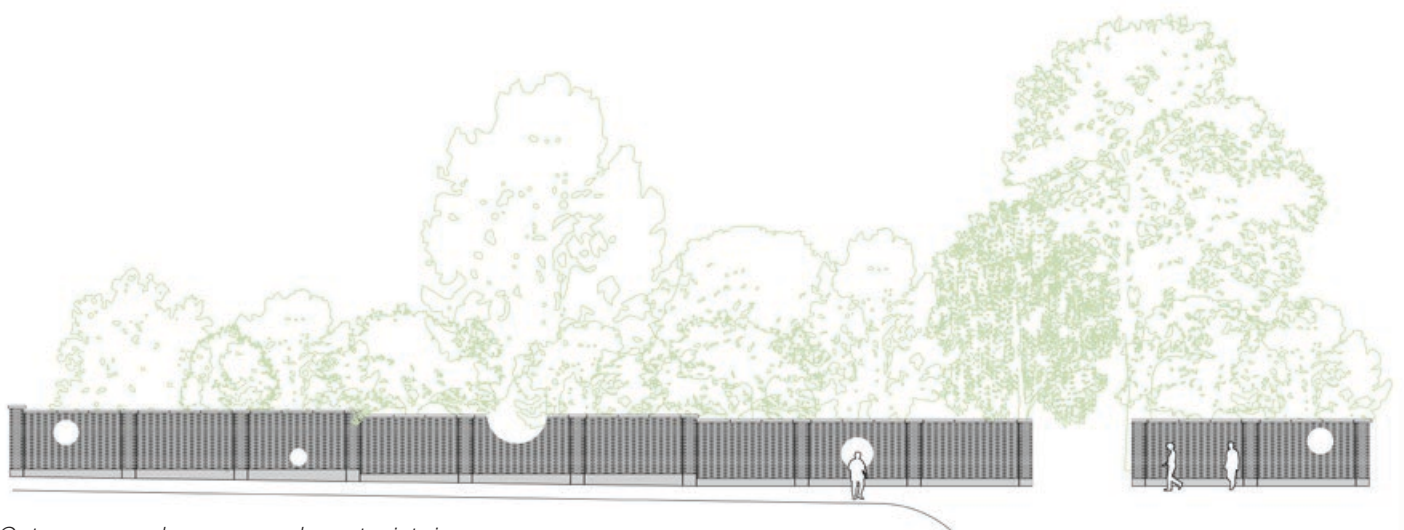
Deze poorten zijn dagelijks geopend en versterken de visuele relatie tussen tuin en centrum. Daarnaast wordt ook in de muur van de pastorietaun een aantal doorzichten gemaakt, om de relatie te versterken.

In de pastorietaun wordt ruimte gemaakt voor een ontmoetingsplaats en zomerbar. Daarnaast zouden de bestaande en historische kruidentaun kunnen worden opengesteld voor mensen uit Erembodegem. Zo krijgt het park ook een functie als volkstaun.

De boomgaard tussen Dender en kerk wordt nieuw leven ingeblazen en hier zou ruimte kunnen zijn voor picknicktafels en speelelementen.

Aan de noordkant van de taun blijven de grote bomen en leidt een smal pad de bezoeker door de taun. Hier zal in het vervolg bekeken worden hoe de beplanting kan worden opgeruimd: de grote en belangrijkste beplanting zou zich optimaal moeten kunnen ontwikkelen

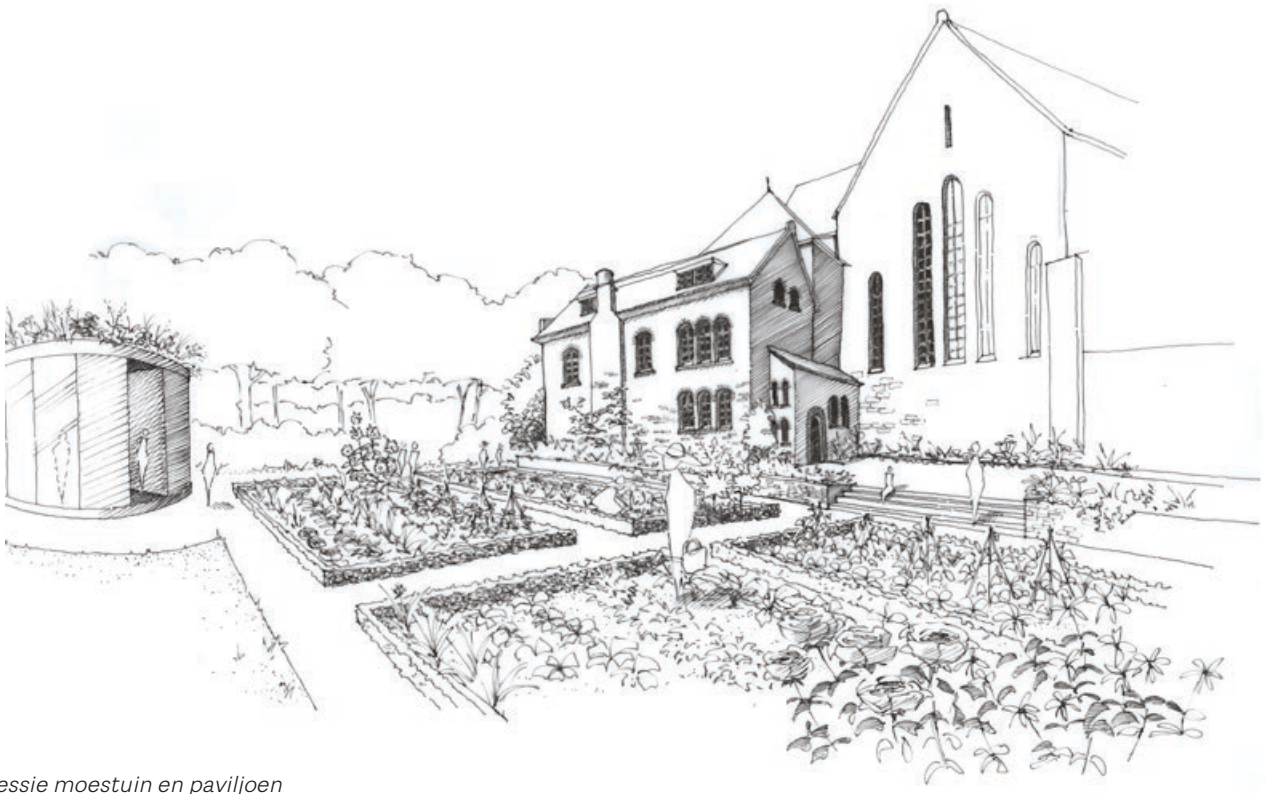
Onderdeel van de ontwikkeling van de pastorietaun is ook de aanleg van de vlonder langs de Dender. Deze vlonder zal mogelijk op enkele plaatsen een (afsluitbare) doorsteek maken met de pastorietaun.

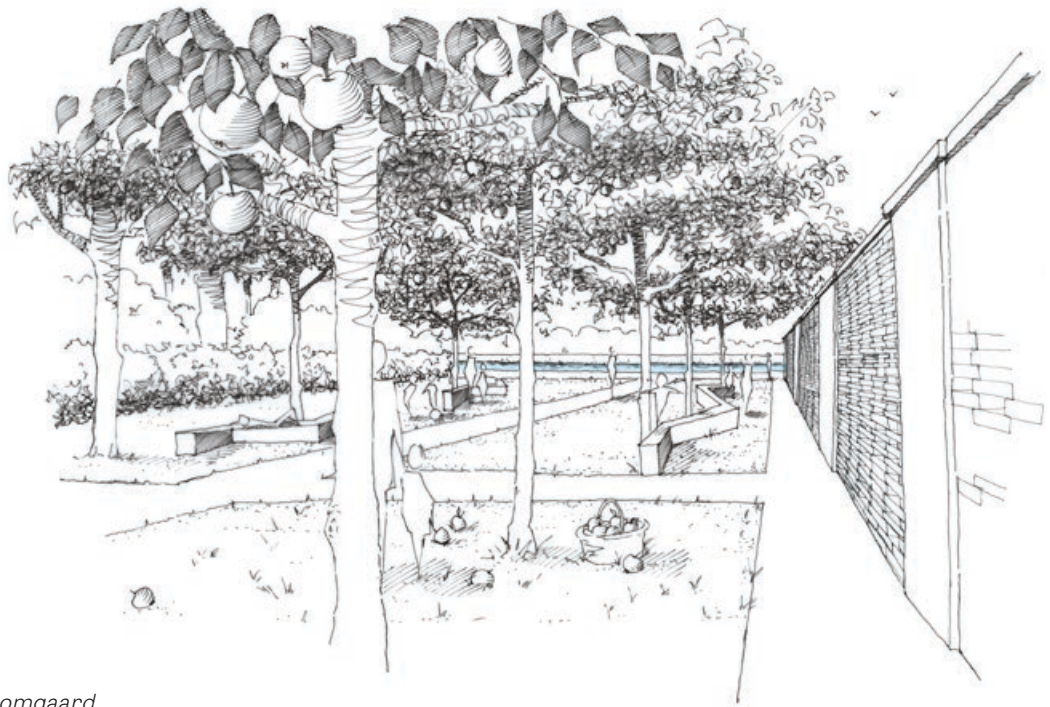
Ontwerp voor de muur van de pastorietaun

Ontwerp pastorietuin

Impressie moestuin en paviljoen

Impressie boomgaard

6 Ontmoetingsplekken langs de Dender

Hoewel de Dender niet zo breed is, zo'n 15m, is de Dendervallei veel breder en deze heeft een grote invloed op het aangrenzende landschap en stedelijk weefsel. De vallei vormt een natuurlijke wig, die van 1,5km in het zuiden van Erembodegem versmalt tot slechts 20m in het centrum van het dorp en stroomopwaarts weer verbreed. Het Erembodegemse deel van de Dendervallei is een afwisselend landschap van meer dan 200ha met een extreme variëteit aan landschappen en voorzieningen.

Deze 200 ha vormen een belangrijk deel van de totale Dendervallei (500ha) dat op haar beurt een belangrijk natuurgebied is op regionale schaal. De verschillende condities en landschappen in de vallei bieden ruimte aan de ontwikkeling van allerhande programmatorische elementen en openlucht activiteiten. Sommige van deze nieuwe functies hebben de potentie om regionale attracties te worden.

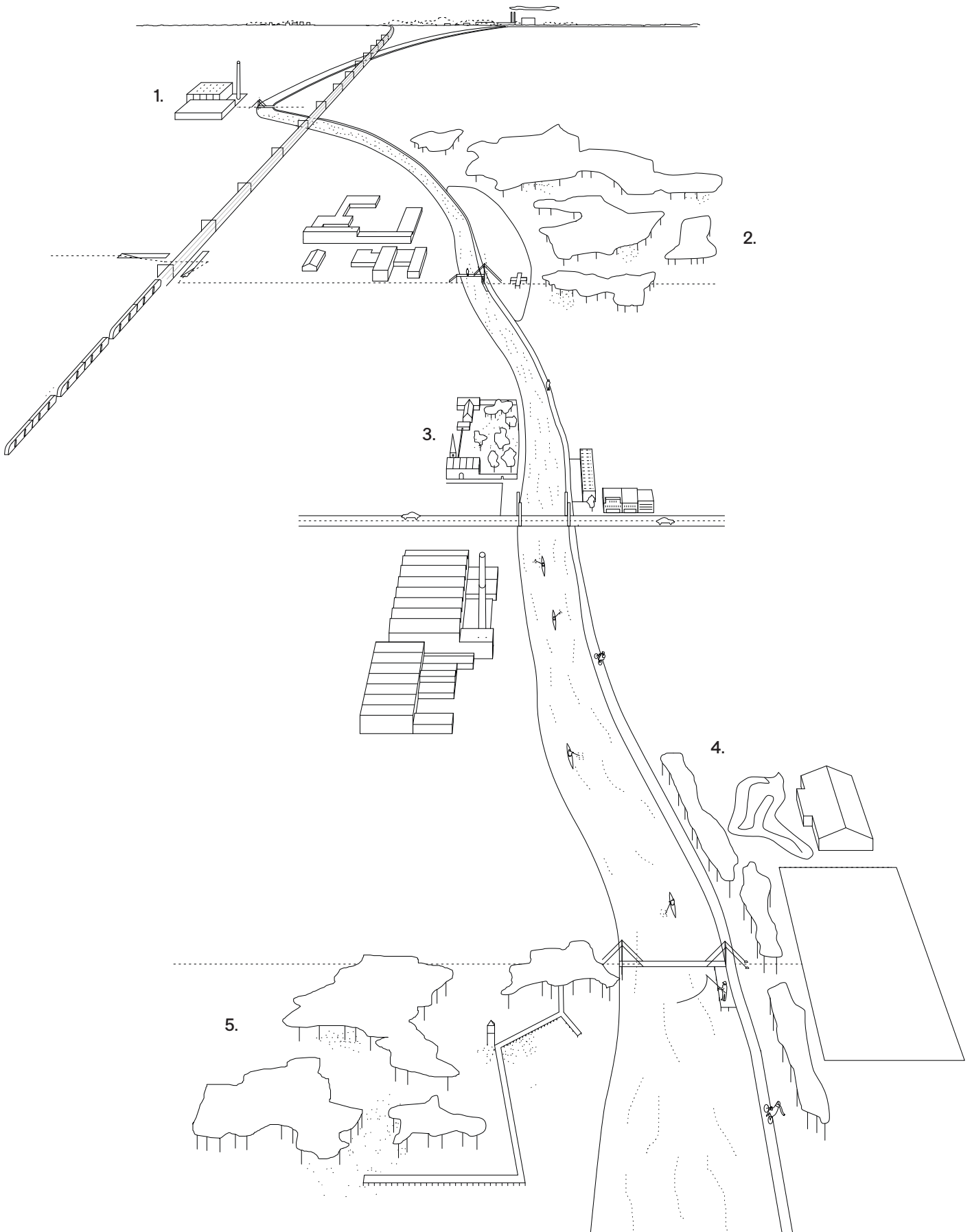
De natuurlijke kwaliteiten en de potentiële verbinding met het stedelijk weefsel zijn belangrijke uitgangspunten bij de activatie van deze functies. Alle te ontwikkelen recreatiepaden, trimparcours, sportplekken en ontmoetingsplekken moeten worden ingezet om de kwalitatieve relatie tussen stedelijk weefsel en vallei te versterken. Er kan ook worden gezocht naar strategische visuele relaties, zoals gedaan is bij Kasteel Ronsevaal.

In de variatie aan landschappen langs de 3km van de Dender is continue verschuiving te zien tussen nat-droog, stedelijk-natuurlijk, etc. Er vallen een aantal duidelijke zones te onderscheiden binnen Erembodegem:

(1) Gerstjens-Sportcentrum Schotte, (2) Gerstjens-Recreatiegebied Termurenlaan, (3) Pastorietuin (centrum), and (4) Sporthal Denderdal-Kapellemeersen.

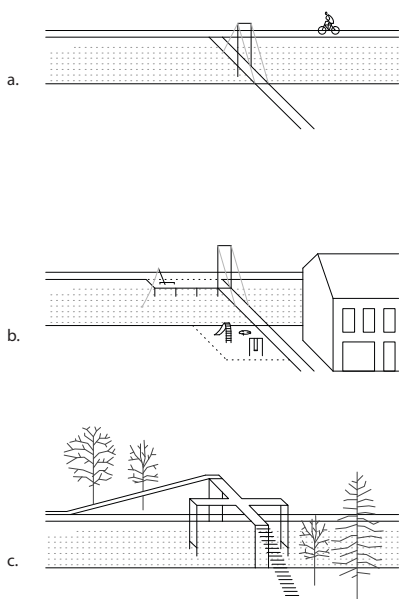
Zicht op het fietspad langs de Dender

Strategische sites: 1. Gerstjens-Sportcentrum Schotte - 2. Gerstjens-Recreatiegebied Termurenlaan - 3. Pastorietuin (centrum)
4. Sporthal Denderdal - 5. Kapellemeersen

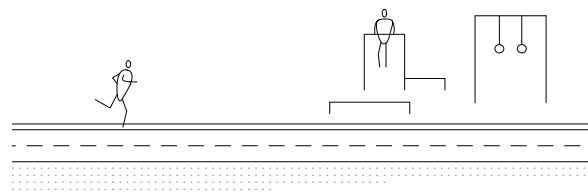
1. Voetgangersbruggen over de Dender

De Dender is, zoals eerder geconcludeerd, slecht oversteeikbaar. Daarom moet op een aantal strategische locaties een (voetgangers)brug over de Dender worden gemaakt. Deze bruggen verbinden het fietsnetwerk maar zijn bovendien gekoppeld aan de belangrijkste ontmoetingsplekken langs de Dender, zoals de Gerstjens en Denderdal.

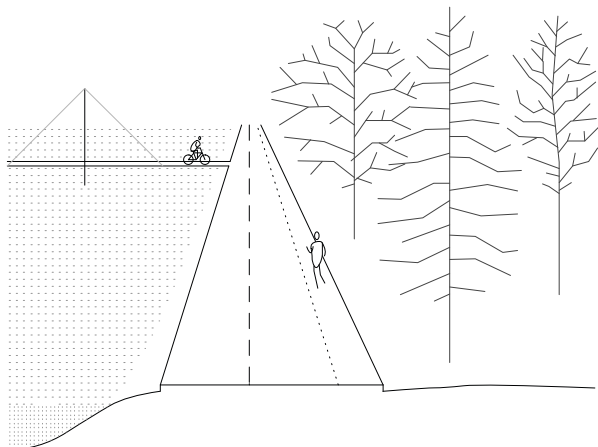
3. Sportplekken

Om de Denderboulevard aantrekkelijker te maken voor sporten worden op een aantal plaatsen toestellen en trimparkoers gemaakt, maar wordt ook aangetakt op bestaande sportplekken zoals Denderdal en de voetbalvereniging.

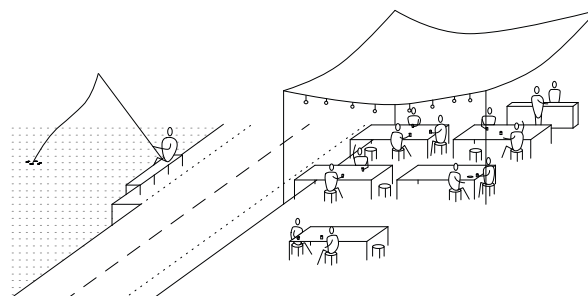
2. Denderboulevard

Het jaagpad langs de Dender wordt opgewaardeerd tot Denderboulevard. Hierlangs kan men hardlopen, wandelen, fietsen en meer.

4. Ontmoetings- en recreatieplekken

Langs de Dender zitten enkele ontmoetings- en recreatieplekken van betekenis op schaal van Erembodegem. Het gaat dan bijvoorbeeld over de Gerstjens, Denderdal, het dorpscentrum, maar ook Schotte en Natuurgebied Wellemeersen. Deze ontmoetingsplekken verdienen een opwaardering en kunnen gekoppeld worden aan het recreatief netwerk van de Dender.

CASE STUDY 1: GERSTJENS - TERMURENLAAN

De Gerstjens zijn al een belangrijke ontmoetingsplek in Erembodegem. Door het creëren van een nieuwe brug over de Dender versterken we de verbinding tussen de school en de spoortunnel (Termurenlaan) enerzijds en het natuurgebied op de andere oever van de Dender. Bovendien krijgt ook de toekomstige recreatiezone Termurenlaan meer betekenis door deze brug.

De Basisschool De Stip wordt momenteel gescheiden van de Dender door een parkeerplaats. We stellen voor deze parkeerplaats te verplaatsen richting het spoor en de oever van de Dender te herontwikkelen zodat school en rivier met elkaar in verbinding staan.

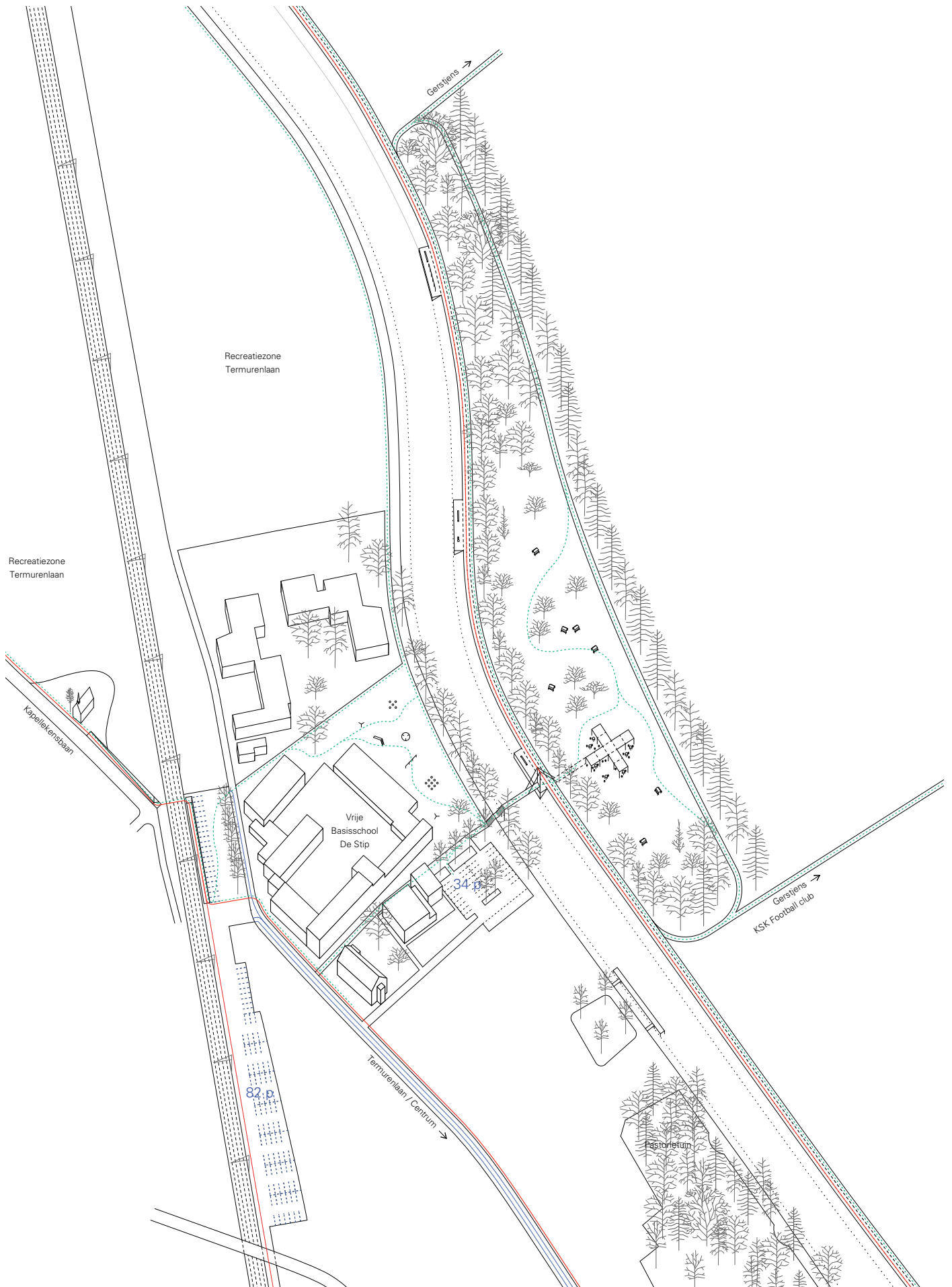
In het natuurgebied zelf kan volstaan worden met minimale ingrepen, het gebied is immers al een succesvol recreatiegebied. We stellen een kleine galerij voor als schuilplek en een aantal verspreide piknickbanken op het grasveld. De bestaande rondgang blijft behouden, evenals de haag tussen Dender en Gerstjens. Op een aantal plaatsen zal de Denderboulevard raken aan de Gerstjens en ontstaan doorzichten het gebied in.

De spoortunnel aan de Termurenlaan zou ook een kwaliteitsimpuls moeten krijgen. Zo zouden de hellingen meer geschikt gemaakt moeten worden voor doorgaand fietsverkeer en mag de atmosfeer en het gevoel van veiligheid in de tunnel worden verbeterd. De opwaardering van de tunnel hangt samen met de aanpak van de mobiliteit rond de school, waar de parkeervakken worden herschikt en een parkeerplaats wordt toegevoegd langs het spoor.

Langs het spoor is ruimte voor de tweede noord-zuid as uit het fietsnetwerk. Deze zou langs het spoor een verbinding kunnen maken met het station.

De bestaande rustplek in de Gerstjens

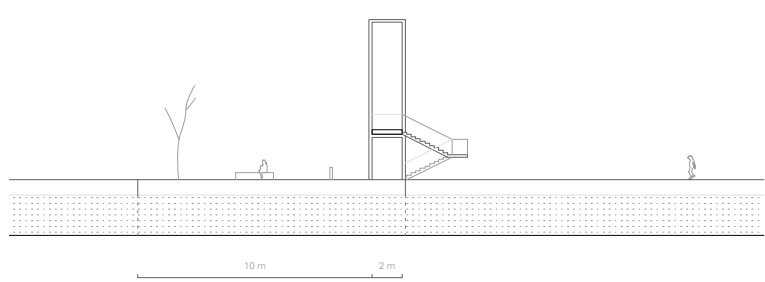
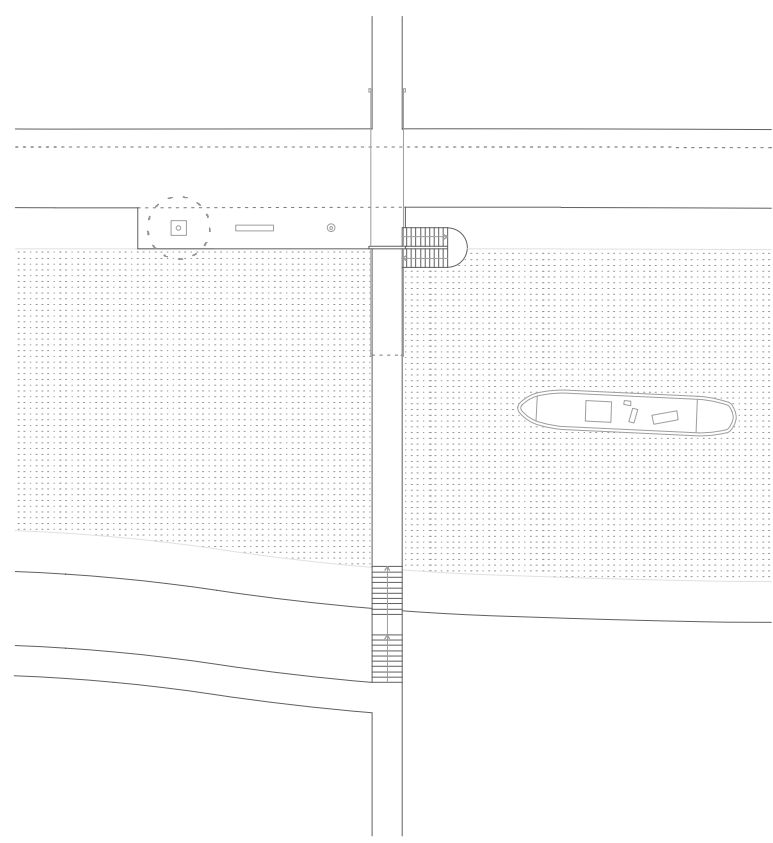
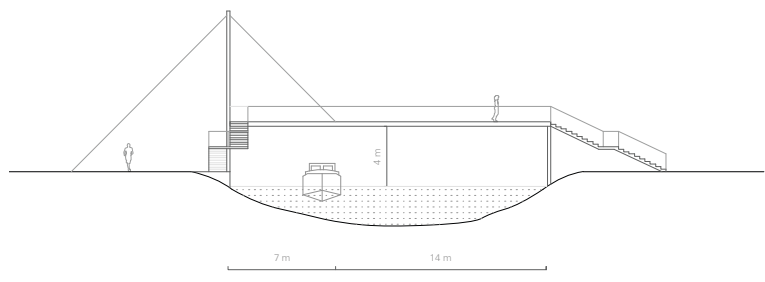
Axonometrische weergave van het voorstel

Huidige situatie

Voorstel voetgangersbrug

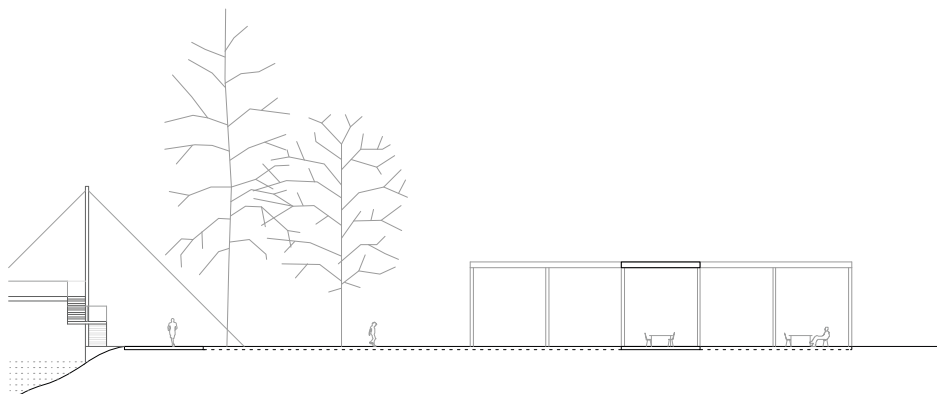
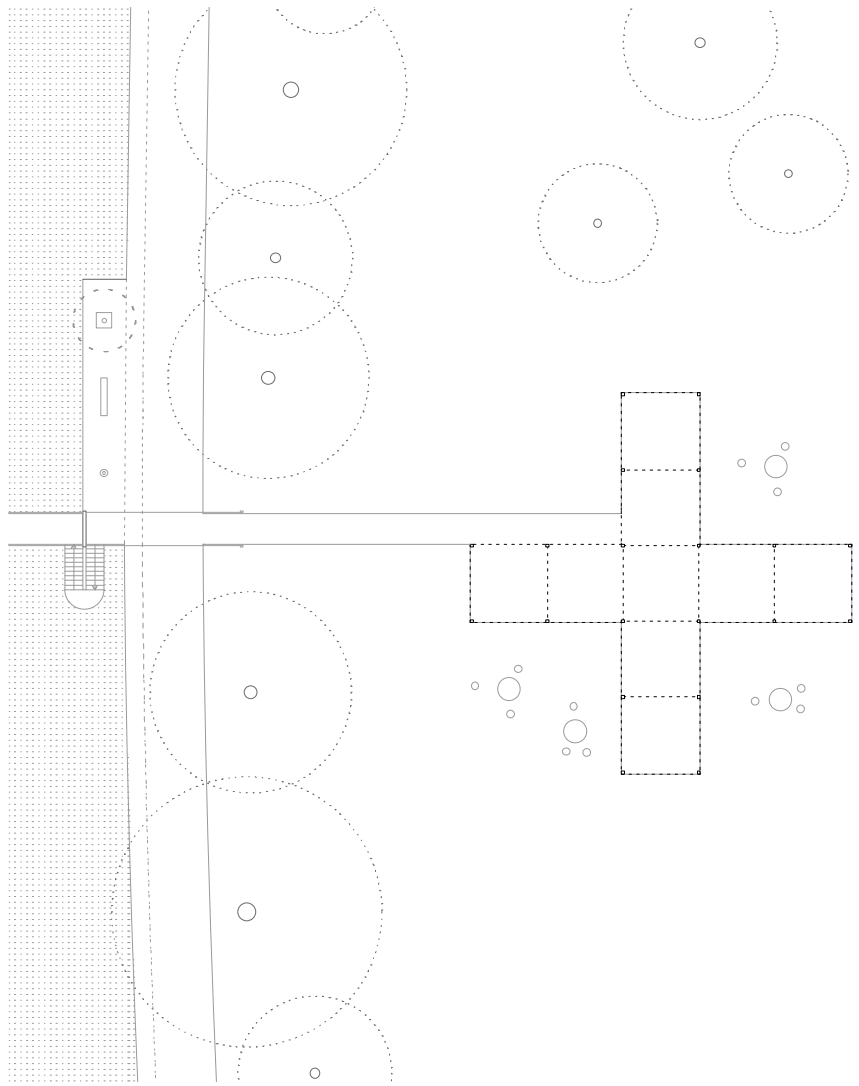

Plan en snede van de voetgangersbrug (1:500)

Zicht op de voetgangersbrug over de Dender

Voorstel Picknickplaats Gerstjens

Plan en snede van de picknickplaats (1:500)

Oude boomgaard wordt picknickplek voor het dorp

CASE STUDY 2: DENDERDAL - WELLEMEERSEN

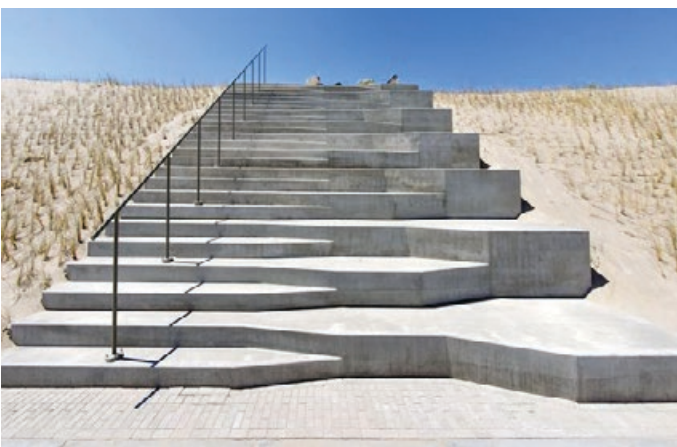
De sporthal Denderdal is aan een upgrade toe, hiervoor is al een ontwerp opdracht uitgezet. Tegelijk met de herontwikkeling van de sporthal is het van belang om de omgeving van de sporthal op te waarderen tot een speel- en sportplek voor de Erembodegemenaar. Dit kan onder meer bereikt worden door een directe visuele en fysieke relatie tussen de sporthal en de Dender (en Denderboulevard) te leggen, alsmede een verbinding met de overkant van de Dender te realiseren die natuurgebied Wellemeersen ontsluit vanaf de Denderboulevard. De site Denderdal kan hierbij uitgroeien tot rustpunt en informatiepunt voor de recreant.

Er worden een brug en een pad geïntroduceerd tussen de Avaanstraat en de sportzaal Denderdal. De Dender kan hier lokaal worden gebruikt voor watersporten, zoals kanoën en vissen. Op de oostelijke oever wordt hiervoor een recreatie steiger voorgesteld, alsmede een brede trappartij die de fysieke verbinding maakt tussen sportzaal en Dender/jaagpad.

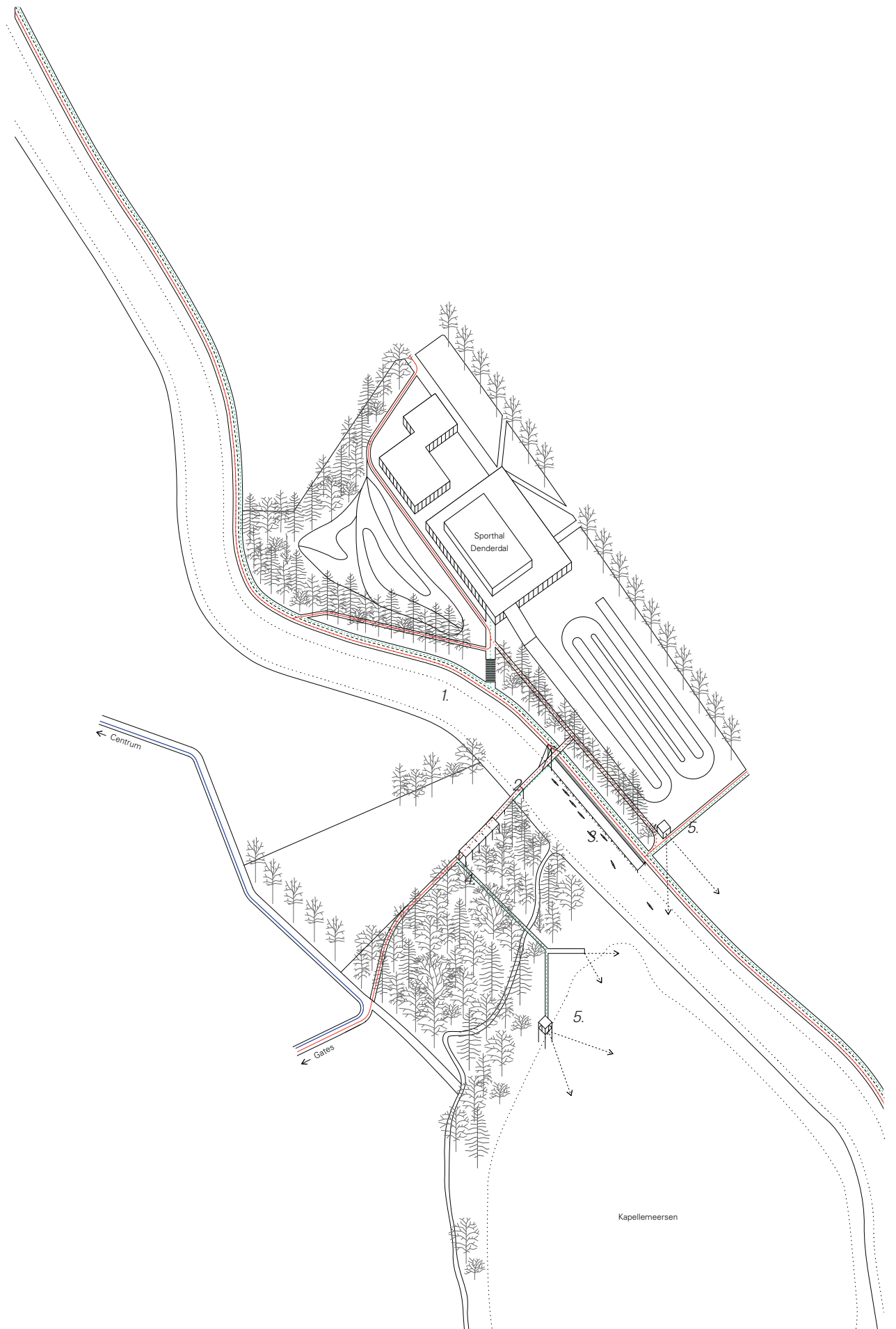
Het natte natuurgebied Wellemeersen op de westelijke oever wordt ook meer toegankelijk gemaakt door aanleg van een infopunt en een kort vlonderpad met uitzichttoren. Deze lichte ingrepen respecteren de bestaande biodiversiteit en schaden het fragiele landschap niet.

Zicht over de Dender met rechts Kapellemeersen

Zittrap tussen Denderpad en Denderdal (referentie: Jan Konings, Strandtrappen Tweede Maasvlakte)

Ontwerpvoorstel

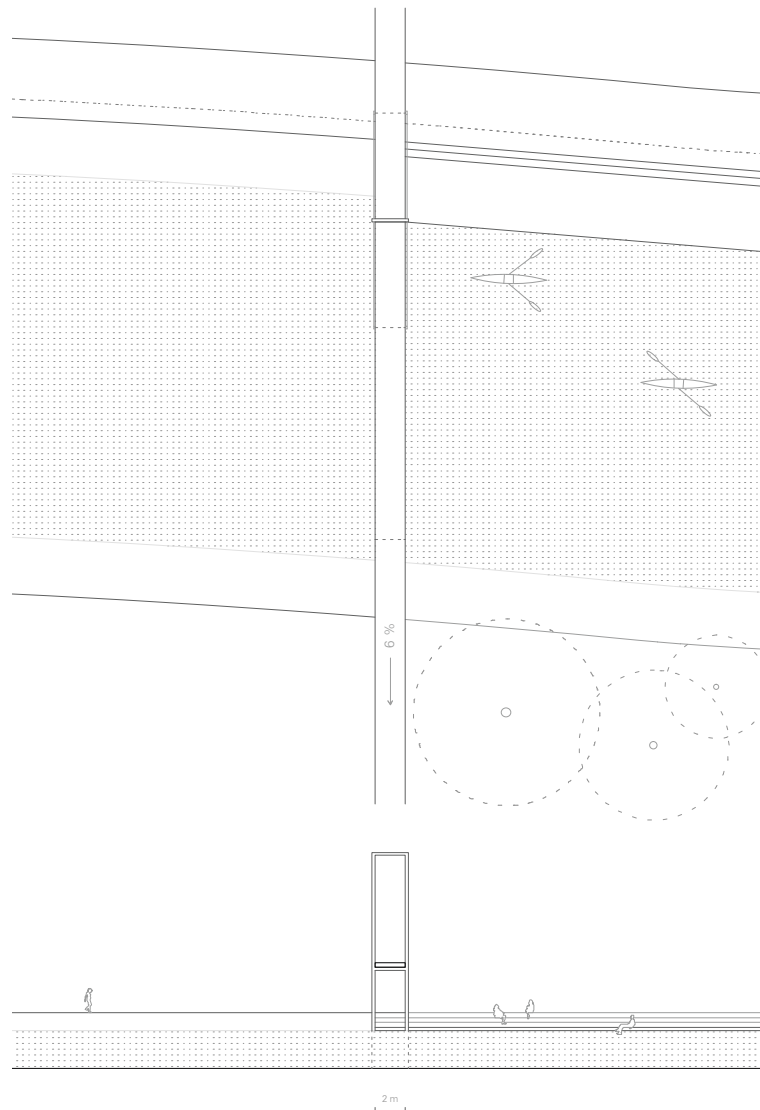
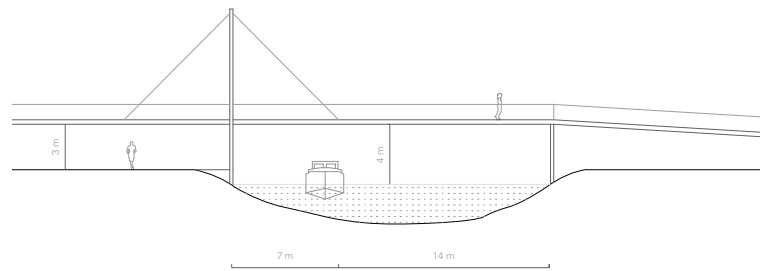
- 1. Zittrap als connectie tussen Dender en sporthal;
- 2. Brug over de Dender;
- 3. Aanlegsteiger Kano's;
- 4. Info en entree Kapellemeersen
- 5. Uitkijkpunt

Huidige situatie

Voorstel voetgangersbrug

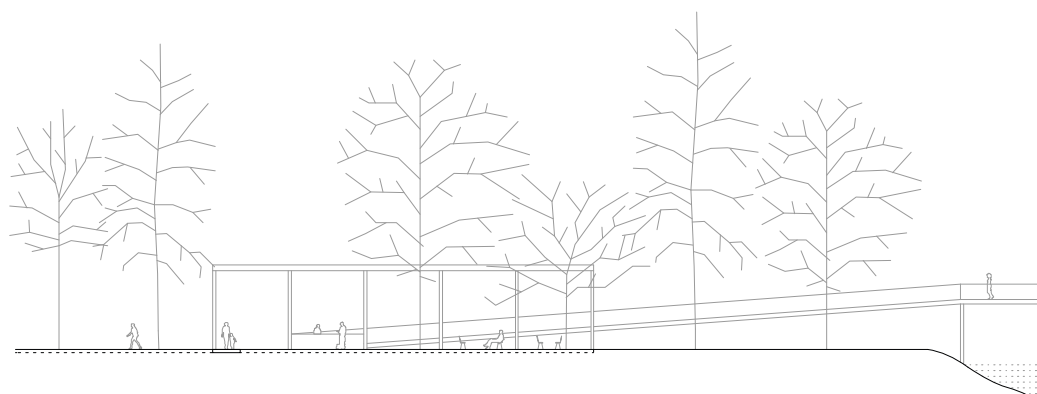
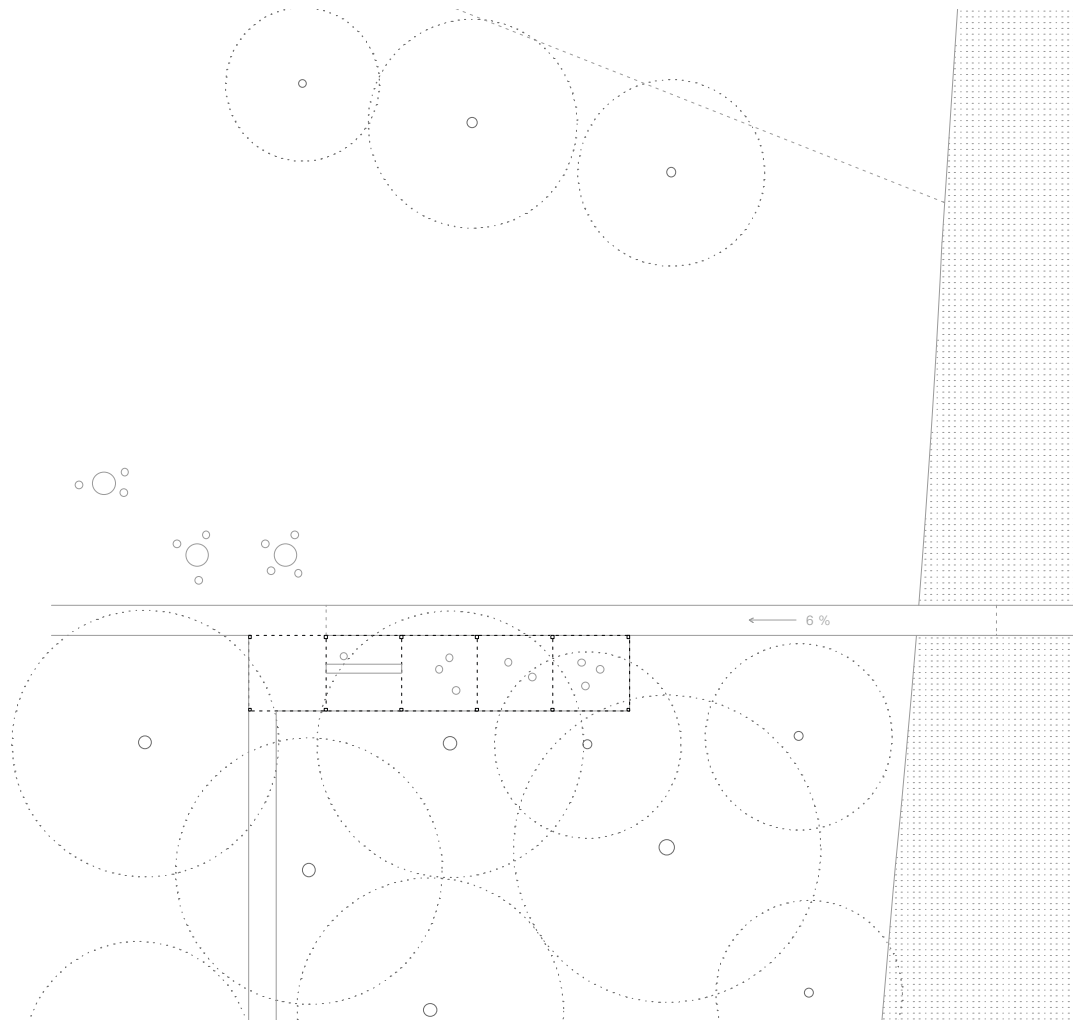

Plan en doorsnede brug (1:500)

Uitzicht op Kapellemeersen vanaf de brug

Informatiepunt natuurgebied Wellemeersen

Plan en doorsnede informatiepunt (1:500)

Uitzichtpunt over de natte graslanden

7 Top 10 projecten

Op basis van de hiervoor genoemde projecten voor Erembodegem kunnen we een top 10 samenstellen van (sub)projecten die op korte termijn prioriteit zouden moeten krijgen. Voor elk project werd een zeer grove kostenindicatie gegeven.

1. Pastorietuin en vlonder

Door een aantal kleine ingrepen en het openstellen van de tuin krijgt Erembodegem er een grote publieke groene ruimte bij. De pastorietuin wordt het dorpspark. De vlonder aan de Dender zorgt voor een verbeterde relatie tussen centrum en Dender. Deze relatief eenvoudige ingreep geeft mensen weer toegang tot de Dender.

2. Openstellen schoolplein / uitbreiden speelplekken

Open korte termijn kan het schoolplein worden opengesteld, waarbij de veiligheid van de school moet worden gegarandeerd. Dit kan door de muur te vervangen door een harmonicahek. Vervolgens kan tijdens het project kerkplein het schoolplein worden heringericht. De school geeft tevens aan een tekort aan speelplek te hebben. Een eventuele oplossing hiervoor kan bij de herontwikkeling van het kerkplein en de pastorietuin worden onderzocht.

3. Buurtpaden en fietspaden in de buurtvelden

Het creëren van het netwerk van buurtpaden zorgt voor een sterke verbetering van het netwerk voor langzaam verkeer.

4. Opwaarderen jaagpad langs de Dender

Het opwaarderen van het jaagpad zorgt voor een sterk verbeterde gebruikskwaliteit. Dit zal gebeuren in overleg met DVW.

5. Bruggen Gerstjens en autostrade

De aanleg van de bruggen is een project dat zowel symbolische als functionele waarde heeft. Het verbetert het netwerk voor fietsen en wandelen en vormt het startschot voor Erembodegem 2040.

Naast deze concrete projecten is het bovendien is het prioritair om op zeer korte termijn een meer gedetailleerde studie op te starten voor de herinrichting van de buurtvelden.

6. Optimalisatie bibliotheek en academie / Publiek multifunctioneel parochiehuis.

Op zeer korte termijn kunnen de lokalen van academie en bibliotheek samengebracht worden, waardoor er op de huidige site plaats komt om parkeerplaatsen te creëren die dan elders in het centrum geschrapt kunnen worden. Als de pastorie op langere termijn omgevormd wordt tot een multifunctioneel gemeenschapshuis, kunnen academie en bibliotheekfiliaal daar mogelijk een onderkomen krijgen.

7. Mobiliteitshub stationsplein

Het stationsplein is het visitekaartje van Erembodegem. Het opwaarderen van het stationsplein is daarom van groot belang. In overleg met NMBS.

8. Route station-bedrijventerrein

Het optimaliseren van het straatprofiel op de route via Welleweg Nagtegaalstraat vormt de start van de verbetering van het netwerk van fietspaden. Er zal overleg moeten plaatsvinden met Wegen & Verkeer in functie van de tunnel.

9. Kerkplein

Door het opwaarderen van de materialisatie van het kerkplein, het verplaatsen van de parkeerplaatsen en het afwaarderen van de Kaai als autoweg ontstaat een hoogwaardige pleinruimte.

10. Zittrappen en steiger Denderdal

Samen met de omgevingsaanleg van Denderdal kunnen ook de zittrappen worden aangelegd. Zo wordt de relatie tussen sporthal en Dender versterkt. De steiger op de Dender bij Denderdal gaat het opstappunt vormen voor kano's. In samenhang met de ontwikkeling van Denderdal en de zittrappen zou het goed zijn ook de steiger aan te leggen.¹

5

1

9 6

2

7

4

10

8

3

5

